

PARTİ BAYRAĞI

Bütün Ülkelerin İşçileri ve Ezilen Halklar Birleşin!

23

ocak 1980

PARTİ BAYRAĞI

★ Aylık Dergi ★ Sahibi: Semih Orcan ★ Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Mahmut Yılmaz ★ Yönetim Yeri : 2. Beyler 848. Sokak, Aziz Han No. 206 Konak - İZMİR ★ Baskı : Dostluk Matbaası ★ Abone Şartları : Yıllık 360 TL. altı aylık 180 TL. yurtdışı iki katı ★ İlan Şartları : tam sayfa 500 TL. yarım sayfa 250 TL. Genel Dağıtım : YURT-DA, Şeftali Sok. No. 10/4 Sultanahmet - İSTANBUL

İÇİNDEKİLER

★ DÜNYA HALKLARININ VE TÜRKİYE HALKININ YÜREĞİ AFGAN HALKIYLA BİRLİKTE ATİYOR	3
★ SOVYET REVİZYONİSTLERİ «MAO ZEDUNG DÜŞÜNCESİ»Nİ NASIL ELEŞTİRİRLER? (II)	10
★ SOSYALİST ARNAVUTLUK'UN 35 YILI	40
★ DÜZELTME	72

Dünya Halklarının ve Türkiye Halkının Yüreği Afgan Halkıyla Birlikte Atıyor

1979 yılı kapanırken Sovyet sosyal-emperyalistleri kuklalarından birini daha devirerek Afganistan halkına karşı, açık saldırıya geçti. Yüzbine yakın bir silahlı güçle Afganistan'ı işgal etti.

Yeni Çarlar, gerekçeleri farklı olsa bile, tıpkı Amerikan emperyalistlerinin geçmişte Vietnam'da yaptıkları gibi bugün tanklarıyla, toplarıyla, napalm bombaları ve ölüm kusan silahlarıyla, emperyalist yağma ve soygunu artırmak, pis çıkarlarını gerçekleştirmek için Afganistan işçi ve köylülerini, Afgan halkını katletmektedirler.

Sosyal-emperyalistlerin 27 Aralık'ta Afganistan'a karşı açık saldırıya geçmesi, onların Afganistan halkına karşı ne ilk saldırısıdır, ne de emperyalist çıkarlarını garanti altına almak için dünya üzerinde gerçekleştirdikleri ilk askeri işgal hareketidir... Brejnev revizyonistleri, 1968'de de Çekoslovakya halkına karşı askeri saldırıya geçtiler. Daha yakın zamanda sosyal-emperyalist işgal kuvvetleri ve onların kuklaları Afrika kıtasında kol gezdiler, halkların emperyalizme ve ırkçılığa karşı giriştikleri ulusal kurtuluş savaşlarını kan ve ateşle bastırmaya çalıştılar. Amerikan emperyalistleri ile birlikte pis çıkarları için halkları birbirine kırdırdılar.

Bugün sosyal-emperyalistlerin Afganistan'a karşı giriştikleri askeri işgal, onların bu siyasetlerinin bir devamı ve yeni bir örneğidir. Yeni Çarlar, Afganistan'daki ekonomik çıkarlarını genişletmek ve bunu siyasi olarak da pekiştirmek için, önce tek tek kuklalarını iktidara getirdiler. Bunun için 1978'de sosyal-faşist Taraki kliğini iktidar koltuğuna oturttular. Emperyalist çıkarlarının tehlikeye girdiğini anlayınca at değiştirdiler ve 1979 Eylülünde eski kuklaları Taraki'yi öldürerek Amin kliğini iktidara getirdiler. Amin kliğinin de Sovyet sosyal-emperyalistlerinin güdümündeki gerici siyasi klikler arasındaki tepişmeyi yumuşatamadığı, Amerikan emperyalistlerinin açık çıkarlarını savunan ve Çin sosyal-emperyalistleri tarafından da desteklenen silahlı gerici güçlerin faaliyetlerine son veremediği ve halkın kendiliğinden de olsa yükselen yurtsever mücadelesini bastıramadığı için

bu kez, Yeni Çarlar Amin kuklasını da temizleyerek, Çekoslovakya kamplarında yetiştirdikleri B. Karmal adlı bir uşağı kanlı iktidar koltuğuna oturtular, ve her köşe başını işgal kuvvetleriyle tuttular.. Onlar, bu yolla, Afganistan'daki ekonomik ve siyasi egemenliklerini sağlamlaştırmayı, Afganistan halkını köleleştirmeyi ve Amerikan emperyalistlerine ve onun müttefiki diğer emperyalistlere karşı mevzilerini güçlendirmeyi amaçlamaktadırlar.

Sosyal-emperyalist akbabalar ve onların ülkemizdeki uşakları, Afganistan'a karşı girişilen askeri işgali, 'Sosyalist dayanışma', 'proleter enternasyonalizminin gereği' 'devrim' vb. gerekçelerle yutturmaya ve haklı göstermeye çalışmaktadırlar. Gene aynı şekilde Amerikan emperyalistleri, onların ülkemizde uşakları, faşistler ve dinci-gericiler sosyal-emperyalist Sovyetler Birliği'ni 'Komünist bir ülke' olarak, Afganistan'daki kukla rejimi de 'komünist bir rejim' olarak lanse etmeye çalışmaktadırlar. Burjuva basın-yayın organlarının sütunları, radyo hoparlörleri ve TV ekranları her gün anti-komünist bir propagandayla dolup taşmaktadır. Bugün bütün gericilik yüce komünizm davasına karşı daha açık bir saldırı başlatmada birleşmişlerdir.

Onlar bu yolla yüce komünizm davasını karalamayı, gelişen anti-faşist demokrasi mücadelesini ezmeyi ve ülkemizi Amerikan emperyalizminin savaş arabasına daha çok bağlamayı hedeflemektedirler.

Sosyal-emperyalistler Çekoslovakya'ya, Angola'ya karşı saldırıya geçerken de, gerici rejimleri desteklerken de, emperyalist yüzlerini gizlemek için, halkları aldatmak için aynı silaha başvurmuşlardı. Amerikan emperyalistleri ve bütün gericiler, bugünkü gibi aynı demagojik yalana sarılmışlar, komünizm davasını karalamaya çalışmışlardı.

Evet, işçi sınıfı ve onun çeşitli ülkelerdeki siyasi iktidarlari enternasyonalisttir ve proletarya diktatörlüğü devletleri, işçi sınıfının ve halkların çeşitli ülkelerde emperyalizme ve gericiliğe karşı giriştikleri ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerini her türlü yolla destekler. Lenin ve Stalin'in Sosyalist Sovyetler Birliği bunu yapmıştır. Bugün sosyalizmin parıldayan tek kalesi Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti bunu yapmaktadır. İşçi sınıfının ve ezilen dünya halklarının büyük öğretmenleri Lenin ve Stalin döneminin sosyalist Sovyetler Birliği'nin dış siyasetinden ve Sosyalist Arnavutluk'un bugünkü siyasetinden de açıkça görülebileceği gibi, proleter enternasyonalizminin, sosyalist dayanışmanın başka ülkelere karşı işgale girişmekle, nüfuz alanları sağlamakla, halkları köleleştirmekle hiçbir ilişkisi yoktur. O kendi ülkelerinde burjuvaziye iktidardan devirmiş işçi sınıfının ve onun komünist partisinin, hiçbir çıkar gözetmeksizin dünya halklarına karşı bir dayanışma örneğidir ve proletarya devletinin dış siyasetinin temelidir.

Dün Çekoslovakya'ya bugün Afganistan'a karşı askeri işgale girişen Sovyetler Birliği'nin sosyalizmle proleter enternasyonalizmi ile hiçbir iliş-

kisi kalmamıştır. Kruşçev-Breşnev revizyonistleri, Stalin yoldaşın ölümünden sonra Şanlı Bolşevik Partisinin ve Sovyet Devletinin yönetimini ele geçirerek, Lenin ve Stalin'in Sosyalist Sovyetler Birliği'ni kapitalist ve adım adım da sosyal-emperyalist bir ülke haline getirmişlerdir. Bugün Sovyetler Birliği'nin ABD'den hiçbir farkı yoktur. Her ikisi de halkları köleleştirmek, nüfuz alanlarını genişletmek için birbirleriyle yarışmakta, azgınca rekabet etmektedirler. Bizim gibi ülkelerde kuklaları eliyle sömürü ve soygunlarını yürütmede zorluklarla karşılaştıkları zaman, bizzat kendileri müdahale, askeri işgal vb. yollardan doğrudan devreye girmektedirler. Dün Amerikan emperyalistlerinin Vietnam'da ve diğer ülkelerde yaptığı budur, bugün de sosyal-emperyalist Sovyetler Birliği'nin Afganistan'da yaptığı budur.

Ayrıca sosyal-emperyalist akbabalar ve onların ülkemizdeki uşakları, Afganistan halkına karşı girişilen vahşi saldırının, Afganistan halkının isteği üzerine gerçekleştirildiği adi demagojsine başvurmaktadırlar. Onlara göre, müdahale ve askeri işgal Sovyetler Birliği ile 'meşru' Afganistan yönetimi arasında imzalanan 'Dostluk ve İşbirliği Anlaşması' gereğince gerçekleştirilmiştir. 'Meşru Yönetim' vb. gibi demagojik yalanları bir kenara bırakırsak (ki bu, bütün emperyalist akbabaların dilinde, kukla yönetimler ve onların çıkarlarını savunan yönetimler anlamına gelmektedir. Sosyal-emperyalistlerin Afganistan'daki 'Meşru yönetim'i dün Taraki idi, Amin idi, bugün de Karmal'dır ve Afganistan halkı hiçbir zaman bu yönetimleri onaylamamıştır), aslında bütün emperyalistler yarı-sömürge ülkelere karşı yönelttikleri askeri işgalleri ve bu ülkelerde çeşitli zamanlarda gerçekleştirdikleri askeri darbeleri her zaman, bu tip 'anlaşmalara' dayandırmışlardır. Daha doğrusu, onlar herhangi bir 'tehlike' karşısında nüfuz alanlarını korumak ve kendi emperyalist sömürü ve yağmalarını güvenlik altında tutmak için, her türlü yol ve yöntemle kendilerine bağladıkları ve bizzat kendi uzantıları olan egemen sınıflarla ve onların siyasal iktidarı ile 'Dostluk ve İşbirliği Anlaşmaları' imzalamışlardır. Bu anlaşmalar, emperyalistlerin girişecekleri askeri işgallerin ve müdahalelerin, daha önceden meşrulaştırılmış olmasından başka bir şey değildir. Sonuçta emperyalist akbabalar, çıkarlarının 'tehlikeye' girmesi durumunda bu 'hak'larını kullanmakta ve halklara karşı açık katliama girişmektedirler. Geçmişte Amerikan emperyalistleri Vietnam'ı ve dünyanın daha birçok ülkesini ve Sovyet sosyal-emperyalistleri Çekoslovakya'yı, bu tip 'Dostluk ve İşbirliği Anlaşmaları'na dayanarak işgal etmişlerdir. Amerikan emperyalistleri, ülkemiz üzerinde birçok yeni siyasi askeri ve ekonomik 'mevzi'yi geçmişte gerici egemen sınıflarla imzaladıkları 'Dostluk ve İşbirliği Anlaşması'na dayanarak ve bu anlaşmayı kullanarak kazanmışlardır. Emperyalistlerin ve gerici egemen sınıfların dilinde 'dostluk' ve 'işbirliği' sözcükleri, halklar için katliam, sömürü, yağma ve ölüm kusan silahlar demektir.

Ama gerek dünya halkları ve gerekse Türkiye halkı emperyalistlerle gerici egemen sınıflar arasında imzalanan bu anlaşmaların ne anlama geldiğini bizzat yaşayarak öğrenmiştir ve öğrenmeye devam etmektedir. Bugün de Afganistan halkı bu acı gerçeği kendi somut pratiği ile yaşamaktadır.

Nasıl ki, Amerikan emperyalistleri ve diğer emperyalistler darbe ve askeri müdahalelerini ve emperyalist yüzünü 'barış', 'hürriyet', 'demokrasi', 'hür dünyanın çıkarları', 'dostluk', 'işbirliği', demagojileri arkasına gizlemeye çalışıyorsa, sosyal-emperyalistler de bunu 'proletarya enternasyonalizmi', 'devrim' vb. gerekçeler arkasında tezgahlamakta, bu yolla halkları aldatmayı, onlara köleliği kabul ettirmeye çalışmaktadırlar.

Onlar darbe ve askeri müdahalelerini 'barış', 'demokrasi', 'proletarya enternasyonalizmi', 'devrim' 'dostluk ve işbirliği anlaşmaları', vb. gibi kavramlarla kamufle etmeye bunun için özen göstermektedirler.

Amerikan emperyalistleri, diğer batılı emperyalistler ve Çin sosyal-emperyalistleri devrimin, komünizmin, demokrasi ve barışın ne kadar düşmanıysa, Sovyet sosyal-emperyalistleri de aynı şekilde komünizmin, devrimin ve ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının en amansız düşmanlarından biridir.

Yeni Çarların, Afganistan halkına karşı giriştikleri son saldırı, onların ve uşaklarının, dillerinden düşürmedikleri 'proletarya enternasyonalizmi' vb. sözcüklerin ne anlama geldiğini bir kez daha açığa çıkarmış, demagogik manevralara bir darbe daha vurmuştur.

Afganistan işgali karşısında, Yeni Çarların yurtdışından yönettikleri TKP adlı acentası ve TİP, TSİP vb. gibi sosyal-faşist kuklalar, 'Afgan devrimi ilerliyor, Afgan devrimi yeni bir aşamaya girdi' diye uşaklık gösterisinde bulundular. Sovyet işgali'ni 'sosyalist dayanışma' diye lanse ederek yayın organlarında açık desteklerini açıkladılar. Onların sevinç çığlıkları, sosyal-emperyalist katiller çetesinin Afganistan dağlarında ölüm kusan silahlarının seslerine karıştı.

TKP'nin borazanı, 27 Nisan 1978 Tarakı darbisini dün Türkiye halkına nasıl 'Afgan halkının dünya halklarına 1 Mayıs Hediyesi' olarak sunduysa, bugünde Afganistan işgalini 'Sovyetler Birliği'nin dünya halklarına yeni yıl hediyesi' olarak sundu.

Kendisine 'demokrat', 'devrimci' adını veren bazı ortayolcular ve reformist aydınlar da Yeni Çarların Afganistan işgalini ya susarak ya da ne şiş yansın ne kebab örneği geçiştirmeye çalıştılar. İşgale açıkça karşı çıkmadılar. Tersine TKP'nin yürüttüğü uşaklık siyasetinin yedek lastiği görevini üstlendiler.

TKP ve diğer emperyalist uşakları Afganistan'da 1978'den bu yana tezgahlanan darbeleri ve son işgali 'devrim' olarak niteleyen ortayolcular ve sözde demokrat bazı reformist aydınlar, yer yer sosyal-emperyalist Sov-

yetler Birliği'ne revizyonist (aslında bu sözcük onların dilinde sosyalizmin kötü uygulanması anlamındadır) demelerine karşın, Afganistan'da Yeni Çarlar eliyle tezgahlanan darbelere 'reformlar', 'yarım kalmış radikal dönüşümler' demişlerdir.

Halbuki Afganistan'da olan ne 'devrim' ne 'reform' ve ne de 'radikal dönüşüm'dür. Bugün Afganistan'da komprador-feodal düzen, faşist-feodal diktatörlük olduğu gibi yaşamaktadır ve bu durum son işgalle daha da perçinlenmiştir. Dün olduğu gibi bugün de Afganistan'da siyasi iktidar komprador burjuvazi ve feodal toprak ağalarının elindedir. Her yarı-sömürge, yarı feodal ülkede olduğu gibi Afganistan'da da, komprador-feodal sınıflar bölünmüştür. Ve bunlar farklı emperyalist mihraklara bağımlıdır. 1978'e kadar esas olarak Amerikan emperyalistlerine bağımlı klik iktidardaydı. Tarakî darbesi ile sosyal-emperyalistlere bağımlı komprador-feodal klik yönetime geldi. Amin yönetimi ve son işgalle iktidar koltuğuna oturtulan Karmal yönetimi, bu kliğin çeşitli siyasal temsilcileri arasındaki bir koltuk değişimidir.

Ama bütün bu darbelere ve işgale karşın, bugün Afganistan'da komprador-feodal düzen ve faşist diktatörlük bütün kurumlarıyla yaşamaktadır. İşletmeler komprador burjuvazinin elindedir ve köylüler feodal toprak ağalarının toprakları üzerinde serf olarak çalışmaktadırlar.

Sovyet sosyal-emperyalistleri Afganistan gerici sınıflarının parçalanmışlığı temelinde ve kendilerine bağılı kliğe dayanarak faşist-feodal diktatörlüğe egemen olmuşlardır.

İşte TKP ve yeni Çarların diğer uşaklarının 'devrim' diye nitelendirdikleri budur. Afganistan'da komprador-feodal düzenin Sovyet sosyal-emperyalistlerine bağımlı olarak yaşaması, faşist-feodal diktatörlüğün işgalle perçinlenerek sürdürülmesidir.

TKP'nin ve onun yandaşlarının Türkiye'de yapacaklarını söyledikleri 'devrim' de bu özelliklere sahip olacaktır. Yani faşist diktatörlük yaşayacak, komprador-feodal düzen Sovyet Sosyal-emperyalistlerine bağımlı duruma gelecektir. Böyle bir 'devrim'de elbette ya darbe yoluyla ya da işgal yoluyla tezgahlanacaktır. Onlar bunun için 'sosyalist' sistemin belirleyiciliğinden bahsetmekte, Türk ordusunu 'devrimci ve ilerici' olarak lanse etmektedirler. Ve Türkiye ile SSCB arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine çalışmaktadırlar. Ayrıca faşist diktatörlüğün çeşitli kurumlarına sızmakta ve demokrasi mücadelesinin ezilmesi için faşist devlet mekanizmasının güçlendirilmesini savunmaktadırlar.

Bu bakımdan TKP ve yandaşlarının Sovyet sosyal-emperyalistlerinin Afganistan işgali karşısında takındıkları tutum, faşistlerin ve gericilerin Amerikan emperyalistlerinin geçmişte Vietnam'da giriştikleri askeri işgal hareketi ve çeşitli ülkelerdeki darbeleri konusunda takındıkları tavırdan farklı değildir.

Faşistler de bu darbeleri ve askeri işgalleri 'demokrasinin kurumları', 'hür dünyanın çıkarları' açısından savunmakta ve desteklemektedirler. Onlar da komprador-feodal düzenin ve faşist devletin korunmasını, ama bunun Amerikan emperyalistleri ve diğer batılı emperyalistlere bağımlı olmasının çabası içine girmektedirler.

Bu bakımdan faşistlerle sosyal-faşistler arasındaki farklılık ve mücadele, mevcut sömürü düzeninin ve devletin savunulması, desteklenmesi ve güçlendirilmesi noktasından değil, tersine bunun hangi emperyalist mihraka bağlı olması gerektiği noktasından kaynaklanmaktadır.

Bu durum Afganistan'daki olayların bugüne kadarki gelişmesi, bunun Sovyet sosyal-emperyalistlerinin Afganistan halkına karşı açık saldırıya geçmesi ile yeni bir noktaya ulaşması ve bugün Afganistan'da sürmekte olan gerici iç savaş tarafından da doğrulanmaktadır.

Bugün Afganistan halkı ve yurtseverler sosyal-emperyalist işgale karşı büyük bir tepki duymakta ve saldırganları kapı dışarı etmek için elde silah savaşmaktadır. Ve yer yer de emperyalist işgalcilere kayıplar verdirmektedir. Fakat bugün için Afgan halkı sözü edilebilecek yurtsever bir önderlikten yoksundur. Bugün Afganistan'da Sovyetlerin kukla yönetimi ve işgal kuvvetleri ile çatışan ve yaygın deyimıyla 'İslâm Gerillaları' olarak anılan 'Müslüman Kardeşler Örgütü' bağımsız ve demokratik bir Afganistan için savaşmamakta, tersine Afganistan'ı sosyal-emperyalistlerin hegemonyasından kurtararak Amerikan emperyalistlerinin nüfuz alanına sokmak için mücadele etmektedir. Müslüman Kardeşler Örgütü, Amerikan emperyalistlerinin ve diğer batılı emperyalistlerin 'siyasi aleti'nden başka bir şey değildir. Müslüman Kardeşler Örgütü ve benzeri örgütler, Afganistan'da Amerikan emperyalistlerinin ve onların uzantısı olan komprador-feodal kliklerin çıkarlarını savunmaktadır. Müslüman Kardeşler Örgütü'nün Sovyet Sosyal-emperyalistlerine ve onlara bağlı gerici komprador-feodal kliklere karşı yürüttüğü mücadele devrim ile karşı-devrim arasındaki bir çatışma değil, tersine farklı komprador-feodal klikler arasındaki bir it dalaşıdır. Bu çatışma; gerici kliklerin bağlı oldukları dış emperyalist güçler açısından söylersek, Amerikan emperyalistleri ile Sovyet Sosyal-emperyalistleri arasındaki bir çatışmadır. Çin sosyal-emperyalistleri de Afganistan'da Amerikan emperyalistlerinin koltuğu altından palazlanmak istediği için Müslüman Kardeşler Örgütü'nü desteklemekte, onu lanse etmektedir. Müslüman Kardeşler Örgütü, Amerikan emperyalistleri, Çin sosyal emperyalistleri, Avrupa emperyalist devletleri ve Pakistan faşistleri tarafından her türlü yoldan desteklenmektedir.

Bunun için bugün Afganistan'daki çatışmanın temelinde iki egemen sınıf klığı ve iki emperyalist devlet arasındaki it dalaşı yatmaktadır. Daha doğrusu, bugün sosyal-emperyalist işgale karşı ve onun kukla yönetimine karşı mücadele eden güçlerin siyasal önderliği Amerikan emperyalizmi-

nin başını çektiği emperyalist bloka bağlıdır. Müslüman Kardeşler Örgütü'nün başını çektiği bu güçler, Afgan halkının anti-emperyalist ve yurtsever taleplerini sömürerek ve tamamen anti-komünist bir temelde Afgan halkının işgale karşı mücadelesini kendi karşı-devrimci çıkarları doğrultusunda yönlendirmektedirler. Afganistan halkının gerçek çıkarları, emperyalistlere bağlı gerici kliklerin ve bütün emperyalistlerin dışındadır. Ve Afganistan'da gerçek bir anti-emperyalist mücadele, hem Amerikan emperyalistlerine ve bunlara bağlı komprador-feodal kliğe ve hem de Sovyet sosyal-emperyalistlerine ve onlara bağlı olarak iktidarda bulunan komprador-feodal kliğe yönelmek zorundadır.

Ve Afganistan halkı bu mücadeleyi kazanacaktır. Dünya proleteryası ve ezilen halkları emperyalizm canavarını yer yuvarlağının en ücra köşelerinden söküp atacaktır. Ne yeni savaş hazırlıkları ne de bütün dünyada gericiliği güçlendirme çabaları emperyalist akbabaları, tekelleri yok olmaktan kurtaramayacaktır.

Bugün, dünya halklarının ve Türkiye halkının yüreği Afganistan halkıyla birlikte atıyor.

Afganistan dağları Sosyal-emperyalistlere, bütün emperyalist güçlere ve her türden gericiye mezar olacaktır.

**PARTİ
BAYRAĞI**

Sovyet Revizyonistleri « Mao Zedung Düşüncesi »ni Nasıl Eleştirirler? (II)

Sovyet revizyonistlerinin Maocu revizyonizmin ekonomik gelişme teorilerine yönelttiği eleştirilerin de diğerleri gibi başlıca iki özelliği vardır: Birincisi, bu eleştiriler zorunlu olarak özünde Çin'inkiyle aynı olan Sovyet burjuva-revizyonist ekonomik gelişme teorilerinin savunulmasına hizmet eder. Ve ikincisi, Maocu revizyonizmin bu burjuva eleştirisi Marksizm-Leninizm örtüsü altına gizlenmeye çalışılırken aşırı demagogik bir nitelik kazanır. Bu yüzden, biz yazımızda bu sözde eleştirileri ele alırken, bunların Sovyet revizyonist teori ve pratiğinin savunmasını açıkça yaptıkları noktada nasıl Marksizm-Leninizmle çelişme halinde olduklarını ve demagogik amaçlarla, Marksizm-Leninizmin birtakım genel doğrularının ardına gizlendikleri ve onun kanıtlarına başvurdukları ölçüde ise bu genel doğruların nasıl kendi revizyonist teori ve pratikleriyle çeliştiğini göstermeye çalışacağız. Özellikle bu ikinci yöntem, Sovyet ekonomisinin kuralları ve işleyişinin açığa çıkarılması ve teşhir edilmesini gerektirdiğinden, yazımızın bu bölümünde, hemen hemen tamamı Sovyet kaynaklarından sağlanmış belge ve rakamlara sık sık başvurmak zorunda kalacağız. Bu belge ve rakamların derli toplu bir sunulmasının (her ne kadar bunların bir kısmı ülkemizde daha önce çeşitli zaman ve yerlerde yayınlanmışlarsa da); özellikle Sovyetler Birliği'nin revizyonist bir politika izlediğini «kabul eden» (!) ama revizyonizmin bir burjuva ideolojisi olduğunu ve Lenin'in sözleriyle söylersek, revizyonizmin iktidara gelmesinin burjuvazinin iktidara gelmesi anlamına geleceğini ve zorunlu olarak kapitalizmin restorasyonuna yol açacağını göremeyen, oldukça geniş bir devrimci kesimin var olduğu ülkemizde yararlı ve gerekli olduğunu düşünüyoruz.

**A — Sovyet ve Çin Revizyonistlerinin Demagojileri, Her İki
Ülkede de Kârın Ekonominin Ana Güdüsü Olduğunu ve Üretimin Değer
Yasası Uyarınca Düzenlendiğini Gizleyemez**

Parti Bayrağı, «Mao Zedung Düşüncesi»nin sosyalist inşa konusunda izlediği çizgiyi eleştirirken Mao Zedung'un 1956 yılında Sovyetler Birliği'nde Kruşçev'in iktidara tamamen egemen olmasından ve «anti-Stalinizm» perdesi altında, Marksizm-Leninizme ve Sovyetler Birliği'nde Lenin ve Stalin zamanında izlenmiş olan Marksist-Leninist politikaya karşı azgın bir saldırıya girişmesinden sonra; Sovyet revizyonistlerinden güç alarak, «Stalinizmin eleştirisi» temelinde o zamana kadar Çin'de pratiğe yol göstermiş olmakla birlikte açıkça formüle edilmemiş olan birçok revizyonist görüşlerini su yüzüne çıkardığını ve bu doğrultudaki uygulamaları sistemleştiren bir dizi Titocu-Kruşçevci reformu uygulamaya koyduğunu belirtmişti. Ancak Çin ekonomi politikası sürekli sağ ve «sol» yalpalamalar gösterdi. Ekonomide kapitalist unsurlar her zaman muhafaza edilirken, bunun yanı sıra iradi birtakım zorlamalar, idari tedbirler ve düzenlemelerle, Çin gibi geri bir ülkede üç-beş yıl içinde komünizmi kurma hayalleri peşinde koşuldu. 1958'de başlatılan «büyük ileri atılım», böylesi bir çerçevede yürütülmeye çalışıldı ve tabii fiyaskoyla sona erdi. Bu politikanın iflası, ağır sanayinin tamamen ikinci plana atılarak sözde sosyalist ekonomiye temel olması düşünülen tarımın ve kendine yeterlilik açısından onun tamamlayıcı parçası olarak ele alınan hafif sanayinin ön plana çıkarılması, aynı zamanda merkezi planlama ve yönetimin fiilen (o zamana kadar ne kadar varsa) tasliye edilmesi ve üretimin tamamen değer yasasının kuralları gereğince yani tam bir üretim anarşisi içinde, gerçekleştirilmesi sonucunu doğurdu.

Sovyet revizyonistleri, tüm halk demokrasisi ülkelerinde olduğu gibi Çin'de de teori ve pratikleriyle baş teşvikçiliğini yaptıkları bu «reformları», ikiyüzlü bir şekilde şöyle eleştirmeye ve Marksizm-Leninizmden yana görünerek proletarya ve halkları aldatmaya çalışıyorlar.

«1957'de başlatılan sanayi planlama ve yönetim reformu, merkezi denetime zarar vermeden yöresel inisiyatifi geliştirmeyi amaçlıyordu. Ancak 1958'den sonra, bir kez 'büyük sıçrama' ve 'kitle çizgisi' çerçevesi ile sıkı-ınca, reform gerekli koşullar araştırılmadan ya da varlıkları onaylanmadan, düşünce ve keyfi bir biçimde yürütüldü. Sonuç olarak, merkezi planlama ve yönetim ağır bir biçimde zedelendi. 1958 ortasında bakanlıklar ve daireler, işletmelerde planlama ve yönetimin bütünüyle uzaklaştırılarak bu işlevlerini (maddi ve tekniksel malzeme ile düzenli dağıtımların gelecekte ne olacağını güvenlik altına alma zahmetine girmeksizin), yöresel organlara devrettiler. Bakanlıklar tarafından kurulmuş ve sürdürülmüş olan; işletmeler arası işbirliği bağları aşınmış, ancak yöresel yönetim mekanizması

daha önceleri merkezi denetime bağlı bulunan sayısız işletme karşısında hazırlıksız olduğundan yerine yenisi konmamıştı. Reform süresince yöresel organların ve sanayi yöneticilerinin yetkilerini belirleyen kesin sınırlar konmamıştı ve bu nedenle daha önceleri birbirleri ile işbirliği içinde bulunan fabrikalar, yerel temsilciliklerin başka istekleri olması gerekçesi ile normal siparişlerin karşılanmasını reddeder olmuşlardı. Devlet planlarını hiç dikkate almayan bu temsilcilikler, kendi yönetimlerine giren bu işletmelerin plan ve uzmanlaşma çizgilerini değiştirmeye, yöresel ihtiyaç ve kaynaklara uyarlamaya ve herhangi bir ön tasarım ve hesap yapmaksızın hatta yukardan herhangi bir onay almaksızın yeni sanayi projelerinin inşasına giriştiler. Bu ikili yönetim düzeni içinde, yöresel temsilcilikler kendiliklerinden, merkeze bağlı işletmelerin üretim hedeflerini de sık sık yükselttiler. Yöresel yönetime bağlı işletmelerde ise temsilcilikler, yukardan verilen bilgilere en ufak ilgi bile göstermeden, hedefler saptadılar. Sonuç olarak, ne merkeze ne de yöresel temsilciliklere bağlı işletmelerin ekonomik faaliyetleri için hiçbir sabit ve gerçekçi yıllık planları kalmamıştı.» (Maoizmin Ekonomik Teorileri, E. Korbash, s. 44-45)

«Çinli uzmanlar arasında yaygın bir deymi kullanacak olursak, 'her şey devredildi'. İşçiler planları kendileri hazırladılar, ücretlerini kendileri saptadılar, kullanılacak teknolojiyi kararlaştırdılar, istedikleri zaman değişiklikler yaptılar, projeleri kendileri hazırladılar ya da verilen proje ve tas-lakları istedikleri gibi değiştirdiler, faaliyetleri, teknik standartları ve mu-hasebe işlemlerini denetlediler...» (agy, s. 46)

Revizyonist yazar, bir yandan Çinli revizyonistleri yıpratmak amacıyla o dönemde Çin'de uygulanan Titocu-Kruşçevci reformların sonuç-larını sayıp, dökerken; diğer yandan bu sonuçların, başta Sovyetler Birliği olmak üzere Arnavutluk Halk Cumhuriyeti dışındaki tüm halk demokrasilerinde uygulamaya konmuş bulunan kapitalizmin restoras-yonu reformlarından değil de, bu reformların, «gerekli koşullar araştırılmadan ya da varlıkları onaylanmadan, düşüncesiz ve keyfi bir biçim-de yürütülmesinden kaynaklandığını iddia ederek, içine düştüğü aç-mazdan kurtulmaya çalışıyor.

O zaman Sovyetler Birliği ve diğer revizyonist ülkelerde 1956'dan sonra (ve özellikle 1960'larda) uygulamaya konmuş olan reformların niteliğine, dayandıkları teorik gerekçelere ve sonuçlarına bir göz atalım ve bunların Çin'de olduğundan farklı bir sonuç doğurup doğurmadığını görelim.

Bilindiği gibi gerçek anlamda merkezi bir planlama, ancak meta ekonomisi ve değer konusu ortadan kaldırıldığı ve sınırlandırıldığı ölçüde mümkündür. Sovyet revizyonistlerinin Çin ekonomik politikasına yönelttiği yukarıda aktardığımız eleştiriler de merkezi planlama ilkesinin işlemez hale gelmesi noktasında yoğunlaşmaktadır. Oysa Sovyet reviz-yonistlerinin kendileri uyguladıkları çeşitli reformlarla meta ekonomi-sini genelleştirmişlerdir.

Sovyetler Birliği'nde sözkonusu reformlar esas olarak 1960'larda uygulanmaya başlandıysa da Sovyet revizyonistleri; Sovyet proletaryası ve halklarını bunların niteliği konusunda yanıltabilmek için daha önceden birçok faaliyet ve propaganda yürüttüler. Daha 1955 yılında Sovyet yöneticilerinden Bulganin, Pravda'da yayınlanan bir makalesinde «bir fabrika yöneticisi üretimin doğrudan yönlendiricisi olarak kapasitesi çerçevesinde işleri kesin bir kendine yeterlik temelinde yürütebilmesi için geniş yetkilere sahip olmalı ve kendi yönetimi altındaki bütün kaynakların kullanımından tam sorumlu olmalıdır» diyordu. Bu görüşler doğrultusunda 1956 Aralık'ında, «Sovyetler Birliği Bilimler Akademisi» tarafından, «anti-Stalinist» kampanyanın bir parçası olarak ve Stalin'in «Sovyetler Birliği'nde Sosyalizmin Ekonomik Sorunları» adlı eserinde incelediği «sosyalist ekonomi içinde değer kanunu ve meta ekonomisinin rolü»ne ilişkin görüşlerini eleştirmek amacıyla bir «Bilimsel Konferans» düzenlendi. Sovyet dergisi «Weprossy Ekonomiki»nin 2/1957 sayısında bu konferansa ilişkin olarak şunları yazıyordu:

«Tartışmanın pozitif sonuçlarından biri -diyordu yoldaş Gatovkiy-, meta üretiminin ve değer yasasının rolünü suni olarak (!) tehdit etmiş olan görüşlerin ciddi bir biçimde eleştirilmesinde görülür. Her şeyden önce, sosyalizmde üretim araçlarının meta olmadıkları meta üretimi ve dolaşımının yalnızca tüketim malları alanını içerdiği yollu yaygınlaşmış görüş inandırıcı bir eleştiriye uğratıldı.» (Bkz. Sovyetler Birliği'nde Kapitalizmin Restorasyonu, C II, s. 25)

Bunun yanı sıra, aynı kaynakta, konferansın başraportörü Kranrod'un Konferansa sunduğu raporda, sosyalist toplumda meta üretiminin varlığını sürdürmesinin, Stalin'in savunduğu gibi, iki farklı sosyalist mülkiyet biçiminin bulunmasından değil, «emeğin aynı mahiyette olmamasından» yani münferit işlerin gerektirdiği farklı yetenek, zorluklar vs. den ve «maddi bir teşviğin gerekliliğinden» kaynaklandığının savunulduğu belirtiliyor.

Bu noktada, yazımızın bir önceki bölümünde üzerinde durduğumuz Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in sosyalist toplumda meta üretiminin rolüne ilişkin görüşlerini kısaca hatırlatmamız gerekiyor.

Bilindiği gibi Marks ve Engels, sosyalist toplumda herkesin topluma «yeteneğine göre» bir katkıda bulunurken, toplumdan da «emeğine göre» bir karşılık alacağını ve «emeğin aynı mahiyette olmamasından» (herkesin yeteneği farklı olduğundan) ötürü, burada sözkonusu olan «eşitliğin», henüz belli bir eşitsizliği bağrında barındıran ve burjuva hak eşitliğinin sınırlarının tamamen aşılmadığı bir eşitlik olduğunu belirtmişlerdir. Ancak, revizyonistlerin iddialarının tersine, Marks ve Engels bundan hiçbir zaman sosyalist toplumda meta üretiminin (ve değer yasasının) devam edeceği sonucunu çıkarmamışlardır; aksine,

onlar, sosyalist toplumu üretim araçlarının tek tip sosyalist mülkiyeti-
nin gerçekleşeceği, tamamen merkezi bir plan uyarınca üretim yapan,
meta ekonomisinin, değer yasasının (ve hatta paranın) ortadan kaldı-
rılacağı; üreticilerin «toplumdan (emeğinin ortak fonlara ayrılan bö-
lümü çıkarıldıktan sonra) şu kadar emek vermiş olduğuna dair bir bel-
ge» alacağı ve «bu belgeyle, eşit miktarda emeğin tutarı kadarını top-
lumun tüketilen maddeleri stokundan çeke»ceği bir toplum olarak ta-
sarlıyorlardı.

Ne varki, sosyalist toplumun Lenin ve Stalin'in önderliğindeki inşa
pratigi, geniş emekçi köylü yığınlarının küçük bireysel işletmelerinin
sosyalist ekonomiyle birleştirilmelerinin en iyi yolunun, sosyalist koo-
peratifleşme hareketinin gerçekleştirilmesinden geçtiğini gösterince or-
taya zorunlu olarak iki tip sosyalist mülkiyet biçimi (tüm halkın mül-
kiyeti ve yarı-sosyalist diyebileceğimiz kooperatif mülkiyet) çıktı ve
bu durum meta ekonomisinin (ve değer kanununun) sosyalist toplum-
da da tüketim maddeleri ve kooperatifler tarafından üretilen tarımsal
ürünlerin değişimi alanıyla sınırlı olarak varlığını sürdürmesine yol
açtı. Ancak, sosyalist toplumda meta ekonomisi ve değer kanunu kapi-
talist toplumda olduğu gibi üretimi düzenleyici bir rol oynamaz ve pro-
letarya diktatörlüğü aracılığıyla etki alanı sınırlanarak ve sömürü iliş-
kilerine yol açması önlenerek (yol açtığı ölçüde bu ilişkiler tasfiye edi-
lir) kısıtlanır.

Stalin, bu durumu şöyle açıklıyor:

✱ «Bu değer kanununun, bizde, kapitalist rejimdeki kadar yürürlükte bu-
lunmakta olduğu bizde de üretimde düzenleyici rolü oynadığı anlamına gelir
mi? Şüphesiz ki hayır. Gerçekte bizim iktisat rejimimizde, değer kanunu et-
kisini pek sıkı surette tahdit edilmiş bu çerçeve içinde yürütür. Meta üreti-
minin bizim rejimimizde mahdut bir çerçeve içinde etki yaptığı yukarda
söylendi. Aynı şeyi, değer kanununun etkisi içinde tekrar edebiliriz. Muhak-
kak ki, üretim araçlarının özel mülkiyetinin yokluğu ve bu araçların ge-
rek şehirde, gerek köyde toplumsallaştırılması, ancak değer kanununun etki
alanını ve bu kanunun üretim üzerinde etkisini sınırlandırır.

«Rekabet ve üretimde anarşi kanunu yerine geçmiş olan ahenkli ve
'nispet dahilinde' gelişme kanununun milli ekonomimize müdahalesi, aynı
anlamdadır.

«Milli ekonominin ahenkli gelişimi kanununun icaplarına dayanan yıl-
lık ve beş yıllık planlarımız ve genel olarak bütün ekonomi siyasetimizin
müdahalesi de aynı anlamdadır.

«Bütün bu gerçekler, birlikte ele alınınca, değer kanununun etki alan-
larının bizde sıkı sıkı sınırlandırılmış olduğu ve bu kanunun rejimimizde,
üretim üzerinde düzenleyici rol oynayamayacağı görülür.

«Bu da zaten bizde sosyalist üretimin devamlı ve süratli ilerleyişine rağ-
men, değer kanununun aşırı üretim buhranlarına sebebiyet vermemesine
karşılık, kapitalist rejimde geniş bir etkilene alanı bulan aynı kanunun, bu

ülkelerin üretimin artımı tempolarının zayıflığına, periyodik aşırı üretim buhranlarına sebep olmasını izah eder», (Sovyetler Birliği'nde Sosyalist Ekonominin Meseleleri Sol yay. I. baskı, s. 26)

Revizyonist ideologlardan A. Paşkov, «Sovyetler Birliği'nde Sosyalizmin Ekonomi Politığının Gelişimi» adlı makalesinde, Sovyet revizyonistleri tarafından bu konuda Marks, Engels, Lenin ve özellikle de Stalin'in öğretilerini hedef alan «eleştirileri» sistemli bir şekilde şöyle formüle etmektedir :

«(Stalin döneminde) sosyalist düzende ticaretin, paranın ve dengeli sevk ve idarenin gerekli olduğunun kabul edilmesi, değer yasasının etkisine bağlı görülmemekteydi. Çoğunlukla meta, para, fiyat, kâr ve diğer parasal kategoriler iktisatçılar tarafından sosyalizme yabancı, burjuva ekonomisinin öğeleri olarak, yabancı biçimler, geçici bir süre sosyalizmin hizmetine konmuş ve kısa ya da uzun bir süre sonra ortadan kaldırılması gereken hesaplama araçları olarak görülmekteydi. Sosyalist toplum koşullarında değer yasasının etkisinin ve para ilişkilerinin gerçek içeriğinin iktisatçılar tarafından inkâr edilmesi, gerçekte sosyalist düzende genel olarak nesnel ekonomi yasaları olamayacağı şeklindeki iddianın özel bir sonucundan başka bir şey değildi.

«1950-60 yılları boyunca, sosyalizmin nesnel yasaları sorunu birçok iktisatçının dikkatini çekti; yazılı ve sözlü birçok tartışmanın konusu oldu. Sosyalist düzende değer yasasının etkisi, çok canlı tartışmalara yol açtı. Bu tartışma sırasında, sosyalist düzende metanın ve paranın yalnızca sosyalist üretime yabancı, basit bir biçim olmadığı; fakat bunun yanı sıra, emeğin sosyal heterojenliğini, madci olarak özendirme nesnel gerekliliği ve üretim için emek harcamalarını denkleştirme gibi sosyalist ekonominin temel öğelerini ifade ettiği ortaya çıktı. Tartışmalar sosyalist düzende değer yasasının etki alanını, yalnızca kolhoz üretimiyle ve devlet işletmelerinde tüketim maddeleri üretimiyle sınırlamanın hatalı olduğunu; çünkü bu yasanın sosyalist ekonominin devlet sektörü de dahil diğer üretim araçları üretiminde de kendini zorla kabul ettirdiğini gösterdi» (Bkz. SEKP Deneyimi ve Devrimci Teori, s. 125) (abç)

Gerçekten de Lenin ve Stalin zamanında da, sosyalist ekonominin yönetiminde para, fiyat, kâr vb, ekonomik kategoriler birer araç olarak kullanılmaktaydı; ama revizyonist yazarın iddia ettiği gibi, bu kategorilerin «gerçek içeriği iktisatçılar tarafından inkâr edilmiyordu, tersine meta ekonomisine bağlı olmadıkları sürece (ki meta ekonomisinin sınırlarını yukarda vurguladık) bu kavramların içeriği sosyalizmde gerçekten farklıydı ve farklıdır. Meta ekonomisinin tamamen yok edilmesinin koşullarının henüz gerçekleşmemiş olduğu ve buna bağlı olarak para, fiyat, kâr vb, kategorilerin varlığını korumaya devam ettiği koşullarda bu kavramlar «gerçek içeriklerine» sahip oldukları ölçüde sosyalist toplum için, kapitalizmin restorasyonu açısından muazzam bir tehlike teşkil ederler ve bu yüzden Lenin ve Stalin, bu olgunun doğurduğu tehlikelere ve onun sürekli kısıtlanmasının önemine devamlı

dikkat çekmişler ve proletaryayı uyarmışlardır. Lenin, bu konuyu ele aldığı tüm yazı ve konuşmalarında meta ekonomisinin burjuvaziye doğuran bir kaynak olduğunu belirtir ve onunla birlikte, ona ilişkin (para vb.) tüm kategorilerin yok edilmesinin zorunluluğu üzerinde durur. O, 1919 yılında yaptığı bir konuşmada «parayı ortadan kaldırabilmek için çok sayıda teknik hamle yapmak ve aynı zamanda, çok daha güç ve çok daha önemli olan bir şeyi, örgütlenmede ilerlemeler kaydetmeyi gerçekleştirmek zorunludur; bu noktaya gelinceye kadar, anayasadaki biçimsel eşitlikle yetinmeye ve para sahibi olan herkesin pratikte sömürme hakkına sahip olduğu bu duruma tahammül etmeye mecburuz.» diyordu (Birinci Okul Dışı Eğitim Kongresi'nde Yapılan Konuşma Bkz. Proletarya Diktatörlüğü Üzerine, s. 78) Bu yaklaşım Marks ve Engels'in konuya yaklaşımlarına tamamen uygundur.

Meta ekonomisi ve değer yasasının egemen olduğu ve buna bağlı olarak ticaret, para, fiyat vb. kavramların gerçek içerikleriyle ekonomiyi yönlendirdikleri bir toplumda sosyalizmin egemenliğinden söz etmek olanaksızdır. Çünkü bütün bunlar kapitalist toplumda olduğu gibi yalnızca üretimin anarşik bir nitelik taşımasına ve kâr esasına göre düzenlenmesine yol açarlar ve böylesi bir ekonomik temelde burjuvazi ve sömürünün tasfiyesinden söz etmek, saçmalamaktan başka bir şey değildir.

O zaman, Lenin ve Stalin döneminde hem meta ekonomisine, değer kanununa ve onun tüm sonuçlarına karşı savaş açılması bunların sürekli kısıtlanması ve yok edilmeye çalışılması hem de sosyalist devlet sanayi de dahil olmak üzere tüm ekonomide fiyat, para, kâr vb. kavramların kullanılmaya devam edilmesi, revizyonistlerin iddia ettiği gibi bir çelişme, meta ekonomisi ve değer yasasının tüm ekonomi için genel geçerli niteliğinin kavranmaması ve sözü edilen kategorilerin «gerçek içeriğinin» inkâr edilmesi anlamına mı gelmektedir? Hayır, Sosyalizmin kendisi kapitalizm ile komünizm arasında bir geçiş dönemi olduğu için burada ne bir çelişme, ne de herhangi bir «gerçeğin inkârı» mevcuttur. Sosyalist toplumda meta ekonomisi ve değer yasası sosyalist devlet sektörü ve üretim araçlarının üretim ve dağıtım açısından tasfiye edilmiştir. Aksi takdirde sosyalizmden söz etmek olanaksız olurdu. Ancak biraz önce de belirttiğimiz gibi kapitalizmin sosyalist topluma bıraktığı kötü bir miras, ama proletaryanın devrilmekten kaçınmayacağı bir mirastan başka bir şey olmayan meta ekonomisini sosyalizmde hemen yok etmek mümkün değildir ve tüketim maddeleri ve tarım ürünlerinin değişimi açısından, onun düzenleyici rolünü belirli ölçülerde kabul etmek zorunludur. Proletarya, devlet yönetimini sağlamca elinde tutarak ve sosyalist sanayi sektörüne dayanarak, henüz yok edemediği bu olguya karşı, onu denetleyerek, kısıtlayarak ve sömü-

rü ilişkilerini doğurmasına engel olarak sürekli savaşı. Ve yine, proletarya kapitalizmin bu kalıntısının üstesinden gelemediği ve ona bağlı olan para, fiyat vb. kategorileri yok edemediği sürece ekonominin bütünü, planlaması, denetlenmesi ve yönetilmesi açısından sosyalist devlet sanayisi de dahil olmak üzere genel olarak bu kavramlara başvurabilir ve onları kullanabilir; ama meta ekonomisine ve değer yasasına dayanmadıkları sürece bu kavramların «gerçek niteliklerinden» soyulmuş olmaları ve bir muhasebe aracı olmaktan başka bir işleve sahip olamayacakları açıktır. Örneğin, burada, fiyat; piyasadaki arz ve talep dalgalanmalarına göre ortalama bir büyüklük olarak değil, toplumun ihtiyaçları gözönüne alınarak devlet tarafından tespit edilir. Para; kapitalist toplumda (ya da meta üretiminde) olduğu gibi, onu elinde tutana (sosyalist devlete) sömürme hakkı tanımaz, çünkü bir muhasebe ölçüsünden başka bir şey değildir. Kâr; işçiden elde edilen artık değer bir parçası değil, bir işletmenin verimliliğinin ölçülmesinin bir aracıdır vb., Ama elbetteki, meta ekonomisi, ve kapitalizmin tüm diğer kalıntıları (kapitalizme geri dönüşün tüm olanakları) yok edilmediği sürece, Sovyetler Birliği'nde olduğu gibi burjuva-revizyonist unsurlar tarafından meta ekonomisinin düzenleyicisi haline getirilmesi, böylece sosyalist ekonominin tasfiye edilmesi ve sözkonusu kavramların «gerçek içeriklerini» kazanarak sömürünün araçları haline gelmeleri mümkündür. Bu hiç de, revizyonistlerin iddia ettiği gibi eskiden meta ekonomisinin genel niteliğinin bu kavramların gerçek içeriklerinin kavranmaması, inkâr edilmesi değil, ama meta ekonomisi genelleştirilirken, onların da içeriklerinin değiştirilmesi anlamına gelir. **Bütün bunlar üretimin kâr esasına göre yapılması, sosyalist planlamanın ortadan kaldırılarak yerini «piyasa ekonomisine» (yani üretim anarşisine) bırakması ve kapitalizmin tüm yasaları ve hastalıklarıyla yeniden canlandırılmasıyla eş anlamlıdır.**

Revizyonistlerin meta ekonomisinin ve değer yasasının «sosyalist ekonomi» için genel geçerli olduğunun kabul edilmemesinin «gerçekte, sosyalist düzende genel olarak nesnel ekonomi yasaları olamayacağı şeklindeki iddianın özel bir sonucundan başka bir şey» olmadığı yolundaki iddiaya gelince, bunun üzerinde uzun boylu durmaya dahi gerek yoktur. Bu yaklaşım, ekonominin nesnel yasaları denildiğinde, kapitalist ekonominin yasalarından başkasını düşünemeyen tipik bir burjuva yaklaşımıdır ve bir darkafalık örneği olması açısından bir değer taşır.

Stalin'e karşı girişilen kampanya süresince geliştirilen ekonomik gelişmeye ilişkin Sovyet revizyonist tezleri, 1962 yılında Sovyet iktisatçısı Liberman'ın Pravda'da yayınlanan bir makalesiyle resmen tartışmaya açılarak, bu yıllardan itibaren Sovyetler Birliği'nde gerçekleştir-

lecek kapitalizmin restorasyonu reformlarının teorik temelleri ortaya kondu. Bu yüzden bunlar Liberman reformları olarak da adlandırılır. Liberman, sözkonusu makalesinde şunları yazıyordu:

«...Önemli olan şey burada mevcut olan ilkedir...

«İlk olarak bu ilke, kârlılık ne kadar yüksekse teşvik ödemelerinin de o kadar fazla olacağını ifade etmektedir...

«İkinci olarak, ilke, işletmenin yaratılan gelirden bir pay temelinde teşvik ödemesinden yararlanmasını ifade etmektedir, işletmenin kendisi tarafından gerçekleştirilen kârlılık planı ne kadar yüksekse, teşvikler de o kadar fazla olacaktır.

«Son ve temel nokta da işletmenin emek verimliliğinde maksimum artışı sağlamak için çaba harcamasıdır. İşletmeler fazla işgücü talep etmeyi ve çalıştırmayı terk edeceklerdir. Bu fazlalıklar kârlılığı düşürmekte ve dolayısıyla teşvik fonlarını da azaltmaktadır.

«Böylece önerilen sistem şu ilkeden hareket etmektedir: Toplum için kârlı olan, her işletme için de kârlı olmalıdır.» (Aktaran, Schaffer, H.G. The Soviet Economy)

Burada «emeğe göre bölüşüm» ilkesinin yerine, «kârlılığa göre teşvik» ilkesinin geçirilmesini ve bu ilkenin dayandırılmak istendiği temeller üzerinde durmayı sonraya bırakarak, «toplum için kârlı olanın her işletme için de kârlı» olması gerektiği yolundaki savı ele alalım.

Bu sav, kapitalist «kâr için üretim» ilkesinin değişik bir tarzda tekrarlanmasından başka bir şey değildir. Oysa sosyalist toplumda üretimin amacı, kâr değil, toplumun maddi ve manevi ihtiyaçlarının azami tatminidir. Soruna bu açıdan bakıldığında «kârlı», yani verimli (rantabl) olmayan bir işletme, toplumsal gelişmede oynadığı rol olumlu ise ve toplumun ihtiyaçlarının tatminine hizmet ediyorsa işletme olarak olmasa bile toplum açısından «kârlı»dır ve işletme olarak çok daha «kârlı» olanlara tercih edilir.

Stalin; «sosyalizmin temel ekonomik kanununun ana çizgileri ve talepleri aşağı yukarı şöyle formüleleştirilebilir: -diyordu- üstün bir teknik temel üzerinde sosyalist üretimi durmadan geliştirerek ve mükemmelleştirerek bütün toplumun durmadan artan maddi ve kültürel ihtiyaçlarının azami tatminini sağlamak.

«Bunun için azami kâr sağlayacağına, toplumun maddi ve kültürel ihtiyaçlarının azami tatmini sağlanıyor...» (Son Yazılar, s. 130)

Stalin, bir başka makalesinde ise bu konuya ilişkin olarak şunları yazıyordu:

«Bugünkü ekonomik rejimimizde, sosyalist toplumun gelişmesinin ilk aşamasında, değer kanununun, yarı ayrı üretim kolları arasında emek dağıtım nispetlerini güya tayin ettiğini iddia etmek de, aynı şekilde tamamen hatalıdır. Eğer bu, doğru olsaydı, daha rantabl olduğu için hafif sanayimizi daha az rantabl olan, hatta bazan hiç rantabl olmayan ağır sanayimize tercihen geliştirmemiz gerekmezmiydi?

«Eğer bu doğru olsaydı, işçi emeğinin «istenilen tesir»i üretmediği, şimdilik rantabl olmayan, ağır sanayi teşebbüslerini kapamaz, işçi emeğinin 'daha büyük tesir' üretebileceği hiç şüphesiz rantabl olan yeni hafif sanayi teşebbüsleri açmaz mıydık?

«Eğer, bu doğru olsaydı, milli ekonomimiz için pek lüzumlu olmakla beraber, rantabl olmayan teşebbüslerden işçileri alıp üretim kolları arasında emek dağıtımını 'nispetlerini' sözde tanzim eden değer kanuna uyacak daha rantabl teşebbüslere nakletmez miydik?

«Açıktır ki, bu yanlış görüşe sahip arkadaşlara ayak uydurmakla, üretim araçları üretimini tüketim araçları üretimine tercihen vazgeçerdik. Üretim araçlarının üretimini tercihen vazgeçmek ne demektir? Milli ekonomimizin durmadan büyümesini imkânsız hale getirmek demektir; çünkü milli ekonominin durmadan büyümesini sağlamak için aynı zamanda üretim araçlarının imaline öncelik sağlamak gerekir.

«Bu arkadaşlar unutuyorlar ki, değer kanunu, ancak kapitalist rejimde ve ancak üretim araçlarının özel mülkiyeti, rekabet, üretimde anarşi, aşırı üretim buhranları mevcut oldukça üretimin düzenleyicisi olabilir. Bunlar unutuyorlar ki, değer kanununun etki alanı, bizde toplumsal mülkiyet ile ve milli ekonominin ahenkli gelişmesi kanunu ile sınırlandırılmıştır...

«Bazı arkadaşlar, bundan, milli ekonominin, ahenkli gelişmesi kanununun ve planlamanın rantabilite ilkesini ortadan kaldırdığı sonucunu çıkarıyorlar. Bu da mutlak olarak yanlıştır. Gerçek, bunun tam tersidir. Rantabiliteyi muhtelif teşebbüsler veya üretim kolları açısından ve bir yıl süresince dikkate almayıp meseleye doğru şekilde yaklaşmanın biricik yolu olan milli ekonominin bütün noktalarından ve örneğin on ila onbeş yıllık bir süre için dikkate alırsak, çeşitli teşebbüslerin veya üretim kollarının bir anlık ve eğreti rantabilitesini milli ekonomiyi tahrip eden ve topluma büyük zararlar veren periyodik iktisadi buhranlardan bizi kurtararak, milli ekonominin ahenkli gelişmesi kanununa yürürlük sağlayan, ekonomimizin planlanmasını mümkün kılan ve hızlı bir tempo ile milli ekonominin devamlı gelişmesini güvenlik altına alan, sağlam ve sabit, daha üstün şekilde bir rantabilite ile kıyas edemeyiz.» (Sovyetler Birliği'nde Sosyalist Ekonominin Meseleleri, s. 28)

Yine Liberman'ın makalesinde savunulan bir diğer tez de «emek verimliliğinde maksimum artışı sağlamak için» bir kısım işçinin işten atılması ve böylece teşvik fonunun büyütülmesidir. Bu da kapitalizmin bir diğer ilkesinden emeğin daha yoğun sömürülerek «kârlılık» yarışında bir adım daha öne geçme çabasından başka bir şey değildir; ki amaç kâr olunca sonuçta bundan başka bir şey olamazdı. Stalin, bu kokuşmuş tezi de şöyle eleştiriyordu:

«Politbüro komisyonu tarafından geri çevrilen beş yıllık plan üzerine karar tasarısında Rikov, 'beş yıllık planın ana fikrinin, halkın emek üretkenliğinin artması olduğunu' söylüyor. Her ne kadar Politbüro Komisyonu bu baştan aşağı yanlış görüşü geri çevirdi ise de Rikov, buradaki konuşmasında aynı görüşü savundu. Sovyetler ülkesinde, beş yıllık planın ana fikrinin, emek üretkenliğinin artışı olduğu doğru mudur? Hayır, doğru değildir. Halkın emek üretkenliğinin herhangi bir artışının bizim için önemi yoktur.

Bize gerekli olan, halkın emek üretkenliğinin kesin olarak belirlenmiş bir artışıdır, yani ulusal ekonominin sosyalist kesiminin kapitalist kesime sistemli olarak üstünlüğünü sağlayacak bir artışıdır... Kapitalist olduğu kadar, kapitalizm öncesi her toplumda, genellikle emeğin üretkenliğinin artması ile ilgilidir. Sovyetik toplumu bütün öteki toplumlardan ayırd eden şey, emek üretkenliğinin herhangi bir artışı ile ilgili olmamasıdır; Sovyetik toplum ekonominin sosyalist biçimlerinin öteki biçimlere, her şeyden önce de ekonominin kapitalist biçimlerine üstünlüğünü sağlayan ve böylece ekonominin kapitalist biçimlerinin üstesinden gelinmesine ve dışalanmasına olanak sağlayan bir artışla ilgilidir.» (Leninizmin Sorunları, s. 318-319)

Sovyet revizyonistlerinin yaptığı şey Rikov'dan bir adım daha ileri atarak, emek üretkenliğinin herhangi bir artışı yerine doğrudan doğruya emek üretkenliğinin «daha fazla kâr» için; yani sosyalizmi egemen kılmak ve güçlendirmek yerine, aksine kapitalizmin restorasyonu-na yol açarak onu tasfiye edecek bir artışı fikrini açıkça formüle etmiş olmalarıdır. Bu yüzden, Sovyet revizyonistleri açık sözlülüklerinden ötürü kutlanmayı hak etmişlerdir.

Sovyetler Birliği'nde uygulanan reformlar, Çin'in tersine, «gerekli koşullar araştırılmadan ya da varlıkları onaylanmadan, düşüncesiz ve keyfi bir şekilde» yürütülmeseler de, Çin'dekinin verdiği sonuçların aynısını verdiler; çünkü aynı ilkeye dayanıyorlardı: Toplumun maddi manevi ihtiyaçlarını azami tatmini amaçlayan ve bir merkezi plan uyarınca gerçekleştirilen sosyalist üretimin (Çin'de ekonominin geri niteliği ve ÇKP'nin revizyonist, küçük-burjuva çizgisi nedeniyle geniş çaplı bir sosyalist üretim hiçbir zaman egemen olmadı) yerini değer kanunu uyarınca ve daha fazla kâr amacıyla birbirleriyle kıyasıya yarışan kapitalist üretimde bırakması ilkesine...

Bugün Sovyetler Birliği'nde (ve Çin'de) kısa ve uzun vadeli planlar hazırlanması vb. olgulara bakılarak, bu ülkelerde hâlâ üretimin sosyalist bir merkezi plan uyarınca gerçekleştirildiğini düşünmek büyük bir hata olurdu. Şurası hemen belirtilmeli ki kapitalist üretim (özellikle tekelci aşamasında) tümüyle plansız bir üretim değildir. Aksine, büyük kapitalist anonim şirketlerin ve tekellerin kurulması, kapitalistler açısından bu işletmelerin yürüttükleri faaliyetin ve gerçekleştirdikleri üretimin belirli bir planlanmasını zorunlu kılar. Özellikle tekelci devlet kapitalizmi, bu tür büyük işletmelerin hazırladıkları planların devlet işletmelerinin hazırladıkları planlarla ulusal çapta birleştirilmesini getirir. Nitekim, bugün ülkemiz de dahil olmak üzere halen tüm kapitalist ülkelerin, kısa vadeli olduğu kadar, ulusal ölçekte beş yıllık vb. «planları» vardır. Engels, daha kendi zamanında, bu olguya şöyle dikkat çekiyordu:

«Temel özel kapitalist üretimin karakterinin kendisinde olan plansızlık' idaresi mutlaka düzeltilmelidir.. Bu toplum biçimi olarak, iktisadi aşı-

ma olarak, bir kapitalist üretim tanırım, bir de bu aşama süresinde şu ya da bu biçimde bir fenomen olarak ortaya çıkan bir özel kapitalist üretim bilirim. Burada özel kapitalist üretim hangi anlama gelmektedir? Tecrit edilmiş özel işletmeci tarafından üretim mi? Böyle bir üretim her geçen gün bir istisna haline gelmiyor mu? Anonim şirketlerin kapitalist üretimi, artık özel üretimden çıkan ve çok sayıdaki ortaklar hesabına yapılan bir üretilerdir. Ve eğer anonim şirketlerden koca sanayi kollarını boyundurukları altına alan ve tekeller kuran tröstlere geçerse, o zaman bu, sadece özel üretimin sonu demek değildir, aynı zamanda plansızlığın da sona ermesi demektir.» (Engels, 1891 Erfurt, Sosyal-Demokrat Program Tasarısının Eleştirisi, Bkz. Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi, s. 102, a.ç. Engels)

O zaman, sosyalist bir planlamayla kapitalist bir planlama arasındaki fark, bu ikisini birbirinden ayırmamızı sağlayan kıstas nedir?

Bu soruya şöyle cevap verebiliriz: Kapitalist planlama hiçbir şekilde kapitalist üretimin temelinde yatan üretim anarşisini; bu üretimi (ve tüm meta üretimini) düzenleyen yasanın, piyasanın dalgalanmalarıyla birlikte faaliyet gösteren değer yasası olduğunu ortadan kaldırmaz. Kapitalist planlama, tekelci kapitalizmin azami kâr yasasına dayanır ve azami kârı elde etmek için yarışan işletmelerin bu açıdan yaptıkları üretim planlarının tekelci devlet tarafından bir koordine edilmesinden, başka bir deyişle plansızlığın planlanmasından oluşur. Sosyalist planlamaya yol gösteren ilke ise, üstün bir teknik temel üzerinde ve istikrarlı bir şekilde tüm toplumun maddi ve manevi ihtiyaçlarının azami tatmini ilkesidir. Burada emekçilerden oluşan tüm toplumun temsilcisi proletarya ve onun devleti, üretimi toplumun ihtiyaçları doğrultusunda merkezi bir plan uyarınca yönlendirir ve yönetir. «İşletmenin kârlılığı» ilkesi yerini «toplumun yararı» ilkesine bırakmıştır.

Revizyonistler, proletarya devleti tarafından toplumsal üretimin yönlendirilmesini ve yönetilmesini «subjektizim» ve «üretimin objektif yasalarını tanımamak» olarak nitelendiriyorlar. Onlara göre üretimin, tek bir «objektif» yasası vardır; Kâr peşinde koşmak. Bunu şöyle ifade ediyorlar.

«Reform, idari tercih yöntemleri yerine ekonomik sevk ve idare yöntemlerini güçlendirmeyi, ekonominin sevk ve idare mekanizmasında piyasanın rolünü işletme topluluklarının ve bunların üyelerinin ekonomik olarak özendirilmesinin rolünü artırmayı hedeflemektedir.

«Reform, ulusal ekonominin planlanmasının tamamen öznelci (-subjektivist-PB) kararlardan ve iradecilikten korumak için, ulusal ekonominin sevk ve idaresinin bütününe sosyalizmin nesnel ekonomi yasalarına (!) bağımlı kılınmasını amaçlamaktadır.» (A. Paşkov, Bkz. SBKP Deneyimi s. 129)

«Ekonomik reform, ekonominin sevk ve idaresinin ele alınmasında yeni bir tarzı işaret etmektedir. Ekonomik reform, ekonominin sevk ve idaresinde ekonomik yöntemlerin rolünü artırmaya, planlamayı yetkinleştirmeye (!) işletmelerin ekonomik bağımsızlığını ve gelişin gücünü artırmaya, mali özerkliği daha da yerleştirmeye ve yetkinleştirmeye dayanmaktadır. Bu

reformun başarıya ulaşması, büyük ölçüde merkezi yönetim ile işletmelerin ekonomik bağımsızlığının uyumlu kılınmasına, maddi ve manevi uyarmaya, sosyalist düzende yeni bir içerik kazanan kâr, fiyat, kredi vb. ekonomik kategorilerin ve meta-para ilişkilerinin sosyalist bir temel üzerinde ustaca kullanılmasına bağlıdır.» (V. Afanassiev, agy. s. 315) (abc)

Bu burjuva-revizyonist bakış açısıyla Kruşçev, SBKP 22. Kongresi'ne sunduğu raporda şunları söylüyordu :

7 «Komünizmi kurma sürecindeki (!) görevimiz finans ve kredi araçları, ruble kontrolü, fiyatlar ve kârları daha da geliştirmek ve bunlardan yararlanmaktır. Kârların ve kârlılığın önemini artırmalıyız.»

İşte Sovyet revizyonistlerinin, Çin'de merkezi planlamanın felce uğratılması konusunda yaptıkları demagojik propagandanın altında bu çıplak gerçeklerin, mümkün olduğunca gizlenmesi çabaları yatmaktadır. Çin'de 1956'dan bu yana uygulanmış olan Kruşçevci-Titocu reformlar, Sovyetler Birliği'nde «düşüncesiz ve keyfi bir biçimde» yürütülmemiş olsalar da aynı sonuçları vermişlerdir. Çin ve Sovyet revizyonistlerinin, içine girmiş bulundukları sosyal-emperyalist rekabet koşulları içinde birbirlerini yıpratmak amacıyla, ekonomilerindeki kapitalizme özgü sayısız belirti ve yozlaşmaya karşılıklı olarak işaret etmeleri ve birbirlerini sosyalizmden sapmakla suçlamaları, bu gerçeklerin üstünü kapatamadığı gibi, aksine onları daha fazla gözler önüne sermektedir.

B — Sovyet Revizyonistlerinin Emek Üretkenliğini Artırmada İzledikleri Yol: Sosyalist, Devrimci Fedakârlık ve «Emeğe Göre Bölüşüm» İlkesinin Yerine; Kapitalist, «Kâra Göre Pay (Ücret)» İlkesinin Geçirilmesi.

Sovyet revizyonistleri, Lenin'in, sosyalizm aşamasında maddi teşviğin zorunlu rolüne ilişkin sözlerine atıf yaparak (ve kendi «kâra göre pay» ilkelerini, Marksist-Leninist «emeğe göre bölüşüm» ilkesiymiş gibi göstermeye çalışarak) Çinli revizyonistlerin, bir tür «köylü komünizmine» denk düşen «sol» yalpalamalarını, eşitlikçi uygulamalarını, eleştirmeye çok meraklıdırlar. Onlar böylece Çinlilerin birtakım «sol» subjektivist hatalarını sergileyerek, kendi sağcı burjuva-revizyonist çizgilerini aklamaya çalışırken; Çin revizyonizminin izlediği çizgiye asıl damgasını vuran ve Kruşçev döneminden bu yana Sovyetler Birliği'ndeki uygulamalardan özü itibariyle hiçbir farkı olmayan sağ sapmanın hiç sözünü etmemeye çalışırlar. Kimi zaman da bu sapmanın Li Şao-si, Deng Siao-ping gibi birtakım önde gelen temsilcilerini ÇKP içindeki «sağlıklı unsurlar» ve «gerçek Marksist-Leninistler» olarak nitelendirirler (tabii bu unsurların tasfiye edilmiş olduğu dönemlerde yazılan makalelerde) Lenin'in komünist emeğin doğuşu ve gelişmesi,

kitlelerin devrimci fedakarlık ruhuyla eğitilmeleri ve dar çıkarıcılık ruhunun yerine, yeni insanın toplumsal çıkar anlayışının geçirilmesine ilişkin sözlerine ise değinmezler bile. Bunun yerine, «insanlar üretimi salt manevi nedenlerle hiçbir zaman geliştirmemişlerdir ve geliştiremeyeceklerdir» (Korbach) gibi son derece «bilgiçe» cevherler yumurtlayarak; eğer üretimin amacı kâr olarak saptanmaz ve bu kâr da bir avuç bürokrat tarafından yutulmazsa ekonominin buhrandan kurtulamayacağını vaaz eder ve kanıt olarak da Çin ekonomisini gösterirler.

Şurası bir gerçektir ki, Çin revizyonistleri sosyalist toplumun kuruluşu ve emeğin sosyalist örgütlenmesi konusunda hiçbir zaman Marksist-Leninist bir çizgi izlememişlerdir. Onlar, 1956'da uygulamaya koydukları reformlarla, sağ revizyonist bir çizgiye kaymışlarken; 1958'deki «büyük atılımla birlikte» onbeş yılda komünizmi gerçekleştirmek şiarına uygun bir biçimde «herkese emeğine göre» ilkesinden, «herkese ihtiyacına göre» ilkesine geçmeye başladıklarını ilan etmişler (onlar komünizmi karikatürleştirerek üretimin en ilkel koşullarda gerçekleştirildiği bir durumda ücret yerine en temel birkaç gıda ve giyecek maddesini «eşit olarak» dağıtınca, komünizmi gerçekleştirdiklerini iddia ediyorlardı); daha sonra büyük atılımın iflas etmesi üzerine yeniden Titocu-Kruşçevci uygulamalara dönmüşlerdir. «Kültür Devrimi» sırasında ise «revizyonizme karşı» açılan kampanyanın bir parçası olarak, «gerekentin altında bir ücret» almanın ve yoksulluk içinde yaşamamanın faziletleri üzerine geniş bir edebiyat yaratmışlardır. Günümüzde ise Çin'de iktidarını sağlamca kuran bürokrat-tekelci kapitalist sınıf bu tür yalpalamaları geride bırakmış olarak, açıkça kapitalizm yolunda ilerliyor.

Bu işin bir yanıdır. Ama bir de Sovyet revizyonistlerinin bu konudaki burjuva-revizyonist teori ve pratikleri var. Şimdi, Sovyet revizyonistlerinin «maddi teşvik uygulamalarının hangi sınıfsal temele dayandığı ve hangi sonuçları doğurduğu üzerinde biraz duralım.

Her yeni üretim tarzının eskisine üstün gelmesini ve onu yıkmasını belirleyen en büyük etkenlerden biri, onun eski üretim tarzına göre emek üretkenliğinde yol açtığı büyük artıştır. Bu olmasaydı, yeni üretim tarzının gelişmesi ve ayakta kalması mümkün olamazdı. Lenin, «her sosyalist devrimde, proletarya iktidarı ele geçirme meselesini çözdükten sonra ve mülksüzleştirilenleri mülksüzleştirme ve direnisleri bastırma görevi esas alarak gerçekleştirildiği ölçüde, kapitalizmden üstün bir toplumsal sistem yaratmak, yani emek üretkenliğini artırmak ve buna bağlı olarak (ve bu amaçla) emeğin daha iyi örgütlenmesini sağlamak temel görevi öne çıkar» diyordu (Sovyet Hükümetinin Acil Görevleri, s. 39) Ancak daha önce, Stalin'in Rikov'un düşüncelerine ilişkin eleştirisini aktarıırken de değindiğimiz gibi, emek üretkenliğinin artırılması ve bu amaçla emeğin şu ya da bu tarzda örgütlenmesi sı-

nıflarüstü bir olgu değildir. Her sınıfın emek üretkenliğini artırmada kullandığı belli tarz ve yöntemler vardır. Örneğin burjuvazi emeğin örgütlenmesinde tek tek işletmeler açısından mümkün olan en fazla kârın elde edilmesi ilkesinden yola çıkar. Kapitalist işletmede emeğin yarattığı değerın küçük bir kısmı işgücünün ücreti olarak işçiye ödenirken, bu değerin en büyük kısmına kapitalist (ve diğer sömürücü sınıflar) elkoyar. Kapitalist daha fazla artık-değer elde edebilmek için işgücünü daha fazla (daha uzun süre) ve daha yoğun olarak sömürebilmek amacıyla çeşitli yöntemler ve teknikler geliştirir. Bu yöntemler ve teknikler, feodalizm karşısında kapitalizme büyük bir avantaj sağlamış ve onun üstesinden gelmesine yol açmıştır. Ama kapitalist üretimin kendi içinde taşıdığı çelişki, onun gelişimini bir süre sonra frenler ve kapitalizmi çürütmeye başlar. Çünkü kapitalizmde işçi ne kadar çok ve ne kadar ileri bir teknikle üretirse (ücretindeki kısıntı kabilinden artışlara rağmen ve böyle bir artış sözkonusu ise) görelî olarak o kadar yoksullaşır, böylece son tahlilde üretimin sınırsızlığı ile tüketimin sınırlı niteliği arasındaki çelişki, aşırı üretim buhranlarına yol açar ve bu buhranlar gittikçe keskinleşir. Üretimin gelişmiş toplumsal niteliğiyle temel üretici güçlerin bir avuç kapitalistin özel mülkiyetinde bulunması arasındaki uzlaşmaz çelişme keskinleşerek, toplumsal gelişmeyi köstekler ve kapitalizmin yıkılmasını tarihi olarak zorunlu kılar.

Sosyalizmin kapitalizm karşısındaki en büyük avantajı, üretim araçlarının tüm toplumun mülkiyetinde oluşu ve toplumsal üretimin proletarya (ve onun devleti) tarafından merkezi bir plan uyarınca denetlenmesi ve yönetilmesidir. Böylece kapitalizmin toplumsal gelişmenin önünde yer almış olduğu engeller aşılr ve kapitalizm tarafından yaratılmış bulunan teknikler bile yeni bir içerik kazanarak yeniden toplumsal gelişmeye hizmet eder.

Toplumda herkesin yeteneğine göre bir katkıda bulunduğu ve toplumsal üretimden ihtiyacına göre bir pay aldığı komünizm aşamasından farklı olarak, üretici güçlerin gelişmesinin henüz yetersiz olduğu sosyalizm aşamasında, bölüşüm ilkesinin daha farklı oluşu («herkese emeğine göre») üzerinde daha önce durmuştuk. Bu durum, sosyalizm aşamasında proletaryanın iki sorunun üstesinden gelmesini gerektirir: (1) Komünizm, yalnızca üretici güçlerdeki belli bir gelişme değil, aynı zamanda yeni bir insanın da yaratılmasını zorunlu kıldığından, onsuz hiçbir devrimin başarıya ulaşamayacağı ve sürdürülemeyeceği yığınların devrim ve sosyalizm için fedakarlık ruhunun sürekli canlı tutulması, teşvik edilmesi ve daha henüz sosyalizm aşamasındayken bile, komünist emeğin (bireyin toplumun uyumlu bir parçası olarak kavranması temelinde toplum yararına yapılan «karşılıksız» çalışma) doğ-

makta olan biçimleri ve unsurlarının toplumsal (manevi) teşvik; ki böyle bir faaliyet yürütülmeden sosyalizmden komünizme geçiş imkânsız olurdu. (2) Bu aşamada henüz komünizmin gerçekleştirilmesinin objektif şartlarının esas olarak oluşmadığını gözönüne alarak, herkesin toplumsal üretime katkıda bulunduğu ölçüde ondan pay almasını sağlayacak, emeğin örgütlenmesinin genel bir sistemini (emeğin üretkenliğini artıracak ve toplumsal üretime daha fazla katkıda bulunacak herkesin bu çabasının maddi olarak ödüllendirilmesini sağlayacak bir sistem) yaratmak. Bu da sosyalizmin kuruluşu ve sosyalizmden komünizme geçişin bir diğer şartıdır.

Lenin;

«Amacımız -diyordu- her tür emeğin eşit ücret almasını sağlamak ve tam komünizmi gerçekleştirmekse de, hiçbir biçimde hemen şu anda bu eşitliği gerçekleştirmek niyetinde değiliz ve kendimize böyle bir görev saptamıyoruz, çünkü şimdiki halde sosyalizmden komünizme geçişin yalnızca ilk adımlarını atmaktayız. Bu bakımdan, daha bir süre için uzmanların daha yüksek bir ücret almaları gerekir ki, eskisinden daha kötü değil, daha iyi çalışsınlar. Aynı nedenle en başarılı çalışmalar için ve özellikle örgütsel çalışmalar için prim sistemini reddetmemeliyiz; prim sistemi tam komünist bir düzende kabul edilemez, ancak kapitalizmden komünizme geçiş döneminde, Sovyet iktidarının bir yıllık deneyinin ve teorisinin de gösterdiği gibi, kaçınılmazdır.» (RKB(B) Program Taslağı, Bkz. Ütopik ve Bilimsel Sosyalizm, s. 154)

Ama Lenin aynı şekilde, daha sosyalist devrimin ilk yıllarından itibaren, komünist emeğin doğuşuna büyük bir ilgi gösterdi ve uç veren bu komünist filizlerin ihtimamla geliştirilip, teşvik edilmesinin önemine dikkat çekti. 1919 yılında Moskova-Kazan demiryolu işçilerinin açlığın Sovyet Rusya'yı kırıp geçirdiği günlerde cumartesi günleri Sovyet toplumunun yararına gönüllü ve ücretsiz çalışmayı örgütlemeleri («Komünist Subbotnik» hareketi) ve bu hareketin Rusya çapında yaygınlaşmaya başlaması üzerine yazdığı «Büyük Bir Başlangıç» adlı makalesinde bu konu üzerine şunları yazıyordu:

«Komünist subbotnikler'in bu kadar büyük bir tarihsel anlam taşımalarının nedeni, ...işçilerin, emek üretkenliğini artırma, yeni bir emek disiplini benimseme, sosyalist ekonomi ve yaşam koşulları yaratma sorununda gösterdikleri... bilinçli ve gönüllü girişkenliği kanıtlamalarıdır...

«Burjuva baylar ve çanak yalayıcıları...kendilerini 'kamuoyunun' temsilcisi saydıklarından tabii komünistlerin umutlarıyla alay ederler, onları 'minyatür saksıda bir baobap ağacı'na benzetirler, çok sayıda hırsızlık, tembellik, verimsizlik düşmesi, hammadde ve mamul madde israfı vb. gibi olaylar karşısında birkaç subbotnik'in bir anlamı olmadığını ileri sürüp onlara dudak bükerek...

«...Yeni düzenin körpe sürgünlerinin cılızlığını alaya almak, aydınların ucuz kuşkuculuğu ve benzeri tutum ve davranışlar ashnda burjuvazinin proletaryaya karşı sınıf savaşımı yöntemleridir, kapitalizmin sosyalizme karşı kendinisavunma araçlarıdır. Körpe sürgünleri dikkatle incelemeli.

onlara en büyük özeni göstermeli, büyümelerini hızlandırmak için elimizden geleni yapmalı, bu zayıf sürgünleri 'beslemeliyiz'...

«...açlıktan ölen işçiler, burjuvazinin, Menşeviklerin ve Sosyalist-Devrimcilerin kötü niyetli karşı-devrimci ajitasyonlarının içinde bile, 'komünist subbotnikler' örgütlenmekte ücretsiz olarak fazla mesai yapmakta ve yorgun bitkin ve yarı-aç olmalarına karşın, **emek üretkenliğinde çok büyük bir artış** gerçekleştirmektedirler. Bu kahramanlıkların en büyüğü değil de nedir? Çok büyük bir anlam taşıyan bir değişikliğin başlangıcı değil de nedir?

«Komünizmin kapitalizme oranla daha yüksek emek üretkenliği, ileri teknikler kullanan gönüllü, bilinçli ve birleşmiş işçilerin daha yüksek verimliliği demektir. Komünist subbotniklerin, komünizmin **gerçek başlangıcı** olarak büyük değerleri vardır; ve bu çok seyrek rastlanan bir şeydir. çünkü biz, henüz 'kapitalizmden komünizme yalnızca ilk adımların atıldığı' bir dönemdeyiz...

«Komünizm sıradan işçilerin yorucu çabalardan yılmaksızın, emek üretkenliğini artırmak için canla başla, özveriyle çalışmaya koyuldukları, kendilerine ya da 'yakın akrabalarına' değil de, 'uzak akrabalarına' yani bir tüm olarak topluma-, önce tek bir sosyalist devlette, daha sonra da Sovyet Cumhuriyetleri Birliği'nde birleşecek yüzmilyonlarca insana gidecek olan tahıl, kömür ve demirin her pudunu idareli olarak kullanmaya alıştıkları zaman başlayacaktır, daha önce değil...

* «'Komün' sözcüğünün gelişigüzel kullanılmasına engel olmak, önüne gelenin üstüne atılmasını yasaklamak ve bu ünvanın yalnızca gerçek komünistlerce kullanılmasına izin vermek yerinde olur. Önce toplum çıkarları için ücretsiz çalışma gücünde olduğunuzu, 'devrimci yolda çalışma' emek üretkenliğini artırma, çalışmayı örnek bir biçimde örgütleme gücünde olduğunuzu kanıtlayın, ondan sonra 'komün' gibi şerefli bir ünvan için elinizi uzatın! (abc)» (Bkz. Ütopik ve Bilimsel Sosyalizm, s. 164-172, aksi belirtilen yerler dışında altı çizili yerler Lenin'e ait)

Hatta Lenin, bu olguya o kadar önem veriyor ki, ücretsiz çalışma karşısında tutumun gerçek komünistlerle, sahtelerini (çıkarıcıları, kariyeristleri) birbirinden ayıran en önemli kıstaslardan biri olduğunu belirtiyor ve «'komünist subbotnikler' ayrıca başka bir amaçla partiyi temizlemek amacıyla da kullanılmalıdır» diyordu.

Sovyet revizyonistlerinin emek üretkenliğini artırmada kullandıkları yöntemler ne Marksist-Leninist «emeğe göre dağıtım» ilkesine; ne de sosyalist toplumun bağrında komünist emeğin gelişmesinin teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılması ilkesine uygundur. Bu yöntemler açıktan açığa işçi sınıfının aşırı sömürülmesi ve kapitalist kârlılık ilkesine dayanmakta ve onu putlaştırmaktadır.

Sovyet iktisatçısı Liberman'ın yazımızın daha önceki bölümünde aktardığımız makalesinde, reformların maddi teşviklere ilişkin olarak «kârlılık ne kadar yüksekse teşvik ödemelerinin de o kadar fazla» olmasını öngördüğünü belirtmiştik. 4 Ekim 1965 tarihinde SSCB Bakan-

lar Kurulu tarafından onaylanan «Sosyalist Devlet Üretim İşletmesine Ait Statü»de ise, bu bakış açısına tamamen uygun olarak şu maddeler yer alıyordu :

«Madde 81 — İşletme şu haklara sahiptir :

+ «a) Çeşitli işçi grupları için parça haddini, zaman haddini ve iş haddini ayarlamak;

+ «d) Standart kurallar temeli üzerinde, işçilere prim ödemelerinin şartlarını ve indekslerini ayarlamak;

+ «e) Mühendisler, teknisyenler ve değişik üretim atölyelerinin, büro işçilerinin primlerinin ölçeklerini, şartlarını ve indekslerini ayarlamak.

«Madde 83 — İşletme yüksek kalifiye formenler ve diğer mühendisler ve teknik personel, planlanmış ücret fonunun sınırları içinde, programa uygun ücretlerinin % 30'una kadar artış sağlamaya, bu amaçla, üst iktisadi yönetim organının izniyle, işletmenin planlanmış ücret fonunun % 0.3'ünü kullanmaya yetkilidir...

«Madde 90 — ... Müdür kendi görev ve yetkileri sınırı içinde işletmede talimatları yayımlayabilir; iş kanununa uygun olarak personele iş verebilir ya da işten alabilir. Ve işletme personelinin cezalandırabilir ya da mükafatlandırabilir.» (Statü On The Socialist State Production Enterprise, Ekonomicheskaja Gazetta, Oct. 20, 1965; Probleme of Economics Vol. VIII, No. 9, P. 21, Aktaran Sosyal-Emperyalizm Üzerine, Teksir)

Görüldüğü gibi maddi teşvik kâr esasına dayandırıldıktan sonra işletmelere, «daha yüksek kâr» mücadelesinde yarışabilmeleri için geniş bir hareket serbestisi tanınıyor (buna işçileri işten atmak ve emeği daha yoğun sömürecek yöntemleri uygulamak yetkisi de dahildir) ve işletmenin artan kârından belirli bir fon, «mühendisler, teknisyenler v.b» yüksek bürokratların cebine akıtılıyor.

Lenin ve Stalin döneminin Sovyetler Birliği'nde, maddi teşvik ilkesi emek verimliliği ve toplumsal ihtiyaçlar gözönüne alınarak uygulanıyordu. Her ne kadar başlangıçta Sovyetler Birliği'nin kendi «kırmızı uzmanlar»ına sahip olmadığı ve üretimin geliştirilebilmesi için burjuva uzmanların yüksek ücretle «satın alınarak» kullanıldığı geçici bir dönem olmuşsa da Lenin ve Stalin, her zaman, bunun «Paris Komünü ilkelerinden» işçi sınıfı devletinin ilkelerinden şartların zorladığı bir uzaklaşma olduğunu ve burjuva uzmanlara ödenen yüksek ücretlerin işçi sınıfının bir süre ödenmesine katlandığı bir haraç olduğunu açıklıkla ve defalarca belirtmişlerdir. Kruşçev-Brejnev revizyonist kliğinin iktidarı ele geçirmesinden sonra, malların sosyalist devlet sektörünün kendi arasındaki dolaşımı da meta dolaşımı olarak nitelendirilerek, sosyalist devlet işletmelerinin çalışmaları kâr esasına göre yeni-

den düzenlenirken; o zamana kadar uygulanan fiyat politikası da, değer yasasına uymadığı ve gerçek değerlerin yansıtılmasını önlediği gerekçesiyle değiştirildi. Böylece kapitalizmin işleyiş koşullarına tamamen uygun olarak, azami kâr için yarışan işletmelerin kârlarını artırmada fiyat artırımlarından da yararlanmasının yolu açıldı ve enflasyon ekonomik hayatın ayrılmaz bir parçası haline geldi. Bunun yanı sıra meta ekonomisinin etki alanını genişletmek ve işletmelerin özerkliğini güçlendirebilmek amacıyla tarım alanında kooperatiflere sosyalist nitelik kazandıran başlıca etkenlerden biri olan sosyalist devlet mülkiyetindeki Makina-Traktör İstasyonları dağıtılıp buralardaki temel üretim aletleri kooperatiflere satıldı.

Reformlardan sonra, işletmelerin gerek fiyat artışları ve gerekse de işgücünün sömürüsünü yoğunlaştırmaları sonucu elde ettikleri kârlarda büyük bir artış meydana gelirken, elde edilen kârın gittikçe daha büyük bir kısmı devlet bütçesine aktarılmak yerine işletmenin kullanımına bırakılmaya başlandı. Tabii, bu aslında bir avuç uzman ve bürokrat için yaratılmış bir arpalıktan başka bir şey değildi.

«Reforma uygun sistem 3 Moskova ve 2 Leningrad kuruluşunda uygulandı...

«Bu örgütlerin ekonomik bağımsızlıkları genişletildi. Yukardan belirlenen ekonomik endeks sayısı azaltıldı. Ve işçilerin(!) maddi teşviki... ve firmaların üretim temellerinin geliştirilmesi konusunda firmanın yaptığı kârı, plan seviyesi üstünde kullanma hakkı tanındı...

«Firma, müşteri için çekici teklifler hazırlıyordu... 'yükleme, boşaltma zamanı azaltıldı'

«Fazla nakliyat kamyonları satıldı, gereksiz personelin işine son verildi...

«4 ay içinde... kâr 2 mislinden fazla yükseldi.» (Socialist Economic Alec Nave, D.M.Mutl, 1972, Aktaran HK, s. 42)

Genişleyen ekonomik bağımsızlık, «yukardan belirlenen endeks» sayısındaki azalma (yeni merkezi plan kapsamının daraltılması), fazla kârın serbestçe kullanılma hakkı, emek yoğunluğu artırılırken «gereksiz personelin» işten atılması, müşteri için hazırlanan çekici teklifler ve 4 ayda 2 mislinden fazla artan kâr... İşte reformun elle tutulur sonuçları.

Peki, ya bu fazla kâr nasıl paylaşılıyor? Bizzat Sovyet dergisi «Seriya Ekonomičerya» (Nr. 2, 1972, s. 47) «1972 yılından önceki 4-5 yılda mühendis ve teknik personel işçilerden 12 kat daha fazla, bürokratlar ise 6 kat daha fazla prim almışlardır» diye yazıyor. Ama tabii bu Sovyet revizyonistlerinin kabul ettikleri resmi rakamdır. Gerçekte ise maddi teşvik fonlarının yüksek kademeli idarecilerin cebine giren miktarı % 80-85 dolayındadır (bkz. Albania Today, 4 (11) 1973) Bugün Sovyetler Birliği'nde bir Sovyet bürokrati ile sıradan bir işçinin geliri arasındaki

fark 1-20 ile 1-40 arasında hesaplanmaktadır. (Bkz. HK, s. 42) Yine Sovyet «Sosyalist Emek» dergisi 1966-70 arasında, sanayi alanında «emeğin bilimsel örgütlenmesi»ne ilişkin bir milyondan fazla tedbirin uygulanmaya konulmuş ve bunun sonucunda ücret fonlarında büyük «tasarruflar» birikmiş olduğunu yazıyor; Sovyet yayın organlarından «Trud» un yaptığı açıklamaya göre ise sadece Rus Federatif Cumhuriyetinde «Şçekina Deneyi» (*) ni takiben 1 Temmuz 1973'e kadar, 292 işletmede 70.000 işçi işten çıkarılmıştır. İşten çıkarılmaların çoğu dolaylı ya da dolaysız olarak iş yoğunluğunun artırılmasına bağlıdır... Sovyet gazetesi «Komünist»de, Aksayak Plastik Fabrikasında üretimi artırmaları için işçilere prim olarak ödenen her rublenin, işletmeye 16 ruble 60 kopeklik bir kâr sağladığını açıklamaktadır. (Bkz. HK. S, 116) Sovyet «Ekonomik olaylar» dergisinde yayınlanan ve 700'den fazla sanayi kuruluşunu kapsayan bir araştırma ise bu işletmelerde çalışanların % 89-90'ını oluşturan işçilerin, toplam primin sadece % 18'ini almalarına karşılık, yönetici ve uzmanların primlerin % 82'sini aldıklarını göstermektedir. Gelirleri şehirlerdeki işçilerin gelirlerinin yarısı kadar olan köylüler ise, kollektif çiftlik yöneticilerinin gelirlerinin 1/20 ile 1/30'u arasında bir gelire sahiptir. (Bkz. HK. S. 32) Reformların uygulama alanının genişliğini ise Afanassiev şöyle anlatıyor: «1 Temmuz 1969'da 34 bin işletme yeni sisteme göre faaliyet göstermekteydi. Bu işletmeler, toplam sanayi ürünlerinin % 80'inden fazlasını üretmekte ve yaklaşık olarak yüzde 90 kâr sağlamaktaydı... Kâr elde etmenin artış temposu, bu işletmelerde diğerlerine oranla daha yüksekti» (Afanassiev, SBKP Deneyimi... s. 325)

İşte Sovyet revizyonistlerinin «maddi teşvik» uygulamaları böyle dir ve açıktır ki burada teşvik edilen hiçbir zaman sosyalist emek üretkenliği değil, ama kapitalist kâr yarışı ve bu yarışta dizginleri elinde tutan bir avuç yeni burjuva bürokrat ve teknokrattır.

C — Sovyet ve Çin Revizyonistlerinin Demagojilerine Rağmen Her İki Ülkenin Ekonomisi de Kapitalizmin Onulmaz Hastalıklarıyla Felce Uğramıştır

Her gün ortaya çıkan gerçekler Çin ekonomisinin kapitalist doğasını daha belirgin olarak ortaya çıkarıyor. Çin sanayi ve tarımındaki buhran, üretim düşüşü, işsizlik, hızlı fiyat artışları; gericiliğin, dinciliğin ve her türlü yozlaşmanın, faşist baskının, militarizmin, hegemonyacılık ve saldırganlığın artışıyla atbaşı gidiyor.

* İşletmenin işçi çıkardığı halde ücret fonunun aynı kalmasını ve çıkarılan işçilerin ücretlerinin maddi teşvik olarak dağıtılmasını (tabii büyük kısmı bürokratlara olmak üzere) öngören bir deney. S.B.'de geniş bir şekilde uygulanmaktadır.

Çin revizyonistleri özü itibariyle her zaman kapitalist olmuş olan ve kapitalist ekonominin ayrılmaz bir özelliğini teşkil eden buhranlarla sürekli sarsılan ekonomilerinin bu durumunu açıklayabilmenin bir yolu olarak, kaba diyalektik anlayışlarıyla, sosyalist ekonominin gelişmesinin dalgalar şeklinde olacağı ve istikrar ile istikrarsızlığın birbirini izlemek zorunda olduğu şeklinde bir «teori» ortaya atmışlardır. Sosyalist ekonominin gelişmesinin dengeli, planlı ve sürekli olacağı gerçeğinden hareket eden ve geçmişte, Lenin ve Stalin'in Sovyetler Birliği'nde ve günümüzde de Arnavutluk'ta hayata uygulanmış ve uygulanmakta olan Marksist-Leninist öğretiyeye taban tabana zıt olan bu teori, Sovyet revizyonistleri tarafından demagojik bir şekilde eleştirilegelmiştir. Demagojik bir şekilde, diyoruz; çünkü Sovyet ekonomisi Kruşçev-Brejnev reformlarıyla kapitalist bir ekonomiye götürüldükçe, buhranlardan yakasını hiçbir zaman kurtaramamıştır ve üstelik bu buhranlar sürekli derinleşmekte ve süre olarak uzamaktadır.

Sovyet revizyonistleri, ekonomilerinin sosyalist bir nitelik taşıdığı ve düzenli olarak geliştiği doğrultusunda yoğun bir propaganda yaparlar. Onlar, yayınladıkları istatistikleri, burjuva iktisatçıların pek iyi bildiği ve sürekli uyguladıkları yöntemlerle mümkün olduğu kadar amaçlarına uygun bir hale getirmeye de özen gösterirler. Ama gerçekler inatçıdır ve sırf Sovyet istatistikleri ve Sovyet basınının «sızdırdığı» rakamlar ve olaylar bile Sovyet ekonomisinin gerçek niteliği hakkında sayısız kanıt vermektedir.

Biz, yine, esas olarak Sovyet kaynaklarından elde edilmiş bilgilere dayanarak, Sovyet ekonomisindeki buhranı, işsizlik, enflasyon ve kapitalizme özgü diğer kötülükleri; en kısa ifadeyle Sovyet ekonomisindeki «dalgalanmalar» ve çürümeyi göstermeye çalışacağız. Kuşkusuz, sınırlı imkanlarımız nedeniyle bu konuda elde edebildiğimiz bilgiler, edilebileceklerin küçük bir kısmıdır; ama yine de bunlar Sovyet ekonomisinin durumu hakkında oldukça açık bir fikir vermektedir.

Sovyet Ekonomisindeki Üretim Düşüşü :

Sovyetler Birliği Merkezi İstatistik Bürosu'nun yayınladığı rakamlara göre, ilk beş yıllık planın uygulamaya konduğu 1928'den bu yana, sanayi üretiminin toplam değerinin ortalama artış hızları şöyledir: Revizyonist kılığın iktidarı ele geçirdiği 1956 yılına kadar (Beşinci Beş Yıllık Plan süresi boyunca) % 10.3, Altıncı Beş Yıllık Planın ilk üç yılında (1956-1958) % 10.3 son iki yılında ve Yedinci Plan döneminde (1959-1965) % 9.1 ve «reformların» uygulanmasının hızlı bir şekilde genişletildiği Sekizinci Plan döneminde (1966-1970) % 8.5 Bu oran 1971'de % 7.8, 1972'de % 6.5 ve 1973'de % 7.4'e düştü. (Aktaran, Le Journaliste Afro-Asiatique, Temmuz 1974)

Sovyetler Birliği II. Dünya Savaşı'ndan bu yana en düşük hedeflerin saptandığı 10'uncu Beş Yıllık Plan'da (1976 - 1980), 1979 yılında üretim koyulan hedeflerin çok gerisinde bulunuyordu ve örneğin 1978 yılında, planda öngörülen ulusal gelir artışı % 4,7 iken, sağlanan artış % 4 ve öngörülen büyük endüstriyel üretim artışı % 6.3 iken gerçekleşen % 5'ti. (Business Week, 25 Haziran 1979)

Yine 1979 yılında Sovyetler Birliği Merkezi İstatistik Bürosu tarafından tasnif edilen maddelerin toplam sayısı ile karşılaştırıldığında, demirli ve demirsiz metalurji, kimya endüstrisi, inşaat malzemeleri, ağaç endüstrisi ve kağıt endüstrisi gibi dallarda toplam üretimdeki düşüş % 35'i bulmaktaydı. (Arnavutluk Telgraf Ajansı Bülteni, 17 Haziran)

1945-1960 dönemiyle kıyaslandığında Sovyetler Birliği'nde ulusal gelirin ortalama artış hızındaki düşme oranı 1960-1965 yıllarında % 44, 1965-1970 yıllarında % 35 ve 1974 yılında % 58'di. Bu gelişme oranları Sovyet istatistiklerinde askeri üretimin dev boyutlarla artışı gözönüne alındığında (askeri bütçe 1977 yılında, 1960 yılındakine göre dört misli artmıştı) gerçek oranların -düşme oranlarının- çok daha büyük olması gerektiği açıktı. (Aktaran, Alb. Today, 1975/4)

Sovyet revizyonistlerinin ekonominin içinden çıkamadığı buhranı örtbas etmek ve giderek düşük saptanan plan hedefleriyle gerçek durum arasındaki çelişkiyi gözlerden gizlemek için başvurduğu hilelerden biri de, durum kötüye gittikçe plan hedeflerini yeniden gözden geçirmek ve bunları daha da düşürmektir. Ama çoğu zaman düşürülmüş hedeflere bile ulaşamamaktadır. Örneğin Sekizinci Beş Yıllık Plan döneminde (1966-1970) saptanmış olan ilk hedefler, şu şekilde düşünüldüğü halde yine de bunlara ulaşamamıştır.

Ürün (Birim)	İlk hedef	Gözden geçirilmiş hedef	Gerçekleştirilen hedef
Elektrik (milyar kilovat saat)	830-850	807	740
Tabii gaz (milyar metre küp)	225-240	215	200
Kömür (milyon ton)	665-675	—	624
Çelik (milyon ton)	124-129	124	116
Çelik levha (milyon ton)	95-99	96	92
Kimyevi gübre (milyon ton)	62-65	62	55.4
Sentetik elyaf (bin ton)	780-830	707	623
Otomobil (bin)	1360-1510	1360	916
Tarım makineleri (milyar ruble)	2.5	—	2.1
Çimento (milyon ton)	100-105	—	95.2
Kağıt (milyon ton)	5.0-5.3	5.0	4.2

Tekstil (milyar met. kare)	9.5-9.8	—	8.6
Sentetik ve plas. reçine (milyon ton)	2.1-2.3	1.8	1.7

Ama bazen de hedefler, o kadar düşük saptanmakta ya da düşürülmektedir ki üretim bu hedefleri aşmakta ve Sovyet revizyonist propagandası ancak böylece «sosyalist ekonominin hızlı gelişimi» üzerine kopardığı demagojik yaygara için malzeme bulabilmektedir.

Örneğin Sovyet revizyonistleri, Dokuzuncu Beş Yıllık Planı hazırlarken 1971-1975 yılları arasında toplam sanayi üretiminin yılda ortalama % 8 artmasını öngörmüşlerdi. Bu rakam üretim araçları üretimi için % 8.3 olarak hesaplanmıştı. Oysa toplam sanayi üretimindeki artış 1971'de % 7.9 iken, 1972'de % 6.8'e düştü. B kategorisindeki sanayi üretimi ise 1971'de % 7.9 oranında artarken bu oran 1972'de % 6 da kaldı. Durumun kötüye gittiğini gören Sovyet revizyonistleri 1973 yılı için büyüme hızını toplam sanayi üretimi için % 4.5'a düşürdüler. Aynı yıl büyüme oranları sırasıyla % 7.4, % 8.2 ve % 5.9 olarak gerçekleşince, bu rakamlar ilk saptanan hedeflerin altında olmasına rağmen, revizyonistler «plan hedeflerini aştıklarını» ilan ederek yaygara kopardılar. (Kaynak, La Journaliste Afro-Asiatique)

Bir de tarımın durumuna göz atalım:

Stalin döneminde kırsal alanlarda sosyalist dönüşümlerin gerçekleştirilmesine bağlı olarak Sovyet tarımı büyük bir atılım yapmış ve hızlı bir gelişme içine girmiş bulunuyordu. Revizyonist kliğin iktidarı ele geçirmesi ve «reformlarını» uygulamaya başlamalarından sonra ise bu durum hızla tersine dönmüş ve 1970'lere gelindiğinde toplam tarımsal üretimde bir önceki yılın düzeyi dahi tutturulamayarak, düşmeler görülmeye başlanmıştı. Rakamlar, bu gerçeği açık bir şekilde göstermektedir:

1956'dan 1960'a kadar, Sovyetler Birliği'nde tarım üretimindeki toplam değer artışı %33, yani % 6'dan biraz fazlaydı. 1961'den 1965'e kadar ise bu oran toplam % 13 ve yıllık ortalama % 2.6'ya düştü 1966-1970 arasında bu oran sırasıyla % 20 ve % 3.7 civarında kaldı. 1971 ve 72 yıllarında ise bir önceki yılın üretim düzeyine bile ulaşamadı. Sovyetler Birliği Merkezi İstatistik Bürosunun yayınladığı rakamlara göre 1971 yılında tahıl üretimi 1970 yılına göre % 2.9'luk bir düşüş kaydetti. 1972'de ise bu düşüş, bir yıl öncekine göre % 7.2'ye ulaştı. FAO'nun istatistiklerine göre ise 1972'de buğday üretimi % 13'lük bir azalma göstermişti. Bu durumda Sovyetler Birliği yoğun bir şekilde tahıl ithal etmek zorunda kaldı. Bu rakam 1972'de 25 milyon ton iken 1973'de 40 milyon tona yükseldi. (Kaynak La Journaliste...)

Bu durumun doğal bir sonucu birçok işletmenin iflas etmesidir.

Ancak sosyalizm örtüsüne bürünmüş revizyonist Sovyet ekonomisi gelişmiş bir tekelci devlet kapitalizmi olduğundan bu iflaslar tek tek işletmelerin faaliyetlerini birleştirerek ya da sermayelerini birbirine aktararak gizlenmeye çalışılmaktadır. Ancak işletmelerin mali durumlarına ilişkin rakamlar bu konuda da gerçekleri ortaya koyuyor. Sovyetler Birliği'nde 1965-71 dönemi boyunca yalnızca işletmelerce zamanında ödenmeyen banka borçları 2-3 kat arttı. 1966-70 dönemi boyunca, Sovyet işletmelerince zamanında ödenmeyen senetlerin toplamı % 78 artarken, senetlerin ödenmesi için normal sürenin dışına çıkılması % 25 arttı. (Alb. Today, 1975/4)

Sovyet ekonomisinin buhranı, Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin restorasyonu olgusuna ayrılmaz bir biçimde bağlıdır. Sanayide kapitalizmin restorasyonu yöntemleri üzerinde daha önceden durmuştuk. Tarımda da tüm halkın mülkiyetini temsil eden So/hozların aynı biçimde yozlaştırılmış ve kolhozlara (kooperatiflere) sosyalist niteliğini veren temel üretim araçlarının sosyalist mülkiyetinin tasfiye edildiğini belirtmiştik. Bu durum bir yandan meta ekonomisini genelleştirirken, özellikle üretim araçlarının toplumsallaşma oranının daha düşük olduğu kırsal alanlarda özel mülkiyetin yaygınlaşmasını ve şehir ile kır arasındaki farklılıkların yeniden derinleşmesini körüklemektedir. Nitekim Brejnev'in yeni Sovyet Anayasası, «kişisel mülkiyet», «aile mülkiyeti» ve «yardımcı ekonomi» haklarını tanımak adına özel mülkiyetin teşvik edilmesini devletin temel yasalarından biri haline getirmiş bulunmaktadır. Anayasa'nın 13. ve 17. maddeleri, sebze ve meyva yetiştirilmesinde kullanılmak üzere, «el zanaatları, tarım, komün hizmetleri ve aynı şekilde diğer faaliyet alanlarında özel inisiyatifin» teşvik edilmesini öngörmektedir. Bu teşvik, devletin özel kişilere toprak satın almasını da içeriyor. Nitekim.. Mayıs 1977 tarihli Sovyet gazetesi Literaturnaya Gazetta'dan alınan bilgilere göre, özel ekonominin yalnızca büyük sektörlerinin kullandığı toprak miktarı 3.6 milyon hektardır. Aynı gazete ayrıca, Sovyetler Birliği'nde üretilen tüm et ve sütün % 31'i, tüm sebzelerin % 34'ü tüm yumurtaların % 32'si ve patates üretiminin % 59'unu özel sektörün ürettiğini belirtmektedir. (Kaynak Zeri i Popullit, Kasım 77)

Sovyet ekonomisindeki güçlükler, onu diğer şeylerin yanı sıra Batılı kapitalist ülkelerden giderek daha fazla sermaye ithal etmeye ve onlara yeni yeni imtiyazlar tanımaya zorlamaktadır. Bu da Sovyet kapitalizminin Batılı kapitalist ülkelerin ekonomisiyle giderek daha fazla bütünleşmesine ve iç içe geçmesine yol açıyor.

1978 yılında Sovyetler Birliği'nde 180 yabancı şirket ve bankanın temsilciliği vardı. 1979'da Sovyetler Birliği'nin dış borcu 17 milyar dolara ulaşmış bulunuyordu ve Sovyetler Birliği'nin batılı kapitalist ül-

kelerle olan ticaret açığı hızlı bir şekilde büyümeye devam ediyordu. Chase Manhattan Bank'ın (ABD'nin en büyük bankalarından biri) istatistiklerine göre 1977 sonunda bu açık 1.5 milyar dolara çıkmıştı. 1978'de ise 3.4 milyar doları geçti ve 1979'da buna 2.8 milyar dolar daha eklenmesi bekleniyordu.

Diğer Doğu Avrupa ülkelerinin ekonomilerinin durumuna baktığımızda durumun çok daha kötü olduğunu görürüz. Çünkü bu ülkeler ek olarak bir de Sovyetler Birliği tarafından soyulup, sömürülmektedirler. Bu sömürüye ilişkin olgular üzerinde durmayı daha sonraya bırakarak, çeşitli D. Avrupa ülkelerinin durumuna kısaca bir göz atalım:

1971-75 dönemi 1950-60 dönemiyle karşılaştırıldığında, COMECON üyesi ülkelerde endüstriyel üretim artışı D. Almanya'da % 41, Çekoslovakya'da % 38, Macaristan ve Bulgaristan'da % 37, Polonya'da % 11 oranında düşmüştür. Aynı durum tarımsal üretim için de geçerlidir. Örneğin sosyalizm yoluna girdiğinde, bu ülkelere çok daha geri bir tarıma sahip olan Arnavutluk'la karşılaştırsak; 1961-1975 dönemi boyunca, bu ülkelerdeki tarımsal üretimin artışı oranının Arnavutluk'a göre D. Almanya'da 3.5, Çekoslovakya'da 2.6, Polonya'da 2.2, Macaristan'da 2.1, Bulgaristan'da 1.3 defa daha düşük olduğunu görürüz. (ATA, 10 Şubat) Çekoslovakya haber bülteni ÇTK, 1977 yılında özellikle belirleyici sanayi projelerinin gerçekleşmediğini itiraf ediyordu. Bulgaristan Ticaret Bakanı ise «ülkenin bazı bölgelerinde et ve yan ürünlerin temini tekrar tekrar kesilmiştir» demekteydi. Elbette bu durum örneğin bir Polonya'da toprakların % 80'den fazlasının özel kişilerin elinde bulunmasından bağımsız değildir.

Bu durum Sovyetler Birliği'ni olduğu gibi D. Avrupa'nın revizyonist ülkelerini de giderek batılı emperyalistlerle bütünleşmeye ve onlara imtiyazlar tanımaya itiyor. Ve aynı zamanda bu ülkelerin yönetici klikleri içinde batılı emperyalist ülkelere yaklaşma eğilimini uyarıyor.

Aralık 79 tarihli L'Express dergisi «Doğu-batı ticareti»nin durumu üzerine şunları yazıyor :

«1970 yılının başında doğulu yöneticiler çözüm bulduklarını sanmışlardı. Batıya açılarak her şeyi çözebileceklerini umuyorlardı. Hedefleri batıdan yeni donanımlar alarak, daha fazla mal üretmekti. Batı teknolojisi ithal edilecek, daha sonra ise bu yeni fabrikalarda üretilcek ürünler Batı'ya ihraç edilecekti. Fiat, Thyssen ve Mannesmann'la kontratlar yapıldı.

«Muazzam bir ihracat başladı. 1971'de 7.3 milyar dolar olan ihracat, 1978'de 29.5 milyara ulaştı. D. Avrupa ülkeleri için Doğu-Batı ticareti hayatı bir öneme sahiptir. Çünkü artık Doğu-Batı ticareti, ticaretlerinin % 30-31'ini kapsamaktadır. 1970'de bir milyar olan ticaret açığı, 1978'de 10 milyara ulaştı. Doğu'nun Batı şirketlerine ve bankalarına 60 milyar dolar borcu var. Polonya ve Bulgaristan ipin ucunu kaçırdılar ve bu yüzden 1976'da Batı bu ülkelere borç ve kredi vermeyi durdurdu.»

Bu arada hem Çin'in, hem de Sovyetler Birliği'nin «Marksist-Lenist» ve «sosyalist» dostu Yugoslavya'dan söz etmeye bile gerek yok. Bugün Yugoslav ekonomisi her şeyiyle emperyalist sistemin bir parçası durumundadır. Şu kadarını söyleyelim ki, daha sonra Sovyetler Birliği ve Çin'de uygulanmış olan ünlü reformların mucidi olmasa bile ilk uygulayıcısı Yugoslav revizyonistleridir ve Yugoslav örneği tüm revizyonist ülkeler için bir prototip oluşturmaktadır.

Revizyonist ülkelerdeki ekonomik buhranın doğal bir sonucu da işçi sınıfı ve emekçi köylülük üzerindeki sömürü ve baskının yoğunlaştırılarak, buhranın yükünün onların omuzlarına yüklenmesidir. Bilindiği gibi kapitalist ülkelerde sömürü oranını hesaplamanın en kestirme yolu artı-değerin değişen sermayeye oranını bulmaktır. Kapitalist ülkelerde istatistikçiler çeşitli yöntemlerle bu oranı az göstermeye çalışır ve gösterirler. Sovyet istatistikleri ise Sovyetler Birliği'ndeki aşırı gelişmiş tekelci devlet kapitalizminden ötürü bu alanda daha geniş bir hareket alanına sahiptirler. Sovyetler Birliği'nde artı-değerin büyük bir bölümü maaş, prim vb. şekillerde bürokrat burjuvaziye gitmektedir. Oysa Sovyet istatistikleri, bu maaş, prim gibi ödentileri de değişen sermayenin emekçilere ödenen ücretin içine katmakta ve böylece gerçek sömürü oranını kağıt üzerinde «hafifletmeye» çalışmaktadırlar. Ancak yapılan hesaplamalar, Sovyet istatistiklerince verilmiş 'oynanmış' rakamlardan bile, Sovyet işçi sınıfının 1972'deki sömürü oranının 1960'dakine kıyasla % 23 daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır. (Alb. Today, 1975/4)

İşçi sınıfının sömürülmesi, Rus olmayan milliyetlerin yoğun olarak yaşadıkları bölgelerde daha da ağırdır. 1973'de yayınlanan «Sovyetler Birliği ve Birlik Cumhuriyetleri» adlı kitap, Rus olmayan Cumhuriyetlerin çoğundaki işçi ve memurların ortalama aylık ücretlerinin, Rusya Cumhuriyetine oranla çok daha düşük olduğunu göstermektedir. Örneğin, ortalama aylık ücret Beyaz Rusya'da % 16, Gürcistan'da % 20 ve Moldavya'da % 21 oranında daha düşüktür. Rus olmayan Cumhuriyetler üzerindeki ekonomik sömürü, milli baskıyla el ele gitmektedir.

Sovyetler Birliği'nin resmi haber ajansı TASS 1975 yılında yaptığı bir açıklamada, Sovyetler Birliği'nde «iktisadi güçlükler içinde olan» insanların sayısının 25 milyonu bulduğunu bildirmişti. Bunun resmi rakam olduğu düşünülürse Sovyetler Birliği'nde gerçek durum daha iyi kavranabilir.

Sovyet revizyonistlerinin tarım politikası, revizyonist basının itiraflarına göre, 1965 ile 1973 arasında kollektif çiftliklerde ve devlet çiftliklerinde maliyet artışının, üretim artışına oranla % 44 daha fazla olmasına yol açmıştır. Bu durum elbette kırsal alanlardaki emekçile-

rin sırtına yeni yüklerin yüklenmesine yol açmaktadır. Aynı şekilde Sovyetler Birliği Merkezi İstatistik Bürosunun verdiği rakamlara göre sanayi yatırımları yıldan yıla arttığı halde, emek verimliliğinin artış oranı, kapitalist sömürüyü şiddetlendirmeyi amaçlayan tüm «rasyonalleşme» tedbirlerine rağmen düşmektedir. Bu oran 1956'dan 1960'a kadar olan dönemde ortalama % 6.5 iken 1966-1973 arasında sadece yüzde 5.8'di.

Sovyet ekonomisindeki durgunluk her alanda etkisini göstermektedir. Nitekim Sovyet Temps Nouveaux (Yeni Zamanlar) dergisinde yayınlanan bir makalede, Sovyet ekonomisinde iyi yürümeyen pek çok şeyin bulunduğu belirtilmektedir. Bunlar, işletmelerin, ürünlerin satışı, verimliliğin artırılması ve fon birikimi konusunda plan tarafından belirlenmiş hedefleri gerçekleştirememeleri, ürünlerin kalitesinin bozukluğu, yeni kapitalistlerin hizmete girmesinin geciktirilmesi noktalarında yoğunlaşıyor.

Böylesi durumların bir örneği olarak, Sovyet tahıl üretiminde 1973'de karşılaşılan durumu gösterebiliriz.

Sovyet revizyonistleri 1973'de Sovyetler Birliği'nin 222.5 milyon tonluk «şimdiye kadar eş görülmedik bollukta bir tahıl rekoltesi» sağladıklarını ilan ettiler. Ancak Brejnev aynı yılın aralık ayında SBKP MK toplantısında yaptığı ve daha sonra açıklanan bir konuşmada çok miktarda tahılın tarlalarda çürüdüğünü açıkladı. Bazı batılı uzmanların hesaplarına göre, sözkonusu rekolteden kullanılabilen tahıl miktarı 165 milyon ton civarındaydı. Yani üretilen tahılın yüzde 25 civarında bir kısmı çürümüştü. Bu durumun başlıca nedeni ulaşım, yedek parça ve stoklama araçlarının yetersizliği idi ve bu da üretimin amacı olarak kârlılığı ilan eden revizyonist reformların doğal bir sonucuydu. Ulaşım araçları yedek parça eksikliğinden kullanılamaz haldeyken, fabrikalar ayrı ayrı parça üretmektense makina üretmeyi daha kârlı buluyorlardı.

Bu bir örnektir; ama tek değil Sovyet revizyonistleri meta üretimi ve değer yasasını ekonominin evrensel yasası olarak ilan ettiğinden beri, neyin ne kadar üretileceğini son tahlilde belirleyen yalnızca kâr oranıdır; toplumun maddi ve manevi ihtiyaçları değil. Bu durumun örnekleri pek çoktur. Örneğin Sovyet giyimevleri ucuz mantoya duyulan ihtiyaca rağmen, pahalı ve kârlı giyim eşyaları üretmeyi yeğliyorlar. Bunun yanı sıra fabrika yöneticileri üretim hedefine erişmek ve yüksek prim ve kârlar elde edebilmek amacıyla birçok yöntemlere başvurmakta dırlar. Bu nedenle 20 yıl önce geliştirilmiş, kalitesiz ve müşteri bulamayan çamaşır makinaları, sonunda hurdalıklara gönderilmek üzere stok edilip, duruluyor. Bir röportajdan edinilen bilgiye göre 1970'de bu makinaların stoku 1967'ye nazaran dört katına, 1971'de de 1970'e göre

iki katına çıktı. 1972 başında bu stokların değeri 3 milyar 800 milyon rubleyi buluyordu. Bir başka örnek: Emayeden yapılmış madeni eşya üretimi için hedefler ağırlık olarak tespit ediliyordu. Beş yıl sonra yapılan tespitlere göre, imal edilen tabakalar sayı olarak azalırken ağırlık olarak sürekli artmış, bunun sonucunda da üretilen tabakaların sayısı 1.7 milyon adet azalırken, ağırlık olarak hedefler 18.000 ton aşılmıştı :

Kârlılığın esas alınması, teknolojik gelişmeyi de önlemekte, çeşitli yöntemlerle kârlılık durumu devam ettiği takdirde, teknik gelişmeler üretime uygulanmamaktadır. Pravda, 1972 yılında petro-kimya endüstrisinde kullanılan 600 standart teçhizat modelinden çoğunun modası geçtiği halde kullanılmaya devam ettiğini yazıyordu. (Bilgiler için esas kaynak Le Journaliste Afro-Asiatique dergisi)

Enflasyon :

Yazımızın daha önceki bölümünde Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin restorasyonunun ve kâr ilkesinin esas alınmasının fiyat artışları yoluyla kâr sağlama eğilimini nasıl uyardığını ve Kruşçev takımının bu doğrultuda fiyat politikasını nasıl değiştirdiğini görmüştük.

Nitekim Sovyetler Birliği'nde ve diğer kapitalist ülkelerde fiyatlar sürekli yükselmekte ve bir avuç bürokrat burjuva diğer şeylerin yanı sıra bu yolla da emekçilerin sırtından zenginleşmektedir.

Sovyetler Birliği'ndeki enflasyon oranı son yıllarda yüzde 8 ile 15 arasında değişmektedir. Ancak revizyonist ideologlar, sosyalist bir ekonomide enflasyonun sözkonusu olamayacağını bildikleri için, bu olguyu gizlemek uğruna bir hayli çaba harcıyorlar. Bu yöntemlerden biri de, fiyatı artan aynı malı yeni bir etiketle yeni cins bir malmış gibi piyasaya sürmektir. 1977 yılı başlarında birçok malın model ve etiketleri değiştirilerek fiyatları yükseltilmiştir. 1975 ile 1977 yılları arasında Sovyetler Birliği'nde et fiyatları % 30, sebze fiyatları % 23, sanayi ürünleri fiyatları ise % 25-30 arasında artmıştır. En son olarak da 1978 şubatında birçok mala yeni zamlar yapıldı. Bunlar arasında benzine ve diğer petrol ürünlerine yapılan zam oranı % 100'ü geçiyordu. Sovyet dergisi «Komünist» bazı işletmelerin «malların modellerinde ve biçimlerinde değişiklik yapıldığı» gerekçesiyle ve diğer bahanelerle fiyatları yükselttiklerini ve düşük gelirli işçilerin maddi yaşam düzeylerini daha da kötü duruma soktuklarını kabul etmek zorunda kalmıştır.

Resmi fiyat artışları bu düzeyde iken serbest pazarda çok daha fazladır. Örneğin serbest pazardaki perakende gıda maddeleri fiyatları, devlet mağazalarına oranla 1960'da % 35 ve 1972'de % 63 daha yüksektir.

Sovyet kaynaklarından edinilen bilgilere göre, Sovyetler Birliği'nde son on yıl içinde konut vergisi sürekli olarak artmıştır. 1960 yılında toplanan toplam vergi organı 5 milyar 600 milyon ruble tutuyordu. 1974' de bu rakam 16 milyar 700 milyon rubleye yükseldi. Yaklaşık % 300' lük bir artış. Sovyet Milli İktisadi İstatistikleri 1973 yıllığı, 1973 yılında bir işçi ailesinin ödediği konut vergisinin, ailenin aldığı toplam ücretin % 11'ini tuttuğunu yazmaktadır. (Bilgiler için bkz. Halkın Kurtuluşu, S. 116)

Doğu Avrupa'nın diğer revizyonist ülkelerinde de durum bundan farklı değildir. 1977 yılında enflasyon oranı Macaristan'da % 8, Çekoslovakya'da % 7'dir. Polonya'da tüketim maddelerinin fiyatları her yıl ortalama % 10 artmaktadır. Ancak 1976 yılındaki büyük işçi direnişlerinden sonra, Polonya revizyonist kliği fiyat artışlarını daha çok gayri-resmi yollardan gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Bu anlaşılan bir şeydir; çünkü Polonya'da ortalama işçi ücreti 4.000 zloty iken bir çift ayakkabının fiyatı 1000 zloty, normal bir kazak 500 zloty, doktor vizitesi ise 115 zloty'dir.

Revizyonist ülkelerde, bir avuç imtiyazlı burjuva için en lüks tüketim maddelerinin satıldığı özel mağazaların yanı sıra, geniş emekçi yığınları en zaruri tüketim maddelerini dahi bulamamakta, bu da yeni burjuvazinin alış-veriş yaptığı lüks mağazaların zaman zaman sefaletle itilmiş yoksullar tarafından yağmalanmasına yol açmaktadır.

İşsizlik

Yine yazımızın bir önceki bölümünde kapitalizmin restorasyonu, reformlar üzerinde dururken, bunların en önemli özelliklerinden birinin de işletme yöneticilerine, işletmeyi «rasyonelleştirme» adına işçi çıkarma yetkisinin verilmesi ve ücret fonlarından yapılan artırımın prim vb. şekillerde büyük bürokratların kasalarına aktarılmasının sağlanması olduğunu görmüştük. Kapitalizmin doğasında var olan işsizlik sorunu bu şekildeki düzenlemelerle daha da ağırlaşmış bulunmaktadır.

Bugün Sovyet basını bile, Sovyetler Birliği'nin «bazı bölgelerinde bir işgücü fazlası olduğu»nu, «yerli halkın iş bulmasının daha şimdiden bir mesele haline geldiğini» kabul etmek zorunda kalmaktadır. Kurgan bölgesinde «büyük bir yedek işgücü ordusu doğmuştur» ve kendi bölgelerinde iş bulamayan işsizler, başka yerlerde iş aramak için «evlerini terk etmek zorunda kalmaktadırlar.» Sovyet dergisi «Sosyalist Emek» 1973 yılına ait bir sayısında gezen işgücünün, toplam işgücünün yüzde 20'sine yaklaştığını, yani aşağı yukarı 6.5 milyon işçiye kapsadığını belirtmiştir. Yeniden iş buluncaya kadar her işçi genellikle 28 işgünü kaybetmişti. Bu da 780.000 kişinin bütün bir yıl çalışmadığı anlamına

gelir. (Aktaran Halkın Kurtuluşu, S. 163)

Kapitalist-emperyalist bir ekonominin tipik özelliklerini gösteren Sovyet ekonomisi bir yandan işsizliği yaratırken; diğer yandan da kendine bağımlı ülkelere ucuz işgücü emmektedir. 1978'de revizyonist D. Avrupa ülkelerinden yüzbine yakın işçi Sovyetler Birliği'nde çalışıyordu. Bunlar genellikle Sovyetler Birliği'nin en uzak köşelerinde çalışmaktaydılar. Arhangelsk, Komi Özerk Cumhuriyeti, Kursk Demir-Çelik Kompleksi gibi. Örneğin Nebi-Dağ «Türkmenistovi» işletmesinden inşaat işçilerinin üçte biri Bulgardı.

Militarizm

Kapitalist-emperyalist bir ekonominin en tipik özelliklerinden biri de çürümenin, asalaklığın ve saldırganlığın bir belirtisi olan militarizmdir; askeri harcamaların ve üretimin dev boyutlara ulaşmasıdır. Sovyet toplumu ve ekonomisi de günden güne militarizm bataklığına gömülmektedir.

Sovyetlerin askeri harcamaları her yıl % 10'un üstünde bir artış gösteriyor. Bugün Sovyet devletinin askeri bütçesi 1960 yılındakinin dört katıdır. Sosyal-emperyalistler dört milyonun üstünde bir daimi ordu besliyor ve Doğu Avrupa ülkelerinde 700.000 kişilik bir askeri güç bulunduruyorlar. Sovyet revizyonistleri egemenlikleri altına aldıkları ülkelere askeri üsler kuruyor ve revizyonist Castro kliği gibi uşaklarını kullanarak ya da doğrudan müdahale ederek emperyalist amaçlarla başka ülkelere saldırılar düzenliyorlar. Yalnızca Akdeniz'de bulunan Sovyet savaş gemilerinin sayısı 120'dir. Ayrıca dünyanın dört bir yanındaki uzak denizlerde Sovyet savaş filoları geziyor. Sovyet sanayinin yaklaşık % 60'ı silah üretimi ile uğraşıyor. Sovyet askeri şeflerinden Amiral Gorşkov, tüm bu hazırlıkların amacını «Devletin Deniz Gücü» adlı kitapta şöyle ifade ediyor: «Şimdi savaşın yeni bir aşamasında bulunuyoruz. Denizlerin ve okyanusların ekonomik ve askeri hedeflere hizmet etmek için paylaşılması ve yağmalanması aşaması». Sosyal-emperyalistler bugün dünyanın en büyük iki militarist gücünden ve esas savaş kaynaklarından biridir.

İşte Çin'in «dalgalar halinde kalkınma» teorisini eleştiren Sovyet revizyonistlerinin kendi ekonomilerinin içinde bulunduğu durum budur. Eğer «dalgalar halinde gelişme» buhranlar, çöküntüler ve sarsıntılar içinde gelişme, kapitalizme özgü bir gelişme ise; buhranlar işsizlik, enflasyon ve militarizmin pençesinde kıvranan Sovyet ekonomisi tam da böyle bir «gelişme» içindedir. Ve revizyonist ideologların, aynı hastalıklarla kıvranan Çin'i eleştirmeye kalkışmaları demagojiden başka bir şey değildir.

(Devam Edecek)

Sosyalist Arnavutluk'un 35 Yılı *

MEHMET ŞEHU

(AEP Merkez Komitesi Siyasi Büro Üyesi ve ASHC Bakanlar Kurulu Başkanı)

Sevgili yoldaşlar,
Kardeşler,
Saygıdeğer dostlar,

Halkımız bugün, önemli bir tarihi-ülkenin faşist işgalcilerin boyun-duruğundan kurtuluşunun 35. yıldönümünü, halk devrimimizin zaferrinin yıldönümünü- kutluyor. 29 Kasım 1944, Arnavutluk halkının yazgısında kesin bir dönemece işaret etti.

Arnavutluk, sömürücü sınıflardan ve yabancı egemenlikten kurtuldu, başından beri proletarya diktatörlüğünün işlevlerini yerine getiren halk iktidarını kurdu, kapitalist sistemden ayrıldı ve sosyalizm yoluna girdi.

Ülkemizde, halk iktidarı, ulusal kurtuluş mücadelesinde, namlunun ucundan doğdu, temelleri sayısız şehitimizin kanıyla güçlendi. Hiç kimse bize özgürlük bağışlamadı, biz onu dökülen kanlar pahasına, Arnavutluk topraklarına yardıma gelen müttefik birliklere gereksinim duymadan, kendi gücümüzle kazandık. Bugün, ülkenin bağımsızlığı, kurtuluşu ve halk devrimimiz için savaş alanında düşenleri ve yine kurtulştan sonra sosyalizmin inşası ve anayurdun savunması için hayatını verenleri en derin saygılarımızla anıyoruz.

Yeni Sosyalist Arnavutluk'un 35. yıldönümünü ve bağımsızlığın ilanının 67. yıldönümünü kutlarken, Partimiz ve halkımız, Anayurdun kurtuluşu ve ilerlemesi, halkın çıkarları ve halkın refahı için, tüfek ya da kalemle, güçlerini, kanlarını, yaşamlarını esirgemeyen, Yeniden Doğu-

* Bu yazı Mehmet Şehu tarafından Arnavutluk'un kurtuluşunun ve halk devriminin 35. yılı onuruna 28 Kasım 1979'da Tiran'da yapılan toplantıdaki konuşmanın tam metnidir. Yazı 8 Nentori tarafından yayınlanan ve özgün adı «Magnificent Balance of Victories in the Course of 35 Years of Socialist Albania» adlı kitapçıktan dilimize çevrilmiştir.

şumuzun tüm savaşçılarını, devrimcilerini, yurtseverlerini derin bir saygıyla anmaktadır.

Özgür ve mutlu yaşamının 35. yılında, halkımız bugün, mücadelesi, emeği, kanı ve teri sayesinde başında Enver Hoca yoldaşın bulunduğu şanlı Partimizin önderliğinde gerçekleştirdiği özlem ve isteklerinin en iyi bir biçimde yerine getirildiğini görmektedir.

O halde, yoldaşlar, bu büyük bayramı sevinç içinde kutlayalım, 35 yıl önce doğan, muzaffer Marksizm-Leninizmin ve sosyalizmin yenilmez kalesi Arnavutluk'umuzu kutlayalım.

28 ve 29 Kasım, bizimle birlikte, anayurtlarından uzak yaşayan tüm Arnavut kardeşler tarafından kutlandı, çünkü hepimiz aynı ananın-Arnavutluk ananın, eğilmez, kahraman ve pırıl pırıl parlayan Arnavutluk'un-evlatlarıyız. Bugün, dünyanın tüm ülkelerindeki Arnavutluk'un sayısız sempatizanları ve dostları bizimle birlikte seviniyorlar. Bu görkemli toplantıdan onlara, sıcak selamlarımızı yolluyor ve yeni, Sosyalist Arnavutluk'a gösterdikleri destek ve dayanışmaları, sıcak ve içten duygularından dolayı onlara teşekkür ediyoruz.

BAŞARILARIN VE ZAFERLERİN MUAZZAM BİLANÇOSU

Yoldaşlar,

Kurtuluş öncesi dönemden bu yana Arnavutluk'un çehresini tümüyle değiştiren, yaşamın tüm alanlarında tamamlanan köklü dönüşümler temelinde Halk Devriminin zaferinin ve anayurdun kurtuluşunun 35. yıldönümünü kutluyoruz.

Karanlık yüzyıllardan, sosyalizmin sönmez ışığına ulaştık ve bugün gelişmiş ve gelişmekte olan anayurdumuzda özgürlüğe, bağımsızlığa, mutlu bir yaşama kavuştuk.

İşçilerin ve köylülerin egemen sınıflar tarafından azgınca sömürüldüğü, aşağılandığı, ezildiği bir ülke olan, beylerin, ağaların, tüccarların ve jandarmaların, Zogocu ortaçağ rejiminin eski Arnavutluk'u, bugün işçi sınıfının iktidarda olduğu emekçilerin özgür anayurduna, tüm emekçilerin çıkarlarını savunan ve dile getiren proletarya diktatörlüğü ülkesine, mücadele içinde devrilen ve yok olan sömürücü sınıfların artık var olmadığı bir ülkeye, insanın insan tarafından sömürülmesinin ve özel mülkiyetin yok edildiği bir ülkeye, bilimsel sosyalizmin yüce düşüncelerinin var olduğu ve gerçekleştiği, dünyanın en ileri toplumsal düzeninin olduğu bir ülkeye dönüştü.

Savaş ülkemizde her şeyi yıktı, bizleri kana boğdu, var olan birkaç kulübemizi, elimizde avucumuzda olanı bile yakıp kül etti. Hiçbir halk, İkinci Dünya Savaşı'nda, Arnavutluk halkı kadar zarar görmemiştir.

Ama karşılığında, en pahalı güzelliği, gerçek ve sonsuz özgürlüğü, proletarya diktatörlüğünü, sosyalizmin yolunu kazandık.

Savaşın ateşi içinde kurulan ve sürekli mücadele içinde büyüyen, Enver Hoca yoldaş tarafından az rastlanan yetenek ve sonsuz bir özveriyle kurulan ve yönlendirilen Arnavutluk Komünist Partisi, (bugün Arnavutluk Emek Partisi) bize özgürlüğümüzü sağladı. Parti olmasaydı, hâlâ köle kalacaktık. Bugün, eriştiğimiz her şeyi Parti ve onun önderliğiyle kazandık, tüm zorlukları ve tüm düşmanlarımızı yendik ve yeneceğiz ve şimdiki ve gelecekteki mutluluğumuzu sağladık. Sonuna kadar Marksizm-Leninizme sadık kalan kahraman Partimize şan olsun! Partimizin kurucusu ve önderi, ülkemizin en büyük evladı, Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in yapıtlarının sadık takipçisi, sevgili Enver Hoca Yoldaşa şan olsun!

Yabancı işgalcilere ve hainlere karşı partizanların saldırısı son bulduğunda, Arnavutluk kurtulduğunda, Parti ve Enver Hoca yoldaş, yeni bir saldırı için çağrıda bulundular: **ülkeyi yeniden inşa etmek**, savaşın açtığı ağır yaraları sarmak. Ve halk, hep birlikte ayağa kalkarak, tüm güçleriyle bu yeni saldırıya girişti. Durmadan, dinlenmeden, kemerlerimizi sıkarak, ama her zaman elimizde kazma ve tüfekte, yeni Arnavutluk'un, beş yıllık planlar doğrultusunda ilerlemesi için, gerekli koşulları yaratıncaya kadar ülkenin yeniden inşası için çalışmalıydık.

İlk beş yıllık plan 1951-1955 yıllarının planıydı. 29 senedir **beş yıllık planlarımızı** rehber alarak çalışıyor ve inşa ediyoruz. Bu dönem boyunca, Avrupa'nın en geri ülkesi ve ilkel bir tarım ülkesi olan Arnavutluk, bugün tarım sanayi ülkesine dönüştü ve ileri tarım-sanayi ülkesine dönüşümünü güvenli adımlarla sürdürüyor.

Altıncı beş yıllık planımızı kapsayan uzun dönem boyunca, halk ekonomimiz- şimdi tümüyle sosyalist ekonomi- diğer ülkelerde çok zor rastlanan yüksek bir hızla gelişti. 1951-1979 dönemi boyunca halk ekonomimizin yıllık ortalama artış hızı şöyleydi: Toplam toplumsal üretim yüzde 8.7, ulusal gelir yüzde 7.4, toplam sanayi üretimi yüzde 12.4, toplam tarım üretimi yüzde 5, devlet yatırımları yüzde 9.2. Toplam toplumsal üretimin 1979'da, 1978'e oranla yüzde 10'dan fazla, sanayi üretiminin yüzde 9'dan fazla, tarım üretimimizin yüzde 12'den fazla ve milli gelirin yüzde 15'den fazla artacağı öngörülmüştür.

1960'da, Kruşçev, Sovyetler Birliği'nin yardımı olmadan, Arnavutluk açlıktan ölür, diyordu. Ama gerçekler, 1961-1977 arası 17 yıllık dönem boyunca, Sovyetler Birliği'nin yardımı olmadan Arnavutluk'ta sanayi üretimi artışının yıllık ortalama oranının yüzde 9 olduğunu göstermektedir, oysa Comecon ülkelerinde bu oran, yüzde 8.7, Batı Avrupa ülkelerinde yüzde 3,8 ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yüzde 4.5 idi. Ayrıca, 1963-1976 arası 13 yıllık dönem boyunca, tarım üretiminde

yıllık ortalama artış hızı, Comecon ülkelerinde yalnızca yüzde 2.6, Batı Avrupa ülkelerinde yüzde 1.8 Amerika Birleşik Devletleri'nde yüzde 2.2 * iken, bizde yüzde 5,2 idi.

Arnavutluk'ta yıllık nüfus artış oranı, herkesin bildiği gibi, Avrupa'nın diğer herhangi bir ülkesinden daha yüksektir.

Bir ülkenin nüfus artışı ile maddi üretimin temel göstergelerindeki artış arasındaki oran, o ülkenin atılımını ve refah düzeyini gösterir. 1950'den bugüne kadar, Sosyalist Arnavutluk'ta toplam toplumsal üretimin artış oranı nüfus artışından 3.2 kez, milli gelirden 2.7 kez, sanayi üretiminden 4.6 kez, tarım üretiminden 2 kez vb. daha yüksektir. Hiçbir Comecon ülkesinde ve hiçbir kapitalist ülkede artış oranları arasında böyle bir oran yoktur. **Tek başına bu sayılar, sosyalist düzenimizin kapitalist düzene üstünlüğünü göstermeye yeterlidir.**

Ülkenin hammaddeleri ve doğal zenginlikleri üzerinde kurulan bütünlüklü ve çeşitli sanayiye yarattık. Bu yeni sanayi, ülkemizin temel direği, kesintisiz, genişletilmiş sosyalist yeniden üretimimizin muazzam temeli haline geldi.

Bugün, 1979'da, bizde **toplam sanayi üretimi** 1938'den 125 kez, Kruşçevçiler iflas edeceğimizi «öngördükleri», ama çok yanıldıkları 1960'dan, yaklaşık 5 kez, fazladır. 1979'da, 1960'a oranla, **kömür sanayi** aşağı yukarı 4.6 kez, **krom sanayi** aşağı yukarı 4.5 kez, **bakır sanayi** yaklaşık 28 kez. vb. artış göstermiştir.

Bugün petrol üretimimiz ve petrol sanayimiz öylesine gelişmiştir ki, halk ekonomimizin petrol ürünleri gereksinmesinin tümünü karşılamakta ve hatta bu ürünler ihraç edilmektedir. Daha dün, yalnızca hammadde ihracatçısı olan Arnavutluk'un, bugün ihracatının yüzde 60'ını işlenmiş ürünler oluşturmaktadır.

Bugün sanayimiz, ferronikel madeninden başlayarak 50 çeşit çelik üreten ve nikel de üretecek olan Elbasan'daki «Partinin Çeliği» Metalurji Kombinası, traktör ve kamyon üretmeye başlayan «Enver Hoca» Ototraktör Kombinası, ülkenin tüm gereksinmelerini karşılayan ve ihracat için tekstil ürünleri sağlayan Tekstil Kombinaları, Gıda Kombinaları gibi muazzam kombinalara ve halk ekonomimize ön ayak olan yüzlerce fabrikaya, madene ve sanayi işletmesine sahiptir.

Eskiden, aydınlanma aracı olarak yalnızca petrol lambasını, mumu ve meşaleyi tanıyan Arnavutluk, bugün bir elektrik ülkesi haline geldi. **Elektrik sanayimiz** Avrupa'nın en büyük santralleriyle kıyaslanabilecek Vau i Dejes ve Fierza'daki «Partinin Işığı» gibi hidroelektrik santrallerine ve oldukça güçlü bir hidroelektrik santral ağına sahiptir. Salt Fierza hidroelektrik santrali 500.000 kw'lık bir güce sahiptir. Bu santral, Avrupa'nın en güçlü hidroelektrik santrallerinden ve en yük-

* 1963 yılı, 1961-65 döneminin yıllık ortalaması olarak alınmıştır.

sek barajlarından biridir ve mimarlarımız, uzmanlarımız ve işçilerimiz tarafından planlanmış ve inşa edilmiştir. Bu bendin ve diğer yapıların yükselmesine yarayan beton, taş ve toprakla, birkaç bin kilometre uzunluğundaki tüm deniz ve kara sınırlarımızı çevreleyecek 3 metre kalınlığında ve yüksekliğinde bir duvar inşa edilebilirdi. Ayrıca, Fierza'dan daha muazzam olacak olan Koman Hidroelektrik Santralının inşasına başlanmıştır. Şimdi ülkemiz, elektrik enerjisinin yüzde 80'ine yakını kendi hidro enerjik kaynaklarından ve yalnızca yaklaşık yüzde 20'sini termik santrallerden sağlamaktadır. Elektrik enerjisinde yalnızca tüm gereksinimlerimizi karşılamıyor aynı zamanda ihraç da ediyoruz.

Makina sanayimiz, ülkenin yedek parça gereksiniminin yaklaşık yüzde 95'ini karşılayarak ülkemizdeki makinaların bakımını sağlamakla kalmayıp bir bütün olarak sanayi fabrikaları ve işletmeleri kurabilecek yetenekte, gerçek bir makina üretimi sanayine dönüştü.

Ülkemizde, petrol ve gazın zenginleştirilmesi ve işlenmesi, tarımda kimyasal yöntemlerin kullanılması ve çeşitli kimyasal ürünler bakımından ülkenin gereksinimlerinin her zaman en iyi biçimde karşılanması için ve **kimya sanayinin** hızlı bir atılımı için sağlam temeller atıldı. Kimya fabrikalarımızın üretimi kimyevi gübre gereksinimlerimizin tümünü karşılamaktadır.

Tarımımızla birlikte henüz yeni olan **tüketim malları** üretimi sanayimiz, nüfusun bu mallara olan gereksiniminin yüzde 85'den fazlasını karşılamaktadır.

«Mısır diyarı» olan eski Arnavutluk bugün **büyük bir sosyalist tarım ülkesine** dönüştü. Yeni kooperatif düzeninin kurulması, emekçi köylülüğün özverili çalışması ve sosyalist devletimizin genel yardımı sayesinde, tarımımız büyük ilerlemeler kaydetti ve köylerimizde yaşam köklü bir biçimde değişti.

Ovalar, Cumhuriyetimizin yüzölçümünün yüzde 15'ini, dağlar ve tepeler ise yüzde 85'ini oluşturmaktadır. Ekili toprakların yalnızca yüzde 40'ı ovalık alanlardır ve yüzde 60'ı dağlık ve tepelik bölgelerdedir. Sosyalizm yalnızca ovalara değil, aynı zamanda dağlara da yayıldı. Tarımımız tümüyle sosyalisttir, toplam tarım üretiminin aşağı yukarı yüzde 25'i devlet sektörüne, yüzde 75'i kooperatif sektörüne aittir.

Ülkemiz dağlık olmasına karşın, tarımımız savaş öncesine oranla yaklaşık beş kat daha fazla ekmeklik tahıl üretmektedir. 1979'da tarım üretimi, 1960'dakinden yaklaşık 3 kez fazlaydı. Artık ekmek ihtiyacımızı karşılıyoruz, ekmeklik tahıl stoklarımızı artırdık ve hatta az miktarda ihraç ediyoruz. Tarımımız, ürünleriyle, ihracatımıza da yardımcı oluyor. Tarımın, ekmeğimizi tümüyle sağlaması bir yana, diğer gıda ürünlerinde de halkın gereksinmesinin yaklaşık yüzde 85'ini karşılamaktadır.

Eskiden ülkenin ovalık yüzölçümünün hemen hemen hepsini kaplayan bataklıkları kurutmak, oralarda tahıl üretebilmek, dağlık bölgelerde tarım için yeni topraklar açmak ve oraları tarıma elverişli topraklar haline getirmek için, Devlet çok büyük harcamalar, milyarlarca lek harcama yaptı, sulama sistemi oluşturdu. Bugün topraklarımızın yaklaşık yüzde 53'ü düzenli sulanmaktadır, ekili topraklarla, sulanan topraklar arasındaki orana gelince, Arnavutluk Avrupa'da birinci sırada yer almaktadır.

Devlet tarafından gerçekleştirilen sulama ve verimlilik artırma çalışmaları çerçevesinde, 32.000 km. kanal kazıldı, 390 milyon m³'den fazla toprak taraçalama çalışmaları sırasında taşındı, (bu hesaba tarım kooperatiflerinin kendi çalışmaları katılmamıştır.) Pompalama istasyonları sistemimiz tek başına, sanayide 230 m³, yani yaz döneminde Drin ve Viosa nehirlerinin toplam debilerine eşit bir pompalama kapasitesine sahiptir. Bu, Arnavutluk gibi, küçük bir ülke için muazzam bir çalışmadır.

Tarımımız, bugün oldukça güçlü tarım makineleri parkına sahiptir, sanayi de tarıma büyük miktarlarda gübre sağlamaktadır, öyle ki 1950 de hektar başına 3 kg'dan az aktif madde kullanırken, bugün kullandığımız aktif madde 145 kg'ı aşmıştır, aynı şekilde sanayi, böceklerle, hastalıklara ve zararlı otlara karşı tarım ilaçları da sağlamaktadır.

Kapitalist dünyanın birçok ülkesinde süren ağır gıda bunalımı ve dünyada en büyük tahıl ithalatçıları durumuna gelen revizyonist ülkelerin tarım alanında birbiri ardına uğradıkları yenilgiler gözönünde bulundurulursa sosyalist tarımımız tarafından elde edilen büyük başarılar daha da parlak görünmektedir.

Sosyalist ekonomimiz sürekli istikrarlı ve muazzam bir geleceğe sahip bir ekonomidir. Ekonomimiz bunalım, enflasyon, zam, işsizlik vb. gibi, kapitalizmin onulmaz yaralarını tanımıyor.

Partinin önderliğinde Arnavutluk, sosyalizmi kendi özgücüyle, yabancı ülkelere hiçbir yardım ve kredi almadan inşa eden, tamamiyle özgür ve egemen ekonomik ve askeri alanda da tümüyle bağımsız bir ülkeye dönüştü. Arnavutluk, dünyada iç ve dış borcu olmayan tek ülkedir. Anayasamızın bir maddesi, ayrıcalık vermeyi, tekellerle, kapitalist, burjuva ve revizyonist devletlerle, işletmeler ve yabancı ya da karma ekonomik ve mali kurumlar kurmayı ve onlardan kredi alınmasını yasaklar.

Eskiden okuma-yazma bilmeyen Arnavutluk, bugün, 3-4 kişiden birinin okuduğu ve eğitimin herkes için parasız olduğu, kitle eğitimi ülkesine dönüştü. Arnavutluk'ta, 1938'de yüksek eğitim görmüş kadroların sayısı 380 iken, 1960'da 4245, 1978'de 40.000'ni aşmıştır. 8 yıllık eğitim zorunlu hale geldi ve ortaöğrenim hızla genelleşmektedir. Sosyalist

gerçekçi kültür ve sanat filizleniyor ve yeni insanımızın manevi gıdası haline geliyor.

Bu 35 yıl boyunca, **derin bir ideolojik devrim** tamamlandı ve insanlarımızın manevi hayatını köklü bir biçimde değiştirdi. Parti, kitlelerle birlikte, eski gerici gelenekleri, dinci, feodal, ataerkil ideolojiyi, küçük burjuva psikolojisini ve sosyalizme yabancı diğer ideolojik kalıntıları yıkmak için tutarlı bir mücadele sürdürdü. Arnavutluk, **dünyada, hiçbir din tanımayan** ve bilimsel materyalist dünya görüşünü beyinlere işlemek için Anayasamızın da öngördüğü gibi, dinsizlik propagandasını geliştiren ve destekleyen **tek ülkedir**. Ve Parti tarafından eğitilmiş kahraman gençliğimiz, dinsel kurum ve uygulamaların kaldırılması için sürdürülen eylemde her zaman en öndeydi.

Ülkemizde **kadının kurtuluşu** için ona toplumda ve ailede, işte ve eğitimde, yani her yerde, erkeklerle aynı hakların verilmesi için, başlıbaşına bir devrim yapıldı. Bizde, kadın çalışır ve Anayurdun savunması ve sosyalist insanın tüm büyük cephelerinde onurla savaşır. Bugün kadınlar sosyalist inşaya aktif bir biçimde katılan emekçilerin yüzde 46'sından fazlasını oluşturmaktadır. Kadınlar tarım, eğitim ve kültür alanındaki emekçilerin yaklaşık yüzde 52'sini, sağlık alanında yüzde 79'undan fazlasını, ticaretle yüzde 54'ten fazlasını vb. temsil etmektedirler. Bizde, bugün kadınlar ve genç kızlar yalnızca basit birer işçi ve kooperatifçi değildirler, onlar aynı zamanda ekonominin, Partinin ve Devletin, Parti Merkez Komitesi'nden, Halk Meclisi'ne ve Bakanlar Kurulu'na varıncaya kadar tüm organlarında yönetici görevler almaktadırlar.

Partinin büyük bir titizlikle eğildiği **komünist eğitim**, bizde yeni sosyalist çizgilerin hakim olduğu yeni bir ahlakla donanmış insanların oluşturulmasını sağladı. **Yeni insanın oluşturulması** proletarya diktatörlüğünün ve partinin en büyük zaferini temsil etmektedir, çünkü bu, Sovyetler Birliği'nde ve diğer yerlerde meydana gelen trajedinin, kapitalizmin restorasyonunun, ülkemizde meydana gelmesine asla izin verilmemesi, Arnavutluk'un yalnızca ilerlemesi, sosyalizm ve komünizm yolunda, hatta kuşatma ve ablukanın en zor koşullarında bile her zaman ileri gitmesi için, açık siyasal ve ideolojik görüşlü, Partinin çizgisine sonuna kadar sadık, kendini Anayurdun savunmasına ve sosyalizm davasına adanmış, Arnavutluk'ta sosyalizmin inşasının devamının güvencesi olan, yeni insanımızdır. Halk iktidarı başından beri, kapitalist burjuva ve revizyonist dünyada emekçi kitleler için bir yara, sefalet ve mutsuzluğun nedeni olan işsizliği yok etti. Toplumumuzda çalışabilecek güçler, toplumsal olarak gerekli çalışmalara katılmaktadırlar. Bugün, ortalama 4 ila 5 kişiden oluşan her şehirli aileden, 2 ya da 3'ü çalışmaktadır. Aynı durum, kırsal alanlar için de geçerlidir.

Bizde tüm dolaysız vergiler kaldırıldı, sağlık hizmetleri herkes için

parasızdır ve en ücra köylere kadar yayılmıştır. 1960'da 3360 kişiye bir doktor düşerken, nüfusun hızla artışına karşın 1978'de bu oran 687'e bir idi. Bizde nüfus artışı Avrupa ülkelerinin ortalamasından 3,5 kez daha yüksektir. 1978'de ülkemizde ölüm oranı, bu ülkelerin ortalama ölüm oranından yüzde 37 daha düşüktü. Aynı şekilde, bizde ortalama yaşam süresi 1938'de 38 yıl iken 69 yıla çıktı, bu halk iktidarının her yılı için yaşamın 11 ay uzaması demektir. İşte sosyalizmin insana getirdiği! Bir ülkenin nüfusunun, yaşam umudunu 35 yılda iki katına çıkaran sosyalist hümanizmden daha yüksek bir hümanizm var mıdır?

Tüm kent ve kır emeklileri için emeklilik maaşı ve sosyal güvenlik kurumu, Partinin insana gösterdiği şefkâtı kanıtlayan, halk iktidarının büyük zaferidir. Bugün ülke nüfusunun yaklaşık yüzde 70'i kurtuluştan beri yapılan yeni ev ve apartmanlarda oturmaktadır. Ülkemizde devlet lojmanlarının kirası çok düşük hatta semboliktir. Deprem ve su baskınları gibi doğal felaketlerde zararlar, bu yılki 15 Nisan depreminde olduğu gibi devlet tarafından giderilmektedir.

Halk iktidarının kuruluşundan beri, kırla kent arasındaki farklılıkların giderilmesiyle yetinilmedi, aynı zamanda yaşamda ayrıcalıkların giderilmesine olanak sağlayan, önemli önlemler alındı. **Arnavutluk'un tüm köylerinin elektriğe kavuşturulması, tüm köylerde telefon iletişimini sağlayacak ağın ve düzgün bir yol şebekesinin yayılması, kültür merkezleri ve okullarının, sağlık merkezlerinin, ticaret ve belediye hizmetlerinin vb. nin hizmete sokulması, kırsal alanlarımız için tarihi zaferleri oluşturmaktadır.**

Sosyalist düzenimiz, emekçilere çalışma koşullarında, sermaye dünyasında işçi sınıfının burjuvaziye ve onun işçi sınıfı üzerindeki vahşi sömürüsüne karşı çetin ve sürekli bir mücadele sürdürmek zorunda olduğu ve ancak böylelikle elde edebildiği bu kolaylıkları, İş Yasası ve yürürlükteki diğer yasalar tarafından sağlar. Bu kolaylıklar diğerlerinin yanı sıra şunlardır: Yetişkinler için eğitim çerçevesinde, öğrenimlerini sürdürebilmeleri için emekçilere yıllık paralı izin, özellikle zor sektörlerde çalışanlara ek tatil, kadınları ve çocukları sağlıkları için zararlı ve ağır olacak işlerde çalıştırma yasağı, emekçinin neden olmadığı çalışmanın kesintiye uğraması durumlarında emekçinin ücretini güvence altına almak, 12 ila 15 hafta doğum izni vb. Kırlarda tüm sosyo-kültürel uygulama harcamalarının devlet tarafından üstlenilmesi, kooperatifçilere emeklilik maaşları verilmesi, daha sonra da bu maaşların şehirdekilerle aynı düzeye getirilmesi, **kırlarda kişi başına gerçek gelirin kenttekinden daha yüksek bir hızla gelişmesi vb., tüm bunlar, tarım üretiminin artması ve kooperatif düzeninin güçlenmesi için devlet tarafından yapılan genel yardıma paralel olarak, köylülüğün ya-**

şam koşullarının iyileşmesi, kentle kır arasındaki ayrılıkların sürekli azalmasını sağlamak için bizde izlenen yollardır.

Bugün Sosyalist Arnavutluk'un yalnızca bağımsız ve istikrarlı bir ekonomisi değil, aynı zamanda, nereden gelirse gelsin tüm saldırı tehlikesine karşı koyabilecek güçlü bir savunması vardır.

Her vatandaş bir asker ve her asker bir vatandaş olmalıdır, diyen Lenin'in öğretilerine uygun olarak, Parti tarafından eğitilmiş silahlanmış halkımız partinin askeri çizgisini, burjuva revizyonist askeri sanatın zıddı olan halk savaşına dayanan askeri sanatımızı uygulayarak, her şart altında, düşmana karşı, sosyalizmin zaferlerini ve özgürlüğü savunmaya ve her zaman, toprağını, kendisine saldırmaya çalışan tüm saldırganların boğulduğu bir ölüm uçurumu yapmaya hazırdır.

Sosyalist Arnavutluk'un, özgürlüğün ve bağımsızlığın bu 35 senesinde, sosyalist inşa yıllarındaki muazzam zaferleri ve başarıları, Arnavutluk Emek Partisi'nin, sosyalizmin inşasında ve savunmasında izlediği doğru çizginin canlı kanıtlarıdır. Savaş boyunca müttefikimiz olan Yugoslavya'da, işçi ve komünist hareketi tarihinde ilk defa revizyonizm devlet iktidarını ele geçirirken, sosyalizmin ilk ülkesi, daha düne kadar yakın müttefikimiz olan Sovyetler Birliği'nde ve Avrupa'nın diğer eski sosyalist ülkelerinde proleterya diktatörlüğü devrilmiş ve kapitalizm restore edilmişken, eski müttefikimiz Çin de kapitalizme gittikçe daha derin bir biçimde gömülürken ve dünyanın dört bir köşesinde eski komünist partiler revizyonist ve karşı-devrimci partilere dönüşürken, bu zaferin, uluslararası işçi ve komünist hareketin tanık olduğu en büyük gerileme dönemlerinde kazanıldığı düşünülürse, bu büyük zaferin tarihsel önemi, ortaya çıkmaktadır. Ve tarihsel olarak son derece güç ve trajik koşullarda Emek Partimiz ve Arnavutluk halkı, sosyalist Arnavutluk, modern revizyonizmin şiddetli dalgasına, vahşi kapitalist kuşatmaya, dünyadaki ekonomik ve mali bunalımın baskı ve ablukasına karşı direndi, emperyalizme ve revizyonizme boyun eğmeksizin meydan okudu, Arnavutluk'ta Marksizm-Leninizmin bayrağını, yılmadan tüm saflığıyla yükseklerde tuttu ve tüm bu büyük başarıları ve zaferleri kazandı.

Arnavutluk sempatizanlarının ve devrimcilerin adlandırdığı biçimiyle «Arnavutluk mucizesi», proleterya diktatörlüğünün, eşsiz, tarihsel bir deneyi, sosyalizmin inşasının uygulanmasına ve Marksizm-Leninizm teorisine, kıymetli ve eşsiz bir katkıyı, tüm dünya halkları ve uluslararası işçi ve komünist hareket için büyük bir yüreklendirmeyi oluşturmaktadır.

Sosyalist Arnavutluk deneyi, dünya halklarına ve devrimcilerine, kendi özgücüne dayanarak, burjuvazinin devrilmesinin ve proleterya diktatörlüğünün kurulmasının, sosyalizmi başarıyla inşa etmenin, dev-

rimi, yaşamın tüm alanlarında gerçekleştirmenin, kapitalizmin geriye dönüşünden, büyük bir başarıyla kaçınmanın ve anayurdu savunmanın eğer önderlikte, Marksizm-Leninizmin ölümsüz öğretilerini, yaratıcı ve sadık bir biçimde uygulayan Arnavutluk Emek Partisi gibi, işçi sınıfının gerçek devrimci Partisi olursa, yalnızca Lenin'in ve Stalin'in zamanında olduğu gibi, yalnızca büyük bir ülke olan Sovyetler Birliği'nde değil, Arnavutluk gibi düşman kuşatması altında olan, geçmişten, salt geri kalmışlığı miras olarak alan bir ülkede de olanaklı olduğunu göstermektedir.

Bu, günümüzde, Arnavutluk Emek Partisi'nin ve Arnavutluk halkının, Marksizm-Leninizme ve büyük devrim davasına yaptığı, büyük ve tarihsel bir katkıdır. Partimiz ve halkımız bu mevzileri, mücadeleyle, kanı ve canı pahasına kazandı ve onları asla bırakmayacak; devrimciler ve sosyalizmi inşa edenler olarak, ulusal ve uluslararası görevlerini yerine getirerek, her zaman, her şart altında ve her ne pahasına olursa olsun, bu mevzileri savunacak ve güçlendirecektir.

PARTİ'NİN MARKSİZM - LENİNİZME SADAKATI, ARNAVUTLUK HALKININ TÜM ZAFERLERİNİN VE TÜM BAŞARILARININ TEMEL TAŞIDIR

Son 35 sene boyunca, Sovyetler Birliği'nde ve Avrupa'nın diğer eski sosyalist ülkelerinde revizyonizmin iktidara geçişi, kapitalizmin restorasyonuna yol açarken, Çin kapitalist yola, her geçen gün daha fazla gömülürken, Arnavutluk Emek Partisi'nin, bir halk şarkımızın dediği gibi «siperlerini terketmeyişi», her zaman, tutarlı Marksist-Leninist Parti olarak kalması ve Arnavutluk'ta kapitalizmin restorasyonu felaketini önlemesi gerçeği nasıl açıklanabilir? Bir yandan ekonomik ve mali bunalım, gittikçe artan müzmin işsizliğin hüküm sürdüğü, enflasyonun her zaman daha hızlı arttığı hayat pahalılığının ve fiyatların, her yıl ve her gün durmadan arttığı vb. kapitalist-revizyonist dünyayı kasıp kavururken, diğer yandan, bu 35 yıl boyunca sosyalist Arnavutluk'un, yalnızca ilerlemeyi toplumsal üretimin artışı ve halkın yaşam düzeyinin yükselmesini tanıması, orada fiyatların hiçbir zaman artmaması, tersine tüketim mallarının fiyatlarının düşmesi, enflasyonun ekonomimize yabancı bir olgu olması, işsizliğin olmaması ve vergilerin kaldırılmış olması nasıl olanaklıdır?

Emperyalizme, sosyal-emperyalizme, revizyonizme ve dünya gericiğine karşı, kesintisiz ideolojik, siyasal, ekonomik mücadele sürdüren, abluka ve kuşatma altındaki küçük bir ülkede, sosyalizmin başarıyla inşa edilebilmesi nasıl olanaklıdır? Bunlar, düşmanlarımızın da sordu-

ğu, ama tüm devrimcilerin ve dünyadaki Arnavutluk'un dostlarının doğru yanıt vermeye çalıştığı haklı sorulardır.

Büyük bir tarihsel öneme sahip bu sorunda, hiçbir sır yoktur; gerçek güneş gibi parlamaktadır ve bu gerçek, Arnavutluk Emek Partisi'nin varlığı ve eylemidir. O, diğerlerinin yanı sıra üç önemli özelliğe sahiptir: Sürekli bir biçimde uyguladığı, her zaman doğru Marksist-Leninist çizgisi, siyasal ve ideolojik ileri görüşlülüğü; Parti saflarının, Partinin etrafındaki halkla çelikten birliği; düşmanlara ve zorluklara karşı kahramanca mücadele etmek, varlığını tehdit eden tehlikelere göğüs germek ve salt Marksizm-Leninizmi rehber edinerek ileriye ve her zaman ileriye ve yalnızca ileriye doğru yürümek için gereken, devrimci cesareti...

Mücadelenin ve yaşamın fırtınaları içinde, Enver Hoca yoldaş tarafından kurulan ve yönetilen Arnavutluk Emek Partisi, her zaman, devrimde ve sosyalizmin inşasında, tüm başarılarımızın ve tüm zaferlerimizin öncüsü, örgütleyicisi ve yaratıcısı idi; bugün de öyledir ve her zaman öyle olacaktır.

8 Kasım 1941'de, eski Tiran'daki küçük bir evde kurulduğundan günümüze dek, her zaman ve her durumda, gerek ulusal kurtuluş mücadelesinde, gerekse sosyalizmin inşası ve savunulması mücadelesinde, şanlı Partimiz, ülkemizin somut koşullarına, yaratıcı bir biçimde uyguladığı Marksizm-Leninizmin ölümsüz öğretilerine her zaman sadık kaldı. Tüm varlığı boyunca, Marksizm-Leninizme sadakat, her zaman, Partimizin düşünce ve eyleminin temelini oluşturdu. Bu, halkımızın tüm zaferlerinin ve tüm başarılarının temel taşı oldu ve her zaman öyle olacaktır: İşte bu, her şeyi açıklıyor.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki tarihsel deney gösterdi ki, Arnavutluk Emek Partisi gibi, tüm tehlikelere meydan okuyan, Marksizm-Leninizmin öğretilerine, proletaryanın davasına, halkın çıkarlarına sonuna kadar sadık kalan bir parti, asla yenilmez, hiçbir zaman başarısızlığa uğramaz ve çetin ama şanlı yolunda, yalnızca başarılar elde eder; tersine, Yugoslavya, Sovyet Rusya, Çin ve diğer ülkelerde, eski komünist partilerin yaptığı gibi, oportünizm ve revizyonizm batağına saplanan partiler, düşüncelerinin ve eylemlerinin sonucu olarak, devrimde ihanet etmeden, proletarya diktatörlüğünün kurulduğu ülkelerde, kaleyi içten fethetmek ve devrim için nesnel koşulların olgunlaştığı ülkelerde ise, proletarya diktatörlüğünün inşasını engellemek için, burjuvazinin emperyalist uşakları olmadan, «Truva atı»na dönüşmeden, edemezler. Bu çağımızdaki gerçek Marksist-Leninistler için en büyük tarihsel öğretilerdir.

Partimiz, her zaman işçi sınıfının devrimci partisi olarak kaldı; çünkü, O, hiç durmaksızın, saflarının ideolojik, siyasal ve örgütsel çe-

likten birliğini yaratmayı, korumayı ve sağlamlaştırmayı başardı ve bağrında ortaya çıkan tüm sapma ve hiziplere karşı, ilkeli ve acımasız bir mücadele sürdürdü. Çin Komünist Partisi'nin yaptığının tersine, kendi saflarında, iki ya da daha fazla çizginin yaratılmasına ve eylemine izin vermedi ve vermeyecektir; o, bir tek çizgiyi, Marksist-Leninist çizgiyi izler.

Eğer, 1943'de, Partimiz Mukje'de, Mustafa Gjinişi ve İmer Disnika'nın ihanetini kabul etseydi, o zaman, iktidarı burjuvaziyle paylaşacak, bizzat kendisinin işçi sınıfının öncü müfrezesi olma rolünü tasfiye edecek, kendisini burjuvazinin uşağı yapacak ve bugün Arnavutluk'ta, devlet iktidarı, işçi sınıfının elinde değil, emperyalizme satılmış burjuvazinin elinde olacaktı.

Eğer, 1944 Ekim'inde, Berat'ta toplanan Parti Merkez Komitesi Genel Toplantısı, meydana gelen çetin mücadele sonucunda, Partimizin Enver Hoca tarafından temsil edilen doğru Marksist-Leninist çizgisini altetmek, Partimizin ve devletimizin başına, Yugoslav revizyonistlerinin ajanı Koçi Çoçe ve çetesini geçirmek amacıyla, Yugoslav önderliğinin görevlisi Velimir Stoniç'in direktiflerini uygulayan Koçi Çoçe grubunun zafer kazandığına tanık olsaydı, Arnavutluk bugün, Federatif Yugoslavya'nın sefil bir revizyonist bölgesinden başka bir şey olamamıştı.

Eğer 1944'de, Partimiz Merkez Komitesi ve Enver Hoca yoldaş, İngilizlere, «Saranda'dan defolun ve eğer beyninize kurşun yemek istemiyorsanız, bir daha toprağımıza ayak basmayın» demeseydi, İngiliz ordusu Arnavutluk'a yerleşseydi, biz kurtarıcı 29 Kasım'ı değil, işgali köleliği ve emperyalist sömürgeciliği görecektik ve şehitlerimizin kanı boşa akmış olacaktı.

Eğer, 1946'da, Seyfullah Maleşova'nın oportünist görüşleri yere çalınmasaydı ve püskürtülmeseydi, Arnavutluk kolayca, emperyalist burjuvaziye boyun eğme yolunu tutacaktı, Amerikan, İngiliz, İtalyan emperyalizmine satılmış bir burjuva devlete dönüşecekti ve bugün sosyalist Arnavutluk olmayacaktı.

Eğer, 1947'de, Enver Hoca Yoldaş, Yugoslav önderliğine: «Arnavutluk'tan ellerinizi çekin!», demeseydi ve Tito'nun emri üzerine Yugoslav ordu birlikleri «Yunan tehlikesine» karşı, Arnavutluk'u korumak bahanesiyle, Korça ve Gjirokastra'ya yerleşselerdi, o zaman Arnavutluk, Yugoslavya tarafından askeri olarak işgal edilecek ve bu yeni yabancı boyunduruktan kurtulmak için, yeni bir ulusal kurtuluş savaşı vermek gerekecekti. Ve daha sonra, 1948'de, Yugoslav revizyonistlerinin başlıca ajanı Koçi Çoçe ve çetesinin hizbi, yani Partimizin önderliği içinde ortaya çıkan en korkunç hizip, yenilip yok edilmeseydi: bugün Arna-

vutluk sosyalist bir ülke değil, tümüyle kapitalizmin restore edildiği, Yugoslav devletinin sefil bir uzantısı olacaktı.

Eğer Partimiz, Tuk Jakova ve Bedri Spahiu'nun bogzuncu görüşlerini izleseydi, Arnavutluk, petROLS z ve akaryakıtsız kalacak, ekonomik iflasa yuvarlanacak ve emperyalist burjuvaziye boyun eğecekti.

Eğer, 1960'da, Partimiz, saflarındaki Liri Beli ove ve diğerleri gibi, Kru evci ajanları dağıtmasaydı, Nikita Kru ev'in ve Doğu Avrupa'nın tüm revizyonist u aklarının  antajları ve baskıları karşısında ödün verseydi ve eğer, aynı yılın Kasım'ında, Kremlin'in Georgeuskaya salonunda, 81 i  i ve kom n st partisinin konferansında, bize  deli  ve  Tro kist  diyen ve bu konuda tüm diğer partilerin revizyonistleri tarafından izlenen, burjuvazinin en gayretli u akları, İspanyol Dolores Ibaruri ve Polonyalı Gomulka'nın öfkeli saldırılarına kulak asmadan, **Kru ev revizyonizmine karşı, Lenin'i, Stalin'i, Marksizm-Leninizmi ve Arnavutluk halkını savunmak için,** halkımızın ve Partimizin  nderi Enver Hoca Yolda 'ın sesi g rlemeseydi, tam da Sovyetler Birliği'nde olduğu gibi, b g n, Arnavutluk'ta da, kapitalizm restore edilecekti. Ve eğer 1961'de, Partimiz, Vlora  ss nde, Sovyet askerlerine:  Burayı terk edin, çünkü Vlora bizimdir ve her zaman bizim olacaktır, yoksa sizi, silahlarımızla hizaya getiririz  demeseydi, bugün Arnavutluk, ikinci bir Bulgaristan, Avrupa'nın ve Balkanlar'ın işgali için, Sovyet sosyal-emperyalizminin ordusu tarafından kullanılacak bir hareket  ss  olacaktı.

Eğer Partimiz, yakın ve uzak, bazı revizyonist devletlerin eski ajanları olan Bekir Balluku ve çetesinin, Abd l Kelleci ve çetesinin darbeci komplosunu ke fetmeseydi ve kökünü kazımasaydı, bu darbeciler ve komplocular,  u En-lay ve Deng Siao Ping grubunun Çin'de yapmayı ba ardıklarını, Arnavutluk'ta da yapacaklardı. Ve eğer Partimiz, Çin'in sosyal-emperyalist diktasına boyun eğseydi ve Marksizm-Leninizmin yerine  Mao Zedung D   ncesi ni geçirmeyi kabul etseydi, tam da Deng Siao Ping ve Hua Guo Feng'in yaptığı gibi, bugün Arnavutluk, Amerikan emperyalizmiyle ve genel olarak emperyalizmle, dünyadaki en azgın faşist ve geri g  lerle, ittifak yapacak ve bizdeki sosyalizm tasfiye edilecekti.

Ama bunların hiçbirisi olmadı. Partimiz, i  ve dış d  manlarımız tarafından hazırlanan, sayısız  eytanca planları, tuzakları ve komplo-ları bo a çıkarttı ve doğruyu yanlı tan ayırma konusundaki ideolojik ve siyasal olgunluğu, keskin ileri g r  l l ğ , mücadele etmek ve yenmek, düşmana ve tehlikeye sırtını dönmemek, yalnızca alnını, göğsünü ve yumruklarını göstererek, onları korkusuzca karşılamak konusunda gösterdiği devrimci cesaret ve saflarının halkla birliği sayesinde, sosyalizmi zafere ula tırdı. O, fırtınalarda ve kasırgalarda, zafere ula -

tı, çünkü Partimizin ve proletarya diktatörlüğünün başında, emin ve güçlü bir elle dümeni elinde tutan, gözlerini, karanlıkta ve fırtınada asla yolunu şaşırmayan Marksizm-Leninizmin yanılmaz pusulasından ayırmayan, Partimizin ve halkımızın rehberi, sevgili yoldaşımız ve öğretmenimiz Enver Hoca vardı.

Partimizin tüm ülke yaşamındaki yönetici rolü, tüm başarıların, tüm zaferlerin belirleyici etmenidir. Parti, devrimde olduğu gibi, sosyalizmin inşası tarihsel döneminde de, yönetici rolünü paylaşmadan uygulamalıdır ve bu rol sürekli olarak güçlendirilmelidir.

«Çoğulcu sosyalizm»e ilişkin revizyonist tezlerin tersine, Partimiz her zaman, proleter parti, önderliği asla diğer partilerle paylaşmamalıdır, biçimindeki Marksist-Leninist bakış açısına sürekli olarak bağlıdır ve her zaman bağlı kalacaktır, çünkü, eğer, sistemin başında, salt bir ideolojiye, işçi sınıfı ideolojisine, Marksist-Leninist ideolojiye dayanan, bir tek işçi sınıfı partisi yoksa, proletarya diktatörlüğü kurulamaz, var olmaz, hareket edemez ve güçlenemez.

Bu hayati sorunda, başka seçenekler olamaz. Ülkemizin olduğu gibi, tüm dünyanın tarihsel deneyi de bunu doğrulamaktadır.

Bizim ülkemizde asla, revizyonist kliklerin iktidara geldiği Yugoslavya, Sovyetler Birliği, Çin ya da diğer ülkelerde olduğu gibi, işçi sınıfının partisi karşısında, devletin, kitle örgütlerinin ve çeşitli kollarin bağımsızlığı, Partiye kıyasla, ordunun ya da güvenlik güçlerinin ve diğer güçlerin üstünlüğü gibi revizyonist görüşlere ve uygulamalara meydan verilmedi.

Son 35 yıl boyunca, ülkemizin kazandığı büyük tarihsel zaferler, Partinin, muzaffer proleter devrimin savunulması ve sosyalizmin inşası için, işçi sınıfının muazzam silahı olarak, proletarya diktatörlüğünü güçlü ve yenilmez kılması ve onun saflığını, bürokratizmden ve liberalizmden koruması gerçeğine sıkıca bağlıdır. Bizde proletarya diktatörlüğü, bütünlüklü ve karmaşık bir sistemdir, diğer kaldıraçları oluşturan kitle örgütleri ile birlikte, Partinin temel kaldırıcı olan devlet iktidarının bileşkenlerinden biridir. Cumhuriyetimizin Anayasası'nın üçüncü maddesinde belirtildiği gibi, Emek Partisi, toplunun ve devletin tek yönetici siyasal gücü olarak bu sistemin başında oldu ve her zaman olacaktır.

Partimiz, proletarya diktatörlüğünü inkâr eden ve sömürücü sınıfların yok olması ve sosyalizmin ekonomik temelini inşa edilmesi ile birlikte, sözde sınıf mücadelesinin sona erdiğini ve buradan yola çıkarak da, proletarya diktatörlüğüne gerek olmadığı sonucuna varan revizyonist ve karşı-devrimci tezleri reddetti ve teşhir etti.

Bu revizyonist tezlerin amacı, proletarya diktatörlüğü yerine, ar-

dında yeni revizyonist burjuvazinin, azgın faşist diktatörlüğünün gizlendiği, sözde tüm halkın devletini geçirmektir.

Marksizm-Leninizm bize şunu öğretiyor ve ülkemizin deneyi, somut bir biçimde şunu doğruluyor: Komünizme kadar, sosyalizmin tüm tarihsel dönemi boyunca, proletarya diktatörlüğünün sürekli olarak var olması, iş görmesi, yetkinleşmesi ve sağlamlaşması kaçınılmazdır; çünkü, bu dönem boyunca, sınıf mücadelesi sürer ve salt yabancı emperyalist saldırıdan değil, daha çok içteki revizyonist yozlaşmadan kaynaklanan tehlike, kapitalizme geri dönüş tehlikesi, var olmaya devam eder.

Sosyalist toplumumuzun gerçeği, proletarya diktatörlüğünü, demokrasinin inkârı gibi göstermek isteyen burjuva ve revizyonist propagandanın suçlamalarını ve iftiralarını tersyüz etmektedir. Sosyalist toplumumuzun gerçeği, proletarya diktatörlüğünün, geniş emekçi kitlelere tek ve gerçek demokrasiyi getirdiği biçimindeki, Marksizm-Leninizmin öğretilerinin doğruluğunu pratikte kanıtlıyor. Burjuvazinin ve revizyonistlerin diledikleri özgürlük ve demokrasi, devrilmiş sömürücülerin ve sosyalizm düşmanlarının, sosyalist düzeni yıkıp, kapitalizmi yeniden inşa etmeleri için özgürce hareket etmelerine-olanak sağlayan bir özgürlük ve demokrasidir. Bizim sosyalist toplumumuzda, proletarya diktatörlüğünün demir yumruğunun üzerlerine acımasızca indiği, sosyalizm düşmanları, burjuva revizyonist ideoloji için değil, yalnızca halk için, yalnızca emekçi kitleler için tam bir özgürlük ve sınırsız bir demokrasi vardır. Bizde yeşeren sosyalist demokrasi, Lenin'in belirttiği gibi, her zaman dar, güdük, sahte, ikiyüzlü, zenginler için cennet, sömürülenler, yoksullar için bir tuzak ve aldatma olan, sözde burjuva demokrasisine tümüyle karşıdır.

Partimiz, kitlelerin ülke yönetimine katılmasını ve sosyalist demokrasinin gelişmesinin temel yönelimi olarak, bu katılımın sürekli bir biçimde yaygınlaşmasını, devrimin ve sosyalizmin inşasının hızlı gelişiminin, savunulmasının ve burjuva-revizyonist yozlaşma tehlikesine karşı, devletimizin ve toplumumuzun güvence altına alınmasının ve korunmasının itici gücü ve belirleyici etmeni olarak değerlendirdi ve değerlendirmektedir. Lenin'in öğretilerine uygun olarak, Partimiz tarafından örgütlenen işçi ve köylü denetimi, bu amaca hizmet etmektedir.

Ülkemizin tek siyasal ve ideolojik yönetici gücü olan Partimiz, devletimizi ve kendi saflarını, liberalizmin ve bürokratarizmin tehlikeli, yozlaştırıcı hastalığından korumak için durmadan mücadele etti. Partimiz, tutarlı sınıf mücadelesinin terkedilmesine, bilimsel sosyalizmin ilkelelerinden uzaklaşılmasına, yabancı etkilere ve belirtilere olduğu kadar, çalışmadaki yetersizliklere ve eksikliklere karşı da, ilgisizliğe ve oportünist tutumlara yol açan ideolojik ve siyasal oportünizmin ifadesi olan

liberalizme karşı da durmaksızın mücadele etti. 1973 Haziran'ında yapılan, Partimiz Merkez Komitesi'nin 4. Genel Toplantısı'nın belirttiği gibi, olgular, günümüz koşullarında, sınıf düşmanının, sosyalist düzeni, devletimizin ve Partimizin iç ve dış siyasetini yozlaştırmanın temel araçlarından biri olarak, her alanda liberalizmi yüreklendirdiğini doğrulamaktadır.

Bu nedenle, burjuva ve revizyonist yozlaşmaya karşı, Partiyi, proletarya diktatörlüğünü ve sosyalist toplumu savunmak amacıyla, sosyalist düzende sınıf mücadelesinin en önemli yönlerinden biri olan, bürokratizme ve liberalizme karşı mücadele, Partimizin, devletimizin, toplumsal örgütlerin ve tüm emekçilerin temel ve sürekli bir görevidir.

Paris Komünü'nden, Sosyalist Arnavutluk'a varıncaya dek, tarihsel deney, sömüren sınıfların eski ordusunu tasfiye etmeden ve silahlı halk güçlerini yaratmadan, proletaryanın sağlam ve istikrarlı bir diktatörlüğünü kurmanın olanaksız olduğunu göstermiştir. Partimiz, her zaman, sosyalizmin yazgısı için hayati bir önem taşıyan bu büyük sorunu dikkatinin odak noktasına koymuştur. Halk savunması sistemimiz, halk savaşının yöntemlerine uygun olarak, Marksist-Leninist askeri bilimin temelleri üzerinde yaratıldı. Silahlanmış ve askeri olarak hazırlanmış halk, tüm silahlı birlikler ve savunma sisteminde Parti'nin önderlik işlevi, kumandanlık mevkiinde Parti, en zor duruma bile göğüs germek için sürekli askeri hazırlık durumu, işte tüm bunlar, yabancı askeri saldırılara karşı, sosyalist anayurdumuzun güvenliğini sağlayan temel unsurlardır.

Kuşkusuz savunma alanında da, Marksist-Leninist temel kavrayışımız, kendi gücüne, iç etkene, silahlı halka, halk kitlelerinin kahramanlığına ve Partinin önderliğine dayanmaktadır. Savunmamızın yenilmezliğinin nedeni işte budur.

Bu son 35 yıl boyunca, halkımızın birliği, yeni bir sınıf temeline oturtuldu ve bir üst aşamaya geçirildi. Parti-halk birliğinin temeli, iki dost sınıfın, işçi sınıfının ve kooperatifçi köylülüğün ittifakıdır. Toplumumuzun büyük itici gücünü oluşturan, «güneşi zaptetmemizi» sağlayan, yokluğunda ise hiçbir şey gerçekleştiremeyecek olan bu birlik, iç ve dış düşmanlara, aynı zamanda, onu zedeleyen olumsuz etmenlere ve yabancı belirtilere karşı sürdürülen doğru ve tutarlı bir sınıf mücadelesi sayesinde korundu ve sağlamlaştırıldı.

Partimizin, kitlelerle birleşmek, onların, Parti çizgisinin doğruluğuna duydukları güveni daha da pekiştirmek ve onları seferber etmek için kullandığı en temel yöntemlerden biri, zorlukları saklamadan, gerçeği olduğu gibi söyleyerek, onlarla açıkça konuşmaktır. Mücadelede olduğu gibi, sosyalizmi inşa döneminde de, halk kitleleri, Partinin çağrısına canla başla uymaya hazırdır. İşte bu yüzden halkımız şunu

söylüyor: «Enver söylediğinde ve Parti karar verdiğiğinde, hemen ardından, tüm Arnavutluk ayağa kalkar».

İktidarı ele geçirmenin, onu elde tutmaktan daha kolay olduğu ve proletarya diktatörlüğünün sınıf mücadelesinin durdurulması değil yeni biçimler altında sürdürülmesi anlamına geldiği biçimindeki Leninist ilkeler temelinde yükselen Partimiz, bu 35 yıl boyunca, kararlı bir biçimde, sınıf mücadelesini sürdürdü ve bu alanda, sosyalizmin geleceği için hayati bir önem taşıyan çok zengin bir deney edindi.

Partimizin belgelerinde ve Enver Hoca yoldaşın yapıtlarında, bilimsel bir biçimde incelenen, Sosyalist Arnavutluk'un, bu 35 yıldaki devrimci deneyi, sınıf mücadelesinin, salt sömürücü sınıfların, sınıf olarak var olmaya devam ettikleri dönemde değil, tasfiyelerinden sonra bile, komünizme dek, Enver Hoca yoldaşın da belirttiği gibi, «devrimi ve sosyalizmin inşasını ilerleten temel itici güç, Partiyi, devleti ve tüm ülkeyi, burjuva ve revizyonist yozlaşmaya ve kapitalizmin restorasyonuna karşı savunan nesnel bir olgu» * olarak, sürdürdüğünü kanıtlamaktadır.

Kapitalizmden komünizme geçişi kapsayan tüm tarihsel dönem boyunca, sınıf mücadelesinin genel amacı, Lenin'in dediği gibi, «son derece keskin biçimlere bürünen, benzeri görülmemiş çetinlikte bir sınıf mücadelesi» ** aracılığıyla gerçekleşen sosyalizmin ve komünizmin tam ve kesin zaferini güvence altına almaktır.

Revizyonistler, kapitalizmi restore etmek amacıyla, sınıf mücadelesini inkâr ediyorlar. Ulusal ve uluslararası çapta, sosyalizmin tam ve kesin zaferine kadar, sınıf mücadelesi, nesnel bir yasa ve sosyalist toplumda bile temel itici güçtür. Sınıf düşmanı ve onun ideolojisi, etkisini yaymayı sürdürür. Sınıf mücadelesinde gedik olamaz: gerek siyasal ve ideolojik alanda, gerek ekonomik ve askeri alanda, gerekse yaşamın diğer alanlarında, biz nerede geri çekilirsek düşman gediği doldurur. Marksizm-Leninizmin öğrettiği ve sosyalizmin inşası sırasında, bizim deneyimizin doğruladığı işte budur. Sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasından sonra bile, salt dış düşmanlara ve bizi kuşatan, kapitalist-revizyonist dünyanın, çeşitli yozlaştırıcı baskısına karşı değil, iç düşmanlara, devrilmiş sömürücü sınıfların kalıntılarına ve toplumumuzda ortaya çıkan, yeni kötü unsurlara karşı da, sınıf mücadelesi aralıksız, duruma göre, zikzaklar çizerek, yükselişlerle ve inişlerle sürdürülür; aynı zamanda, sınıf mücadelesi, geçmişten miras kalan yabancı ideolojilere ya da bugünkü burjuva ve revizyonist ideolojilere karşı, halk içinde ve bizzat Parti içinde de sürdürülür.

* E. Hoca, AEP 7. Kongresi'ne Rapor. Arn. Bas. s. 128

** V.İ. Lenin, Yapıtlar, Arn. Bas. C. 25, s. 488

Partimiz, sınıf mücadelesini yapay olarak yumuşatmaya yönelik herhangi bir oportünist tutumdan, ya da sınıf mücadelesini yapay olarak şiddetlendirmeye yönelik, aşırı ve sekte her tutumdan kaçınır ve böyle tutumları kökünden söküp atar, sınıf mücadelesini, her alanda ve her zaman doğru ve tutarlı olarak sürdürür. Sınıf mücadelesini, oportünist yoldan yumuşatmaya yönelik en kötü örnek, revizyonistlerin iktidarda oldukları Yugoslavya, Sovyetler Birliği, Çin ve diğer ülkelerde ortaya çıkan revizyonist liberalleşmedir, sınıf mücadelesini yapay ve aşırı biçimde şiddetlendirmeye yönelik en kötü örnek, Çin'de «Mao Zedung Düşüncesi»nin rehberlik ettiği Kültür Devrimi'dir ve bunun en korkunç ve en caniyane örneği ise, revizyonist Çin önderliğinin müttefiki ve uşağı, Pol Pot faşist kliği tarafından Kamboçya halkına uygulanan soykırımdır.

Halkımız, bugün elde ettiği büyük tarihsel zaferleri, ekonomik, toplumsal ve kültürel alanlarda sosyalizmin inşa edilmesi için Partimizin uyguladığı, doğru Marksist-Leninist çizgiye borçludur. Doğru bir ekonomik, toplumsal ve kültürel siyaset ve bu çizginin tutarlı bir uygulaması olmaksızın, bugün sosyalist Arnavutluk'un, yaşamın tüm alanlarında, burjuva ve revizyonist tüm dünyaya meydan okumasına olanak sağlayan büyük zaferler elde edilemezdi.

Sosyalist sanayileşme olmadan ve ülke elektriğe kavuşmadan, ülkemizin, ekonomik-teknik açıdan yarı-sömürge, geri bir durumdan, gelişmiş sanayi kapitalizmi aşamasını atlayarak, doğrudan doğruya sosyalizmi inşa aşamasına geçmesi gerçekleşemezdi. Sözde güçlerini ve olanaklarını aştığı gerekçesiyle, Arnavutluk'un, yalnızca tarım ülkesi olarak gelişmesi ve sanayisini kurmaya girişmemesi için, Partimize ve halkımıza kurtuluştan hemen sonra Yugoslav revizyonistleri, sonra Kruşçev revizyonist kliği ve daha sonra da Çu En-lay grubu tarafından birçok baskı uygulandı. Eğer Partimiz, revizyonizmin sözcülerinin öğütlerini dinleseydi, Arnavutluk asla sanayileşmeyecek, bugün sanayi üretimi genişletilmiş sosyalist yeniden üretimin belirleyici unsuru olmayacak, sanayi, toplam sanayi ve tarım üretiminde, yaklaşık yüzde 65'lik bir pay elde edemeyecek ve Arnavutluk geri bir tarım ülkesi olarak kalacaktı. Ama Partimiz, engelleri aştı ve ülkenin sosyalist sanayileşme sürecini, tutarlı bir biçimde geliştirdi.

Sanayinin gelişmesinde, Partimizin siyaseti, halk ekonomisinin tüm dallarının temel gereksinimlerini karşılayan, ülkenin doğal zenginliklerinden ekonomik olarak en verimli bir biçimde yararlanılmasını ve giderek, en eksiksiz bir biçimde, rasyonel olarak işletilmesini sağlayan, ileri bir teknik ve teknoloji üzerine kurulmuş ve hammadde açısından sağlam bir iç temele sahip, çok kollu bir sanayinin kurulmasını hedefledi ve hedeflemektedir.

Sanayileşme alanında, Partimiz, Marksizm-Leninizmin, ağır sanayinin öncelikle geliştirilmesine ilişkin öğretilerini sadakatle uyguladı. Böylece, altıncı beş yıllık planda, tüketim mallarının sürekli ve büyük artışına karşın, toplam sanayi tüketimindeki üretim araçlarının ve tüketim mallarının payı, 1950 yılında, sırasıyla, yüzde 52 ve yüzde 48 iken, 1979'da, yüzde 65 ve yüzde 35'i aştı.

Partimiz, ülkemizi, revizyonist «metropoller»de işlenecek hammadde-leri ihraç eden basit bir ülke durumuna düşürmek için çaba harcayan Sovyet revizyonistlerinin muazzam baskılarına göğüs germek zorunda kaldı. Kruşçevçiler, bizi egemenlikleri altına almak amacıyla, sabotaj girişimlerini Arnavutluk'ta buldukları petrol yataklarını gizlemeye kadar vardırıdılar. Ama bu yatakları bizzat kendimiz bulduk ve şimdi petrol ihracatçısıyız.

Partimiz, önceliği ağır sanayiye ve üretim araçlarının üretimine değil de, hafif sanayiye ve tarıma veren «Mao Zedung Düşüncesi»nden esinlenen Çu En-lay ve grubunun girişimlerini, kabul edilemez bularak reddetti. Eğer onların revizyonist tezlerini kabul etseydik, bunun feci sonuçları olacaktı.Çin yardımıyla ülkemizde kurulan ağır sanayi kuruluşları, önderliğimiz ve Çin önderliği arasında dişe diş sürdürülen, çetin ve sürekli bir mücadele sonucunda gerçekleştirildi.

Doğal ürünlerin, işlenmiş ürünlere tam bir dönüşümünü gerçekleştirmeyi temel yönelim olarak kabul eden Partimiz ve sosyalist devletimiz tarafından büyük bir inatla sürdürülen ve uygulanan siyaset, gerek maden çıkarma, gerek işleme sanayinde ahenkli bir gelişimi hedefledi ve hedeflemektedir.

Partimiz, sosyalist sanayileşmeyi esas yönelim olarak kabul etmekle birlikte, halk ekonomimizin temeli olan ve hâlâ da öyle olmaya devam eden tarımı asla küçümsemedi. «Partimiz» diye belirtti Enver Hoca yoldaş, «salt gelişmiş bir sanayiye değil, gelişmiş bir tarıma da sahip olmamız gerektiği biçimindeki çizgiye sadık kaldı, çünkü ekonomimizin güçlü ve bağımsız olması için ekonomimizin, ikisine de dayanması gerekir: Sanayiye ve tarıma» *

Bugün, tarımımız, ekmeklik tahıl, et, süt, meyva, sebze, yumurta açısından, halkın gereksinimlerini karşılayacak ve hafif sanayinin ve gıda sanayinin gereksindiği hammaddelerin, yaklaşık yüzde seksenini sağlayacak, böylece de, tarım ürünleri ihracatının, yüzde onunu oluşturacak düzeye tümüyle ulaştı.

Partimiz, başlangıçta Yugoslav revizyonistlerinin bize kabul ettirmeye çalıştıkları gibi, tarımımızın yalnızca zeytin ve ayçiçeği üretmesini, -çünkü, «ekmeğe gelince, onu, Başka ve Banat'ta ekilen ve biçilen

* E. Hoca, AEP 5. Kongresi'ne Rapor, Arn. Bas. s. 57

mısır sayesinde Yugoslavlar sağlayacaktı»-; ya da, bize Sovyetler Birliği'ne ihraç etmek için «yalnızca meyva ve portakal» üretmemizi «öğütleyen» Nikita Kruşçev'in kabul ettirmeye çalıştığı gibi, -çünkü «buğdaya gelince», Ukrayna ve Kazakistan'da ekilen buğdayın, Amerika'da, Kanada'da, Avustralya'da ve Arjantin'de boy attığı ve biçildiği bir sırada (!), «Kruşçev, bize, buğdayı Kazakistan ovalarından gönderecekti»- tarımımızın tek yanlı gelişmesine izin vermedi. Sovyetler Birliği'nin muazzam bir sanayi devleti olmasına ve dünya yüzölçümünün altıda birini kaplamasına karşın, işte tam da Kruşçevci revizyonist tarım siyaseti, Sovyetler Birliği'ni en büyük ekmeklik tahıl ithalatçısı yaptı! Ve işler, Kruşçevciler sağa doğru ilerledikleri ve biz de dosdoğru sosyalizme çıkan Marksist-Leninist yolumuzda ilerlediğimiz için, «yollarımız burada ayrılıyor, artık dost olamayız» dediğimiz noktaya dayandığında, devlet hazinesinin altınıyla ödesek bile, Kruşçevci revizyonist kliğin bize buğday vermeyi reddetmesi, Partimizin her ne pahasına olursa olsun, kendi ekmeğimizi, kendi ülkemizde yetiştirmemiz gerektiği biçimindeki yöneliminin ne denli hayati ve kurtarıcı olduğunu açıkça kanıtladı.

Bununla birlikte, Partinin ve devletin, ekmeklik tahıl üretimine tanımış oldukları ve şimdi de tanımakta oldukları öncelik, dışalamak bir yana, bunun tersine, tarımın geniş bir cephede, karmaşık ve uyumlu bir biçimde gelişmesini yani tarlalardaki tarımsal üretimin gelişmesine paralel olarak, hayvancılığın ve meyvacılığın gelişmesini, ekmeklik tahıla paralel olarak, sanayi bitkileri yetiştirilmesinin geliştirilmesini, tarımın tümüne paralel olarak, ormanların geliştirilmesini, tarımın yalnız ovalık bölgelerde değil, dağlık ve tepelik bölgelerde de gelişmesini içerir.

Partimizin V. Kongresi'nde, Enver Hoca yoldaş, «tepelere ve dağlara saldıralım ve onları ovalar kadar verimli kılmak için güzelleştirelim» demişti. Ve bu görev, köylülüğümüz ve gençliğimiz tarafından, parlak bir biçimde gerçekleştirildi.

Kırsal alanların terkedildiği ve bir işsizler ordusunun yaratıldığı kentlere doğru köylülüğün yola döküldüğü kapitalist, burjuva ve revizyonist ülkeleri kasıp kavuran, kırsal alandan kentlere göçü engellemek için, Partimiz, köylülüğün kırsal alanlara yerleştirilmesi siyasetini izledi. Ülkemizde, köylülük her yıl sayısal olarak mutlak bir biçimde artmaktadır ve kırsal alanlardan kentlere işgücü aktarımı, anarşik ve kendiliğindenci bir biçimde değil planlı, ve denetimli bir biçimde yapılmaktadır.

Ayrıca, Partinin, sanayinin bölgesel dağılımına ilişkin siyaseti, sanayinin istisnasız her bölgeye, özellikle de maden ve petrol sektörlerinin, hafif sanayinin, gıda sanayinin ve köylülüğün bir bölümünün ça-

lıştığı ağaç sanayinin, kırsal bölgelere yayılmasına yol açtı ve böylece, tarımla sanayi arasındaki sosyalist bağımlılığı, kırsal bölgelerin sanayileşmesini, köyle kent ve sanayiyle tarım arasındaki esas farklılıkların giderek azalmasını gerçekleştirdi.

Özellikle, geçmişten miras olarak, üretici güçlerin gelişiminde muazzam bir geri kalmışlığı devralan Arnavutluk gibi bir ülkede, sosyalizmin maddi ve teknik temelinin inşasına, zorunlu olarak, derin bir bilimsel ve teknik devrimin kesintisiz gelişmesi eşlik etmektedir; sosyalist devrimin ayrılmaz bir parçası olan bu bilimsel ve teknik devrim, teknik ve bilimsel alanda da, sosyalizmi inşa etmek için, «kendi gücüne güven» ilkesini hayata geçirmektedir.

Ülkemizde, teknik ve bilimsel devrim, Enver Hoca yoldaşın öğretilerine uygun olarak sürdürülür, bu devrim salt çeşitli derecelerdeki hemen hemen tüm kadroları değil, emekçi kitleleri de kucaklar. Yabancı ülkelerden ileri teknoloji satın alınmasına karşı değiliz ve hatta bu sorunu bir gereklilik olarak kabul ediyoruz. Ama aynı zamanda, teknik ve bilimsel devrimi, kendi gücümüze dayanarak ilerletmek için çaba harcıyoruz.

Ülkemizde, gerçek bir sosyalist ekonomi olan halk ekonomisi, demokratik merkeziyetçilik temel ilkesine bağlı olarak, planlı ve orantılı bir biçimde, sosyalizmin nesnel ekonomik yasalarının iyi bir biçimde bilinmesi ve doğru uygulanması temelinde ve gerek dar deneycilik ve yüzeysellik, gerekse de öznelcilik ve iradecilik belirtilerine karşı sürekli mücadele içinde geliştirildi ve yönetildi.

Partimiz, ülkemizin ekonomik bağımsızlığının tümüyle sağlanması için çaba harcadı. Ve şimdi bu bağımsızlık tümüyle sağlanmıştır. Bu, halkımızın ikinci gerçek kurtuluşudur. Şu an ithalatımız tümüyle ihracatımızı karşılamaktadır. Arnavutluk'a karşı kötü niyetli insanların bizi suçladığı gibi kesinlikle kendi içimize kapanmış değiliz. Partimiz ekonomik bağımsızlıktan, genişletilmiş sosyalist yeniden üretimin, ülkenin iç birikimi tarafından sağlanmasını anlamaktadır. İlk beş yıllık plan boyunca (1951-1955) ülkemizde birikim hızı % 25,6 iken hiçbir dış yardım almadığımız 1979'da birikim hızı yaklaşık % 31'e yükseldi. Ve tahminlere göre 1980'de % 33'e çıkması gerekiyor. Bu artış ile birlikte kişi başına düşen gıda ve sanayi ürünleri tüketimi de sürekli olarak arttı. Partimiz için, ekonomik bağımsızlık, ülkenin kendi güçlerine dayanarak halkın yaşamı için gereken tüm araçları sağlamasını, refah düzeyinin sürekli olarak artırılmasını ve tüm ithalat gereksinimlerini karşılayan ihracatlarla dengelenmiş bir dış ticaretin ve aktif nüfusun tümünün çalışmasını güvence altına almayı içerir. Tüm bu hedeflere partimizin ve devletimizin doğru ekonomik siyaseti sayesinde başarıyla ulaşıldı.

Arnavutluk Emek Partimiz ve proletarya diktatörlüğü devletimiz üretim ilişkilerine ve bu çerçevede bölüşüm ilişkilerine büyük bir önem verdi. Bölüşüm siyasetinde, «herkesten yeteneğine göre, herkese emeğine göre» biçimindeki Marksist-Leninist ilkeyi ısrarlı bir biçimde uyguladık ve bu büyük ilkenin, onu tersyüz eden modern revizyonistlerin yaptıkları gibi yozlaştırılmasına hiçbir koşul altında izin vermedik. Partimiz ve devletimiz bölüşüm alanında derin devrimci siyaseti kararlı bir şekilde uygularken hedefi şuydu. Sürekli bir biçimde halkın refahını yükseltmek, yaratıcı inisiyatifini yüreklendirmek, maddi teşvik yerine manevi teşvike öncelik vererek doğru bir sosyalist, ve komünist teşviki sağlamak, işçi sınıfı ile kooperatifçi köylülüğün ittifakını güçlendirmek ve toplumumuzun tüm tabakaları arasındaki birliği sağlamlaştırmak, kırsal kent, kol emeği ile kafa emeği arasındaki farklılıkları azaltmak ve nihayet burjuva ve revizyonist yozlaşmaya yol açan ayrıcalıklı tabaka ve kesimlerin yaratılmasını engellemek. Ortalama işçi ücretlerinin en fazla iki katına ulaşabildiği yüksek memur aylıklarında yapılan ard arda üç ücret azaltması, kadroların burjuvalaşma tehlikesini ortadan kaldırmak için, **küçük burjuva eşitçiliğine düşmeden**, yasa ile onaylanan son derece devrimci ve etkin bir önlemi oluşturuyor; oysa kapitalist ve burjuva revizyonist ülkelerde bu oran otuzda bire ve hatta daha fazlasına ulaşmaktadır.

Bölüşüm ilişkileriyle ilgili olarak, partimiz, sosyalizmin inşası devresinde, daha şimdiden herkes için parasız eğitim, herkes için parasız sağlık hizmetleri, çocuk bahçeleri, kreşler ve bakım için gerekli olan harcamaların bir kısmının devlet tarafından karşılanması, depremler yüzünden yurttaşların uğradıkları zararların devletçe ödenmesi ve benzeri gibi, toplam olarak halkın tüketiminin % 15'inden fazlasına eşit bir toplumsal tüketim fonunu oluşturan komünist bölüşüm **unsurlarının** da, dereceli olarak ve devletin kapasitesine göre benimsenip yayılmasına özen gösterdi.

Anarşiyi, fiyat artışlarını ve fiyatlar arasındaki oransızlığı, spekülasyon, rekabet ve enflasyonu önlemek amacıyla, fiyat siyaseti, Parti Merkez Komitesi ve Hükümet tarafından iyi bir biçimde denetlenmektedir. Bizde fiyatlar, malın üreticisinden tüketiciye kadar katetmesi gereken mesafeden bağımsız olarak tüm cumhuriyette aynıdır. Aynı şekilde devlet, el emeğini ve ücretler fonunu emeğin üretkenliğinin artırılması ve maliyet fiyatlarının düşürülmesine, ihracat ve ithalatı, para dolaşımını vb. özenle planlar ve denetler. Ayrıca ülkemizde kapitalist burjuva ve revizyonist ülkelerde ortalığı kasıp kavuran bunalım, işsizlik, enflasyon ve fiyat artışlarının yolu kapatılmıştır.

Partimiz insanlarımızın **komünist eğitimini** her zaman faaliyetinin odak noktasına koymuştur. Partinin hedefi, emekçilerin Marksist-

Leninist dünya görüşüyle, sosyalist yurtseverlik ruhuyla, çalışma aşkı ve kollektif mülkiyetin korunması yoluyla, kollektivizm ve sosyalist dayanışma ruhuyla, komünist ahlakın ölçülerine göre eğitmek olmuştur ve öyle kalacaktır. Parti, tüm insanlarımızı, toplumun, halkın ve sosyalizmin genel çıkarlarını her şeyin üstünde tutarak düşünmeye, çalışmaya, savaşmaya, ve devrimci bir şekilde yaşamaya yöneltmek için çalıştı ve çalışıyor. Özellikle bu konuda iki yol-sosyalist yolla kapitalist yol-arasındaki ayrım çizgisi, toplumun, halkın ve sosyalizmin genel çıkarının mı, yoksa dar kişisel ve ailevi çıkarlarının mı ön plana konulup, konulunmaması sorunuyla belirlenmiştir. Ve herkesin bilincindeki, devrim ile karşı devrim arasında ayrım çizgisi, işte tam da burada yatmaktadır. Enver Hoca Yoldaş şöyle diyor: «Özel mülkiyete bağlılık ve kişisel çıkarını genel çıkarın üzerinde tutma eğilimi burjuva yozlaşmanın, revizyonist ve uzlaşmacı görüşlerin yeşerdiği ve büyüdüğü verimli bir tarlayı oluşturur.» *

Kadroların yılda bir ay işçilerin ve kooperatifçilerin yanında bedensel çalışmaya katılmaları, kol emeği ile kafa emeği arasındaki farklılığı kaldırmak için olduğu gibi kadroların komünist eğitimini sağlamak, onları kitlelere bağlamak ve onlar içinde eritmek için önemli bir önlemi oluşturur. Aynı şekilde özellikle demiryolları inşaatı için gençlik eylemleri yöntemi komünist eğitimin sürekli bir yöntemi haline gelmiştir. Çünkü gençlik orada somut bir komünist çalışma sürdürüyor.

Eğitimimizin daha hızlı devrimcileştirilmesini hedefleyen önlemler aynı zamanda ülkemizin, ideolojik ve kültürel devrimini ilerletmek için mücadelenin ayrılmaz bir parçasını oluşturur. Öğrenim, üretici çalışma, bedensel ve askeri hazırlığın doğru bir bileşimi için, Marks'ın komünist eğitime ilişkin öğretileri uyarınca inşa edilmiş eğitim sisteminin hayata geçirilmesi, devrim meşalesinin sadık taşıyıcısı genç kuşağın eğitiminde son derece büyük bir önem taşır.

Partimiz, proleter partisi ruhuyla dolu ve sosyalist gerçekçilik yöntemine göre, toplumumuzun dinamik gelişimini doğru ve gerçekçi bir biçimde yansıtan gerçekten devrimci bir sanat ve kültürü yaratmaya çalıştı ve çalışıyor. Sosyalist sanat ve kültür, ülkemizde tam bir gelişme içindedir; Parti tarafından eğitilen, devrime sonuna kadar bağlı ve halkın hizmetinde olan yazar ve sanatçılarımız, insanların eğitimi için partinin onurlu yardımcıları, ruhların «mimarları» haline gelmişlerdir.

Sosyalizmin inşası ve anayurdun savunulmasında partimizin ve ülkemizin tarihsel deneyi, genel hatlarıyla, işte böyledir. Bu deney doğurduğu sonuçlar açısından anayurdumuzun sınırlarını aşıyor. Partimizin ve halkımızın yüce Marksizm-Leninizm ve devrim davasına bir

* E. Hoca, AEP 7. Kongresi'ne Rapor., Arn. Bas. s. 336

katkısını oluşturuyor. O, Arnavutluk'un ve çağımızın somut koşullarına uygulanmış yaşayan Marksizm-Leninizmdir. Halkımız bu yolu izleyerek, Partimiz ve Enver Hoca yoldaşın önderliğinde, dışmanlarını her çatışma ve savaşta yenmiş, tüm engelleri ve tüm zorlukları aşmış ve ülkenin kurtuluşunun 35. yıldönümüne başarı ve zafer dolu, görkemli bir bilançoyla girmiştir. Ama bu bizi hiç de kendini beğenmiş yapmıyor. Sosyalizmin inşası için ve tüm iç ve dış dışmanlara karşı 35 senelik örnek mücadelenin bilançosunu yapan partimiz ve halkımız, bu şanlı yolu kararlılıkla izlemeyi önüne görev olarak koyuyor. Çünkü, partinin ve Enver Hoca yoldaşın gösterdiği bu yol, tehlikeleri boşa çıkaran ve önleyen, sosyalizmin ve komünizmin doruğuna götüren tek doğru ve kurtarıcı yoldur. Dünya devrimcileri ve halkları emin olsunlar ki, Marksizmin-Leninizmin sancağı, Arnavutluk'ta hiçbir zaman, revizyonist ülkelerde olduğu gibi yere atılmayacaktır, her zaman yüksekte saf ve yenilmez olarak, Arnavutluk Emek Partisi'nin ve Arnavutluk halkının güçlü ellerinde olacak ve böylece elden ele, kuşaktan kuşağa geçecektir.

ANAYURDUN VE DÜNYA DEVRİMİ DAVASININ ÇIKARLARINI KORUMAK İÇİN İLKELİ BİR Dİş SİYASET

Yoldaşlar,

Bugün ülkemizde var olan bu harika gerçek, gerileme ve sürekli bir bozulma sürecine tanık olan kapitalist ve revizyonist dünyadaki konum ile açık bir karşıtlık sergileyen bir tablo sunuyor. Devrevî gelişim burjuva kapitalist ve revizyonist ekonominin temel bir niteliği oldu ve hâlâ böyledir. 1970'lerin bunalım boyutları, şiddeti, yıkıcı etkileri, depresyon ve devir süresiyle, 1929-1933 yılları dünya ekonomik bunalımından daha ağırdır ve hatta bazı belirtilerine bakılacak olursa, ondan daha da derindir.. 1970'lerin bunalımı kapitalist ekonominin tüm dallarında yoğun üretim durgunluğu, işletme ve mali kuruluşların iflası ile, üretici kapitalistlerin müzmin atılığının daha da yoğunlaşmasıyla, işsiz sayısında artışla, benzeri görülmemiş enflasyon ve fiyat artışı ile kendini gösterdi. 1963'e göre 1979'da günlük tüketim malları fiyatları genel göstergesi Amerika Birleşik Devletleri'nde % 228,6'ya, İngiltere'de % 388.9'a, Batı Almanya'da % 187.1'e, İtalya'da % 367.7'ye vb. ulaştı. Fiyatlardaki sabit artış Yugoslavya, Sovyetler Birliği ve tüm Comecon ülkelerinde de görüldü. Revizyonist Çin'de de günlük tüketim mallarının fiyatları dizginlenemez bir hızla artmaya başladı. Her yerde tüketim mallarının fiyatları yükseliyor. Yalnızca tek bir ülkede, Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti'nde fiyat

artışı hiçbir zaman görülmedi, tersine fiyatlar ya düştü, ya da sabit kaldı.

Bugünkü dünya bunalımına, resmi rakamlara göre 110 milyon, gerçekte ise bu sayıdan onmilyonlarca daha fazla insanı etkileyen dikkate değer bir işsizlik eşlik etmektedir.

Böyle bir durum karşısında kapitalist ve revizyonist burjuvazi, bu ekonomik bunalımın yükünü, fiyatlardaki sürekli artış, enflasyon, vergiler, ücretlerin dondurulması vb. aracılığıyla proletarya ve öteki emekçi kitlelerin sırtına yıkmaya çalışıyor. Bugünkü bunalımın önüne geçmek ve felaketten kurtulmak için, emperyalist güçler en değişik biçim ve yöntemlere başvuruyorlar. Bu bunalımı, ulusal servetlerinin yağmasını ve yeni sömürgeci sömürülerini hergün daha fazla şiddetlendirdikleri öteki ülkelere ihraç etmek için, tüm olanaklarını kullanıyorlar.

İleri kapitalist ülkeler tarafından yapılan sermaye ihracı, bugün şimdiye kadar görülmemiş bir atılım kazandı. İhraç edilen sermayenin toplamının yarısından çoğu Birleşik Amerika'ya aittir. Birleşik Amerika tarafından ihraç edilen sermaye 1977'ye oranla 1978'de % 20 arttı. 1975'te Birleşik Amerika'nın dünyanın öteki ülkelerindeki doğrudan yatırımları 133 milyar dolara ulaşıyordu. Oysa 1970'de yatırımlar 75 milyar dolar civarındaydı.

Amerikan Hazine Bakanlığı bülteni verilerine göre, aynı zamanda Amerikan sermayesinin öteki ülkelerdeki doğrudan yatırımlarının kâr oranları ile doğrulanan, öteki halkların Amerikan emperyalizmi tarafından aşırı sömürü ve yağması, sanayileşmiş ülkelerde % 12 ve Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinde yüzde 25'e yani iki katına çıkıyordu. Amerikan tekelleri yalnız Afrika'daki yatırımlarından 1950'den 1978'e kadar her yıl, bu ülkelerdeki doğrudan yatırımlardaki yıllık artışın üç katını ve yeni Amerikan yatırımlarının net gelirinin hemen hemen 6 katını aşan bir kâr elde ettiler. Tüm bunlar Enver Hoca yolunun «Emperyalizm ve Devrim» adlı yapıtında belirtilen değerlendirilmesini doğruluyor. Şöyle ki: «...Amerikan Emperyalizmi Çin revizyonistlerinin ileri sürdüklerinin tersine hiç de zayıflamadı.» *

Aynı zamanda Sovyet sosyal emperyalizmi de, bir sermaye ihracatçısı haline geldi ve dünyanın 75 ülkesindeki yatırımları on milyarlarca rubleye ulaşıyor. Amerikan emperyalizmi ve Sovyet sosyal-emperyalizmi dünyadaki en büyük silah tüccarlarıdır. Öte yandan Sovyet ekonomisinin ve öbür revizyonist ülkeler ekonomisinin dünya kapitalist sistemiyle bütünleşmesinde bir yükselme göze çarpıyor. 1977'de Comecon üyesi ülkelerin batılı kapitalist ülkelere olan borçları, 53 milyar dolar-

* E. Hoca, Emperyalizm ve Devrim, Arn. Bas. s. 105

dan fazla idi ve bu, son iki yılda daha da arttı. Revizyonist Çin de dört nala bu yola girdi.

Emperyalist güçler ve başta süper devletler ateşli bir yayılmacı ve hegemonyacı faaliyete giriştiler. Bu amaçla, silahlanma yarışını ve savaş hazırlıklarını yoğunlaştırdılar, aynı şekilde halkları ve ülkeleri birbirlerine karşı ayağa kaldırmak, yeryüzünün değişik bölgelerindeki çelişkileri ve karışıklıkları kışkırtarak ve sonra, onları, kendi konumlarını güçlendirerek ve yayılmalarını yaygınlaştırarak sömürmek amacıyla, saldırgan komplocu faaliyetlerini de yoğunlaştırdılar.

İki emperyalist süper devlet Birleşik Amerika ve Sovyetler Birliği, halkların özgürlüğünün ve bağımsızlığının ve özgürlüğüne aşık egemen devletlerin en büyük düşmanıydılar ve hâlâ da öyledirler.

Ne «yumuşama» üzerine ne «barış içinde birarada yaşama» üzerine, ne «güçler dengesi siyaseti» üzerine vb. demagojik sloganları, ne de SALT anlaşması ve «askeri mevcudun» ve silahların azaltılması doğrultusundaki görüşmeler üzerine kopardıkları büyük gürültü, onların saldırı ve yayılma amaçlarını halkların gözünden gizleyebilir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan beri Avrupa'da ve dünyada gerilim hiçbir zaman bugünkü kadar şiddetli olmamıştı. Bugün NATO ve Varşova Paktı ülkelerinde İkinci Dünya Savaşı öncesinde olduğundan üç dört kez daha fazla sayıdaki askeri birliğin, **sürekli alarm halinde** olmasını belirtmek yeterlidir, üstelik bu kuvvetlerin ateş gücü, eğer kitlesel yok etme silahları dikkate alınır, İkinci Dünya Savaşı öncesinden yüzlerce ya da binlerce defa daha yüksektir. Her iki saldırgan bloğun sürekli alarm halindeki orduları, önceden genel seferberlik ilan etmeden Avrupa'da her yere saldırabilecek güçteler. O halde Avrupa'da yumuşamadan nasıl söz edilebilir? Ve bu binlerce Amerikan üssü, Amerikan ve Sovyet donanmalarının tüm denizlerde ve okyanuslardaki varlığı ve manevraları barışa mı yoksa savaşa mı hizmet ediyor?

Bugün Birleşik Amerika, Sovyetler Birliği ve saldırgan askeri müttefiklerinin yarattığı ağır ve korku verici durum, Çin'in süper devlet olma amaçlarını uluslararası arenada açıkça ortaya koyuşundan bu yana daha da ağırlaşıyor. Yeni Çin -Amerikan ittifakı ve Çin sosyal emperyalistlerinin dünyanın çeşitli bölgelerindeki azgın saldırgan, yayılmacı ve savaştan yana faaliyeti, özgürlüğe aşık halkların ve ülkelerin geleceği için yeni ve ciddi bir tehlike yaratıyor ve dünyadaki güvensizlik unsurlarını daha da artırıyor.

Sosyal-emperyalist Çin, adi ve bayağı siyasetiyle ekonomik ve askeri olarak güçlenmek için zaman kazanmaya ve öteki iki süper devletin karşı karşıya geleceği bir üçüncü dünya savaşını kışkırtmaya çalışıyor. Hua Guo Feng Avrupa'nın dört büyük kapitalist ülkesini belli iki amaçla ziyaret etti: dilenmek ve aldatmak. Birinci amacıyla ilgili ola-

rak, umduğu gibi «çantasını doldurmak» yerine «azık torbasını bile doldurmayı başaramadı». Gezisinin, yaşlı Avrupa'yı kandırmak ve onu Sovyet sosyal-emperyalizmine karşı savaşa atılmaya ikna etmek, Avrupa'da, revizyonist Çin'in uzaktan ellerini ısıtacağı ve sonunda «aslan payını» alacağı bir üçüncü dünya savaşını başlatmak olan ikinci amacına gelince, Hua Guo Feng, bu konuda da, «hava aldı». Yaşlı Avrupa burjuvazisi, bu manevraları uzun zamandan beri, başkalarına karşı uyguluyor!

Bugünkü uluslararası durum, halkların özgürlüğünü, bağımsızlığını ve özgürce ve bağımsızca gelişmelerini, dünya barışını ve güvenliğinin büyük tehlikelerin tehdit ettiğini gösteriyor. Bununla birlikte, savaş önlenemez değildir. Stalin'in de dediği gibi, barış ancak, eğer halklar barışın korunması davasını kendi ellerine alır ve bunu sonuna kadar sürdürürlerse, korunabilir ve güçlenebilirler. Ve Marksizm-Leninizm bize, eğer savaşı önlemek için tüm çabalara karşın, savaş yine de patlak verirse, bu durumda, devrimcilerin ve halkların, emperyalist savaş, kurtuluş savaşına dönüştürmekle yükümlü olduklarını öğretiyor.

Halkların üç süper devlete ve öteki düşmanlarına karşı kininin arttığı kuşku götürmez. Bugün, proletarya ve halklar, dış ve iç düşmanlarına karşı, sömürücü ve baskıcılarına karşı değişik biçim ve çeşitli yollarla mücadeleye atılmışlardır. Onlar, haklarını ve özgürlüklerini ve bağımsızlıklarını kazanmayı ve korumayı, hayati çıkarlarını savunmayı, ancak, Amerikan emperyalizmi, Sovyet sosyal-emperyalizmi, Çin sosyal-emperyalizmi ve öteki emperyalist güçlerin saldırı, yayılma ve hegemonya siyasetine olduğu kadar, kendilerini bu güçlerin ve emperyalist tekellerin hizmetine sokmuş olan gerici rejim ve kliklere de kararlılıkla karşı çıkarak yapabilecekleri gerçeğinin bilincine her geçen gün daha fazla varıyorlar.

Bu mücadelenin akışında, tüm kıtalarda işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin başına geçmek ve onlara, devrimci savaşlarında ve kurtuluş savaşlarında yol göstermek için mücadele eden yeni Marksist-Leninist partiler, yavaş yavaş, ama emin adımlarla büyüyor ve güçleniyorlar.

Anti-emperyalist mücadelenin gelişmesi, diğer şeylerin yanı sıra, İran'daki halk ayaklanmasıyla, mücadelede ayağa kalkan, kanlarını döken, Ortadoğu petrol havzasında, Amerikan emperyalizminin jandarması, İran halkının celladı Şah'ın, çürümüş, zalim, feodal rejimine son veren İran halkının geniş kitlelerinin kararlılığı ve cesaretiyle renklendi.

İran'daki olaylar, yalnızca emperyalist burjuvazinin ekonomik çıkarlarına dokunduğu için değil, her şeyden önce, emperyalist burjuvazi, halk mücadelesinin alevlerinin, ekonomik ve stratejik olarak çok önemli öteki bölgelere yayılmasından müthiş korktuğu için, emperya-

list dünyayı sarstı ve telaşlandırdı. Arnavutluk halkı, İran halkının tarihsel zaferinden kıvanç duyuyor, ona süper devletlere karşı bağımsızlığını savunmada ve ilerleme yolundaki yeni adımlarında başarılar diyor.

Bugün emperyalistler, sosyal emperyalistler, siyonistler ve gerici-lik, tüm saldırılarını Arap halklarına, onların ortak davalarına -Filistin sorununa- yöneltiyorlar. Bu amaçla, Amerikan emperyalizmi, Arap ülkeleri arasında ayrılığı derinleştirmek, onları birbirlerine karşı çıkartmak ve her şeyden önce, Filistin halkının haklı davasını kesin olarak tasfiye etmek için, çabalarını yeniden yoğunlaştırdı. Camp David Anlaşmaları ve Mısır ile İsrail arasındaki ayrı anlaşmalar, bu komplo faaliyetinin doğrudan sonuçlarıdır.

Amerikan emperyalistleri kadar, Sovyet sosyal-emperyalistleri de, kullandıkları değişik taktik ve manevralardan bağımsız olarak, aynı hegemonyacı amaçları besliyorlar: Zengin ve stratejik Ortadoğu bölgesinde egemenliklerini kurmak.

Arnavutluk halkı, Arap halklarının mücadelesini koşulsuz destekliyor. Kardeş Arap halklarının, saflarında birliği güçlendireceklerine, yüce ulusal özlemlerinin tam gerçekleşmesi için mücadelede ileri atılacaklarına ve Filistin halkının kutsal davasının zaferle biteceğine inanıyoruz.

Afrika halklarının sömürgeci ve yeni sömürgeci boyunduruktan kurtulmak ve bağımsız ekonomik, sosyal ve kültürel gelişme yoluna girmek için çaba harcamalarına seviniyoruz. Amerikan emperyalistleri, Sovyet sosyal-emperyalistleri ve öteki emperyalist güçler, Afrika halklarını egemenlikleri altında tutmak amacıyla, bu çok acı çekmiş halkların işlerine müdahaleyi yoğunlaştırdılar ve Afrika halklarının kurtuluş mücadelesini boğmak ve bastırmak için tüm güçlerini ve her türlü aracı kullanıyorlar. Artık Afrika kıtasının en gerici ve faşist rejimlerini açıkça destekleyen ve Amerikan emperyalizmi ve eski sömürgeci güçlerin çıkarlarını gözetten Çin sosyal-emperyalistleri de bu aynı yolu izliyorlar. Arnavutluk halkı ve hükümeti, Afrika halklarının kurtuluşları ve özgürlükleri için, haklı mücadelelerini koşulsuz destekliyor. Zimbabwe, Namibya ve Azanya halklarının iğrenç faşist ve ırkçı düzene ve emperyalist ve sosyal-emperyalistlerin plan ve komplolarına karşı yürüttükleri haklı kurtuluş mücadelesiyle her zaman dayanışma içinde olacağız ve onu her zaman kararlılıkla destekleyeceğiz.

Latin Amerika kıtasındaki durum da karışık ve patlamaya hazır. Kapitalist tekeller ve ilk planda Amerikan tekelleri, bu ülkelerin ekonomilerine, pençelerini derinlemesine saptamışlar ve Latin Amerika halklarının zengin kaynaklarının emeklerinin, zahmetlerinin ve kanlarının her geçen gün daha da vahşice sömürülmesinden inanılmaz kâr-

lar sağlamaktadırlar. Ne zaman, şu ya da bu Latin Amerika ülkesinde devrimci durum ortaya çıksa ve Amerikan tekellerinin kârları ve konumları tehdit edilse, CİA ve Amerikan Dışişleri Bakanlığı, Şili'de ve son olarak Salvador'da yaptıkları gibi, askeri darbe örgütlemek, askeri faşist diktatörlükleri iktidara getirmek için harekete geçiyorlar. Sovyet sosyal-emperyalistleri de, «proleter enternasyonalizmi» sloganı arkasına gizlenerek, utanmadan, Latin Amerika ülkelerinin içişlerine karışıyorlar ve orada, emperyalist yayılmacı faaliyetlerini sergiliyorlar. Çin revizyonistleri, köşelerinden Latin Amerika'daki Pinoşe gibi faşist kliklerle daha sıkı bağ kurmak için her şeyi yapıyorlar.

Ama devrimci gelenekleriyle tanınan Latin Amerika halkları, devrim fikrine, her gün daha fazla sarılıyor ve tam ulusal bağımsızlığın, özgürlüğün, demokrasinin ve sosyalizmin ancak devrimci yolla, silahlı mücadeleyle sağlanacağını bilincine daha fazla varıyorlar. Özgürlük, dilenilerek ya da hediye olarak değil, akıtılan kanlar pahasına kazanılır; Latin Amerika'nın kahraman halkları bunu biliyorlar ve bu yolu izliyorlar. Bunun canlı bir örneği, Nikaragua'da faşizmin, Sandinista halk ayaklanmasıyla yıkılmasıdır. Kahraman Nikaragua halkının tarihsel zaferini, süper devletlere karşı savunmasını ve şanlı devrimini sonuna kadar götürmesini diliyoruz. Bu devrimci yolu destekliyoruz, çünkü biz de silahlı ayaklanma yolunu izledik. O, zaferi kazanmamızı sağladı ve biliyoruz ki, özgürlüğe ve bağımsızlığa götüren başka bir yol yoktur.

İki emperyalist süper devletin, pazarların ve etki alanlarının paylaşımı ve yeniden paylaşımı için keskin rekabetleri, Asya'da, ama özellikle de Güneydoğu Asya'da çok tehlikeli bir duruma geldi. Bu bölgede ciddi bir gerginlik ve savaş durumu yaratıldı. Vietnam'a karşı alçak saldırıları ve Hindi Çini ülkelerine askeri olarak müdahale etmek için yoğun hazırlıklarıyla Çin sosyal-emperyalistleri, soven ve hegemonyacı, büyük devlet, süper devlet siyasetini açıkça ortaya koydu.

Arnavutluk Emek Partisi, Arnavutluk halkı ve hükümeti, Vietnam'a karşı girişilen barbarca saldırıyı ve Çin sosyal-emperyalizminin güneydoğu Asya'daki çeşitli komplo ve saldırı faaliyetini, bir devletin diğer bir devlete karşı her türlü saldırısını teşhir ettiği gibi şiddetle teşhir etmektedir. Hindi Çini halklarının samimi dostları olarak, Asya'da ve tüm Pasifik havzasında, hegemonya ve egemenlik için, Amerikan-Sovyet-Çin entrika ve rekabetinin, bu halkların gelecekleri ve uluslararası barış ve güvenlik için oluşturduğu tehlikeleri her zaman belirttik.

Dünyada bugünkü durum ve olayların akışı, Enver Hoca yoldaşın yaptığı derin uluslararası durum tahlillerini ve özellikle, komünistlerin ve devrimcilerin ellerinde, onların olayları ve somut durumları an-

lamalarına yardımcı olan, emperyalizme ve sermayeye karşı, gericiliğe ve revizyonizme karşı mücadelelerinde yollarını aydınlatan, proleterya ve halkların, devrimin ve sosyalizmin zaferine olan inançlarını güçlendiren bir silah olan büyük yapıtı, «Emperyalizm ve Devrim»de verdiği Marksist-Leninist sonuçları doğruluyor.

Bu 35 sene boyunca, sosyalist Arnavutluk, başında Enver Hoca yoldaşın bulunduğu Arnavutluk Emek Partisi önderliğinde kararlı, doğru, ilkeli ve bağımsız bir dış siyaset izledi. Egemen devletimizin dış siyaseti, sosyalist anayurdumuzun yüksek çıkarlarını korudu ve koruyacaktır ve her zaman devrim ve halkların kurtuluş davasına bağlı kaldı ve kalacaktır.

Çin'in ona her türlü yardımı ve krediyi kestiği için Arnavutluk'un yolunu değiştireceğini, Doğu'ya ya da Batı'ya yöneleceğini sananlar fena halde yanılıyorlar. Sosyalist Arnavutluk, iç ve dış siyasetinde doğru Marksist-Leninist yolundan hiçbir zaman ayrılmadı. Diğerleri sağa, her zaman sağa kayarak revizyonizme ve kapitalizme doğru yollarını değiştirdiler.

Eğer Arnavutluk Emek Partisi sosyalizmi Arnavutluk halkının güçlerine dayanarak inşa ettiğini söylüyorsa, bu demektir ki, Arnavutluk hiçbir zaman kimseye, hiçbir kapitalist ve revizyonist ülkeye sadaka ya da kredi istemek için el açmayacaktır. İşin içinden kendimiz çıkacağız, halkın dediği gibi ayağımızı yorganımıza göre uzatacağız. Şimdi ileri doğru, oldukça hızlı yürüyüşümüz için gerekli olan maddi tüm malzemeye ve diğer koşullara, kendi maddi güçlerimize dayanarak sahibiz. Sosyalist Arnavutluk'ta, kapitalist, burjuva ve revizyonist ülkelerce doldurulacak gedik hiçbir zaman olmadı, olmayacak.

Partimizin büyük bir tarihsel deneyi var, birçok komployu boşa çıkardık, emperyalistlerin ve revizyonistlerin amaçlarını iyi biliyoruz ve pençelerine hiçbir zaman düşmeyeceğiz. Partimiz, Yugoslav, Sovyet, Çin trajedilerinden çok değerli dersler ve sonuçlar çıkardı ve emperyalist trajediyi de derinlemesine biliyor. Ne şimdiki kuşak, ne de gelecek kuşaklar emperyalistler ve revizyonistler tarafından kurulan tuzaklara düşmeyecekler, 25 Kasım 1944'de girilen yolu, hatta 8 Kasım 1941'de başlanan yolu, çizgisi bizzat kurucusu ve yöneticisi Enver Hoca yoldaş tarafından belirlenen ve tüm parti ve halkın bütünü tarafından onaylanan ve uygulanan bu yolu, hiçbir zaman terketmeyeceklerdir. Tarih, günümüze dek Sosyalist Arnavutluk üzerine doğruladıklarını gelecekte de, kuşaklar boyu doğrulayacaktır.

Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti ve Arnavutluk halkı, öteki halklar ve ülkelerle, barış ve dostluk içinde yaşamayı diliyor. Biz hiçbir zaman tecrit olmadık. Ülkemiz 84 devletle diplomatik ilişkilerde bulunuyor ve onlarca ülke ve dünyadaki yüzlerce firma ile ticaret yapıyor.

Sosyalist Arnavutluk'un dünyanın her yerinde dostları vardır ve Partimizin ve ülkemizin prestiji uluslararası arenada bugünkü kadar hiç yüksek olmamıştı.

Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti, bilinen eşitlik, egemenlik, içişlerine karışmama ve karşılıklı çıkar temelinde, bugün ilişkide bulunmadığı tüm öteki devletlerle, toplumsal rejim farklılıklarından bağımsız olarak, normal diplomatik ilişkilerin kurulmasından yanadır. Ama, daha önce açıkça belirttiğimiz gibi, ne iki süper devlet, Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği ile, ne de Güney Afrika örneğinde olduğu gibi faşistler ve ırkçılar tarafından yönetilen devletlerle ilişki kurmayacağız. Öte yandan, Büyük Britanya ve Federal Almanya Cumhuriyeti'yle bu ülkeler Arnavutluk'a malum borçlarını ödemedi, diplomatik ilişkilerin kurulması için görüşmelere başlamayacağız.

Arnavutluk halkı ve hükümeti, kendilerine karşı her zaman iyi komşuluk siyaseti izlediğimiz, komşu halklar ve devletlerle olağan ilişkilerin ve dostluğun gelişmesi için gayret gösterdiler. Komşu devletlerle olan bu ilişkiler, tatmin edici bir gelişme içindedir ve biz, bunların sürekli gelişmesinden yanayız. Biz Arnavutlar, bu halklarla her zaman dostluk içinde yaşamayı diledik ve diliyoruz. Partimiz ve hükümetimiz, uzun zamandan beri ve birçok kez, geçmişte olduğu gibi, gelecekte de, komşu ülkelere, bizim ülkemizden hiçbir kötülük gelmeyeceğini açıkladılar. **Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti toprağına yabancı üsle-
rin kurulması ve askeri güçlerin yerleşmesi yasaktır** ve Arnavutluk halkı, bu kesin tutumu, temel yasasında, sosyalist ülkemizin anayasasında onaylamıştır.

Yoldaşlar,

Sosyalist Arnavutluk tarafından 35 yıl boyunca katedilen yol, kısaca işte böyle. Elde ettiğimiz başarılar büyüktür. Ama gelecek zaferler daha parlak ve muazzam olacaktır. Bu yol, her zaman, Parti ve Enver Hoca yoldaş tarafından aydınlatılmıştır ve öyle olacaktır. Arnavutluk halkı, kendisinin, sosyalizmin, Marksizm-Leninizmin, devrimin yüksek çıkarlarını savunmak için yaptıkları ve yapacaklarından dolayı, Emek Partisi ve Enver Hoca yoldaşa minnettar kalacaktır.

Arnavutluk'ta sosyalizmin inşasını ve savunmasını, yalnız ulusal devrimci görevimiz olarak değil, dünya proletaryası ve dünya halklarına karşı da bir görev olarak görüyoruz. Partimiz ve halkımız, Enver Hoca yoldaşın bize öğrettiği gibi, emperyalizm ve sosyal emperyalizme karşı, revizyonizme ve gericiliğe karşı, Marksizm-Leninizmin ve onun Arnavutluk ve tüm dünyada, tam ve kesin zaferi için mücadelenin en önünde, devrimin onurlu neferleri olarak, ulusal ve uluslararası devrimci görevlerinin her zaman üstesinden gelebilecek yetenekte olmak için ellerinden geleni yapacaklardır.

Ölümsüz, büyük kurtarıcılarımız, Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in düşünceleri tarafından aydınlatılan, sosyalizmin ve komünizmin inşasının görkemli yolunda, her zaman en önde yürümek için, tüm enerjimizi seferber edelim, hiçbir şeyden, gerektiği an yaşamımızı bile vermekten kaçınmayalım!

Yaşasın Arnavutluk Halkı ve Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti!

Yaşasın tüm zaferlerimizin örgütleyicisi, halkımızın şanlı ve kahraman önderi Arnavutluk Emek Partisi!

Partimizin ve halkımızın sevgili önderi Enver Hoca yoldaş, yüksek Arnavutluk dağları kadar çok yaşasın!

Marksizm-Leninizme şan olsun!

DÜZELTME

Parti Bayrağı'nın 22. Sayısında yayınlanan «Stalin Yılı ve Stalin Kampanyası Üzerine» başlıklı yazıda dizgi hataları vardır. Düzeltir özür dileriz.

Sayfa	Paragraf	Satır	yanlış	Doğru
4	2	4	aktarmaların	aktarmalar
5	1	5	çalışmaları	karşı çıkmaları
5	1	17	diyalektiğini	diyalektiğinin
7	3	2	öğelerinin	öğelerini
11	1	5	sorununu	sorununun özü
13	1	8	yönetimini	yönetiminin
15	2	1	kuşatmada	kuşatmadan
15	4	1	edilmesini	edilmesinin
16	5	3	onları	onların
16	5	7	yitirdiğini	yitirdiği
18	1	5	olarak	alarak
18	1	8	sektörünü	sektörünün
18	1	9	ekonomisini	ekonomisinin
21	3	2-3	darbeler	dar bakış
22	4	2-3	revizyonistlerin	revizyonistlerinin
22	5	6	çürümeye	çürütmeye
24	2	3	başlıca özellikleri, tek bir devlet içindeki ve kapitalizmin gelişmesi ve sınıfsal ayrılıkların derinleşmesiyle ulusların zorunlu olarak...	başlıca özelliği kapitalizmin gelişmesi ve sınıfsal ayrılıkların derinleşmesiyle tek bir devlet içindeki ulusların zorunlu olarak...
25	3	4	dağılmamasına	sağlanmasına
27	3	3	Sovyet Rusya	sosyalist devrimci
28	7	4	öfkesine	ülkesine
31	2	2-3	koşulları bulamadığını	koşulların bulunmadığını

"Revizyonist Sovyetler Birliği, Leninist ve enternasyonalist bir siyaset güttüğünü, yeni ulusal devletlerin ve az gelişmiş ülkelerin dostu, mtdefiki ve koruyucusu olduğunu ileri sürerek, kendine, yayılmacı, yeni sömürgeci planlarını gerçekleştirmenin yolunu amaya çalışmaktadır. Sovyet revizyonistleri, "günümüzde dünya gelişmesinin başlıca itici gücü" olduğunu iddia ettikleri bu ülkelerin Sovyetler Birliği ve sözde sosyalist topluluğa bağlanmaları halinde, onların bağımsızlık, özgürlük ve hatta sosyalizm yolunda başarı ile ilerleyebileceklerini ileri sürmektedirler. Bu amaca yönelik olarak, onlar, diğer teorilerinin yanı sıra "kapitalist olmayan gelişme yolu" ve "sosyalist yönelim" teorilerini de icat etmişlerdir.

Sovyet sosyal-emperyalistlerinin stratejisinin, kendi iddialarının tersine, Leninizm ve sosyalizmle hiçbir ortak yanı yoktur. Bu strateji, hegemonyasını ve egemenliğini tüm kıtalara ve ülkelere yaymak isteyen yağmacı bir emperyalist devletin stratejisidir.

Revizyonist Sovyetler Birliği'nin uyguladığı bu hegemonyacı ve yeni sömürgeci siyaset, Amerika Birleşik Devletleri'nin ve bir süredir Çin'in srdrdğı siyasetle çatışmaktadır ve bunun başka türlü olması da olanaksızdır. Bu, dünyanın yeniden paylaşımı için verilen mücadelede emperyalistlerarası bir çıkar çatışmasıdır. İşte tam olarak bu çıkarlar ve bu mücadele, süper devletleri birbirlerine karşı çıkarmakta ve bu anlaşmazlıklar onları silahlı çatışmalara sürükleyecek sertliğe ulaşmadığı sürece, rakiplerini zayıflatabilecek tüm güçlerini ve tüm araçlarını kullanmaya zorlamaktadır" (Enver Hoca, Emperyalizm ve Devrim, s.26)